

Bibliothèque numérique

medic@

**Paaw / Paw, Pieter. Primitiae
anatomicae. De humani corporis
ossibus.**

*Amstelreodami, Apud Henricum Laurentii, 1633.
Cote : 5528*

(c) Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)
Adresse permanente : <http://www.bium.univ-paris5.fr/hist/med/medica/cote?05528>

PETRI PAAW
Amsteldamensis,
*In Academia Lugduno-Batava Ana-
tomici & Botanici Professoris,*
Primitiæ Anatomicae.

De Humani Corporis
OSSIBVS

AMSTELREODAMI,
Apud HENRICUM LAURENTII. Bibliopolam.
M. DC. XXXIII.

Nobilissimis atque Amplissimis viris

HADRIANO à MATENES, Domino in
Matenes & Opmeer.

CORNELIO vander MYLE, Domino in My-
len, Equiti.

Equestris Ordinis Viris,

ACADEMIÆ CURATORIBUS.

ET

Amplissimis Prudentissimis viris

LAURENTIO GAALIO.

JOANNI YSNOUDIO vander NESSE.

PETRO DEYMANNO.

HENRICO EGBERTI vander HALLE:

Reipublicæ Leidensis Consulibus.

Amplissimo item ac Consultissimo viro

D. NICOLAO ZEYSTIO

Ejusdem Reipublicæ Syndico dignissimo, & ma-
gnificis D. D. Curatoribus à Secretis.

Dominis suis plurimum colendis.

PRÆFATIO.

Quintus nunc & vigesimus annus volvitur, quum
ad docendi munus vocatus, pedem in vestram in-
tuli Academiam. Quid eo annorum decursu à me
præstitum sit, dicet Schola vestra, testabuntur discipuli non
pauci, qui nostrâ aliquâ fide atque industriâ optatum stu-
diorum finem consecuti, per universam Belgiam quacun-
que ea se pandit, perque nostram imprimis patriam, ut a-
lias Respublicas, imo ipsam nostram Academiam sileam,
utiliter medicinam exercent. Atque hic quidem ad Audi-
tores meos hætenus viva Vocis fructus fuit. Nunc ve-
rò scriptiois quoque facturum periculum, primitias istas
(ut in Sacris fieri amat) apud vos N. N. atque A. A. Viri
cum nominis vestri veneratione depono. Rogo, ut quâ
frontis serenitate nostra omnia soletis, eadem istud quo-
que recipiatis, & adversus genuinos malevolorum, si qui
forte incurrent, ac detrectatorum morsus vestro patro-
cinio defendatis, Provincia mihi à vobis mandata est ge-
mina, Anatomica & Botanica. Hæc, ut æstivis; illa ut
hibernis mensibus inventus medicinae operata, pro anni
tempore exerceretur in humani corporis, & plantarum
consideratione, sine quâ necesse est, omnem medicinam je-
junam esse atque exsanguem. Vtrumque feci hætenus
strenuè ac pro virili. Hortus mihi concessus crevit insigni
stirpium varietate, quarum pleraque rara & exotica.
Eas ordine examinavi per æstatem, earumque naturam,
vires, adfectionesque auditoribus meis ostendi, bis decur-
so æstivis mensibus hoc stadio. Etiam quum occasio id

PRÆFATIO.

tulit (tulit autem quotannis ter, quater ve) modò in pratis, modò in collibus, modò in silvis & nemoribus, modò in locis palustribus non in gloriam operam medicinae studiosis præstiti. Eidem fini Dioscoridem quoque (gravem, Deus bone & vetustum Scriptorem) explicavi quotidie: ut quæ in horto vidissent spectatores, ea pro lectione audirent discerentque auditores, atque ita gemino sensu viam sibi ad nostram facerent disciplinam. Postquam verò æstatem hyems exceperit, contuli me à plantis ad considerationem humani corporis, quæ cura ita mihi curæ fuit, neminem uti reperiri putem, cui non abundè à nobis hæc parte satisfactum sit. neque diffiteor in hoc me genere laborasse impensius, si ve quod religione quadam tangerer divini istius templi: si ve quod homo, cujus causâ facta sunt cætera omnia, plus mihi operæ ad sui considerationem requirere videretur: si ve quod iudicarem ipsum etiam Deum majora certioraque in corporis humani efformatione sapientiæ suæ, potentiæ, & bonitatis voluisse quàm in alijs apparere documenta. Nulla igitur nobis hyems elapsa est, quâ non subiecta humana disseuerim bina, terna, imò subinde quaterna: ut de varijs brutorum examinibus & sectionibus vivis, deque catellis fœtis nihil dicam. Atque ut præter autopsiam sectionum quæ diuturna esse non potest, haberet iuventus unde in Anatomicis magis firmaretur, tractavi pro lectione identidem varias eius doctrinæ partes, quarum seriem postea enumerabo. Sed & per intervalla subinde, si ve quod ipsi id à me exigèrent disciplinæ istius studiosi, si ve trahente me
istuc

PRÆFATIO.

istuc ipso doctrina genio, sive invitante publici boni studio, aggressus sum quadam superioribus cōgenera. Explicui Hippocratis de vulneribus Capitis librum, planè nostri fori. Galenum quoque de Ossibus. Celsum de Vulneribus, Fracturis, Luxationibus, Carie, similesque tractatus, quorum usus omnis atque intelligentia pendet ex doctrinâ Anatomicâ. Viderit quo jure alius sibi ista vindicet. Itaque ab eo inde tempore quo hoc docendi munus aggressus sum, id ego mihi negotij creditum existimaui, ut non theoreticos Reip: darem, sed præticos, hoc est, qui non ieiunam corporis humani partium enumerationem & ex sectionem cum Herophilo possent instituere, sed qui partium singularum totiusq; corporis adfectiones & morbos probè intelligerent, & quum opus esset, curationem adhiberent. Ac meditationes quidem meas, observationes, commentationesque toto illo tempore memoria causâ chartis commissas statueram ita adservare, ut mecum illa nata mecum quoq; interitura essent, tam quidē firmo proposito, ut ne rogatus quidē hac tenus potuerim à sententiâ dimoveri. Ac fuit (cur enim cælè id quod res est?) inter præcipuas causas etiam ista, quod minus stylo quàm viva ac præsentì oratione satisfacerem. non putavi igitur laudem quam dicendo parassem, scriptio- nis culpâ esse mutandam. Et tamen vergente nunc atque inclinante ætate videtis me prodijisse in publicum. Quorsum? nomen ut mihi comparem? nihil minus. Faciant hoc illi quibus in ore semper: Omnes ducimur gloriâ: Laudata virtus crescit, & immensum gloria pondus habet.

P R Æ F A T I O.

Mihi illud insedit animo, Virtutis non ante comitem esse gloriam quàm invidiam: quumque ipsa sibi pretium sit amplissimum, famam pro umbra eius non pro ipsa habendam esse. Ac mihi quidem apud probos sat probi nominis adeo quidē, ut (ausim, dicere) vel eo solo non pauci quotannis ad hanc Academiam fuerint pertracti: licet contrà adnitentibus & quidē summa ope extremisq; viribus ijs, qui per ruinas nostri nominis speraverant gradum sibi parare posse ad tantopere exoptatam nominis celebritatem. miseri, quasi ego cuiusquam obfuerim luminibus, ac non potius promoverim iuverimque eos ipsos qui pro gratia hoc nobis nunc rependunt, ut se beatos fore opinentur, si aliquam nomini meo maculam inusserint. Sed non sinet hoc Deus, cui studia nostra cordi esse expertus jampridem sum: non vos N. N. A. A. que viri, quos Academia Ephoros patriæ nostræ Patres iusserunt, voluerunt. Hac ego mente nunc vobis Osteologiam istam inscribo, ut ex illa videatis, me ab eo inde tempore quo mihi hac docendi provincia commissa fuit, inid perpetuo incubuisse, ut cum Academia splendore aliquis ad Rempubl. præsentem ac futuram meorum laborum fructus redundaret. Accessit & studium calumniatoribus atque malevolis os obturandi. Sed & illa non fuit causa è minimis, quod vellem deinceps nostra ista genuina legi. Cognovi quippe discipulorum meorum aliquos moliri editionem quorundam nostrorum, etiam eorum quæ non dictavi, sed quæ ab ipsis furtivo calomo excepta fuerunt. Quod ipsum præterquam exempli quod sit, quis non videt eò spectare,

PRÆFATIO.

Etare, ut multa etiam non ex mea mente proditura sint ab istiusmodi excepta notarijs. Alius daret male à se intellecta, alius ne intellecta quidem. Esset etiam qui ad magistrum delatus improbum, bonos sensus depravaret. Hisce ergo ne plagij posthac daretur occasio, visum hic mihi ponere titulos eorum quæ domi adhuc premo, quæque aliquando publici juris facturus sum, si Vobis N. N. A. A. quæ viri causas scriptionis nostræ probari intellexero. Sunt autem ista.

- 1 Anatomicae methodi tomi x.
- 2 De Sensuum organis, Tractatus peculiaris.
- 3 De Partibus Principibus.
- 4 De Spinali Medullâ.
- 5 Observationum medicarum. Anatomica-
rum, Botanicarum Tomus.
- 6 Commentaria in lib. I. & II. Dioscoridis.
- 7 De Aromatis.
- 8 De Ostracodermis.
- 9 Plantarum quas unquam habuit hortus A-
cademicus, quasque etiam hodie ostendit, descriptio.
- 10 In artem Medicinalem Galeni, Commen-
taria.
- 11 De Febris.
- 12 In duos priores Aphorismorum libros,
Commentaria.

PRÆFATIO.

- 13 De Crisibus & Morborum Temporibus.
- 14 Lectiones ad Hipp. de Capitis Vulneribus.
- 15 De Peste.
- 16 De Vulneribus Capitis, Thoracis tractatus.
- 17 De Hominis Procreatione.
- 18 Univerſa Medicina, per interrogata & reſponſa.
- 19 Varij Tractatus Chirurgici: De vulneribus, Ulceribus, Fracturis, Dislocationibus, Contuſionibus, Figuræ oſſium vitijſ, Carie, Ambuſtiſ, Fiſtuliſ, Cutaneis affectibus &c.
- 20 Gerardi Bontij, dictata de Capitiſ morbiſ.
- 21 Johanniſ Huernij Inſtitutioneſ Medicinæ auctioreſ, prout ab Authore propoſitæ

Hæc lucem aliquando videbunt, verum quibus dixi conditionibus. illæ ſi deficient, mecum nata mecum moriantur. Valete nobileſ, Ampliſſimi, Prudentiſſimi viri & quâ curâ Academiam hætenuſ amplexi eſtiſ, porrò fovete. Ita Deus Opt. Max. voſ Scholæ noſtræ nec non Reipublicæ diſſervet incolumeſ, id veris votis optat.

V.V. Obſervantiſſimuſ

P. P A A W.

CL.

D. PETRO PAVIO.

T Andem igitur tristem certum est tibi frangere legem

Et ferri scriptis docta per ora virum?

Rectè equidem, patriæque bono, nostræque juventæ,

Et quotquot post nos hæc tua scripta legent.

Est aliquid, PAVI, pulcra & præclara reperta

Ad plures vocis spargere posse sono.

Sed quantò est majus in vulgus didere chartas,

Scribereque absentes quæ memorare queant?

Ab quoties doctæ tenuisti flumine linguæ

Attonitos medijs nos quoque frigoribus;

Dum plenis monstras cuneis plenoque theatro

Dædala in humano corpore facta Dei?

Compagem rerum variam, five ossibus ossa,

Et venas venis, viscera visceribus,

Artubus atque artus nexos, five ordine pandis

Quodnam sit proprium partibus officium.

Nunc eadem nobis libro pictisque tabellis

Edere dum PAVI postgenitisque paras,

Debemus cuncti meritò tibi: te duce namque

Noscere jam nostras coepimus exuvias.

P. BERTIUS,

ELE-

ELEGIDION

In Clarissimi Medici

PETRI PAVII,

Tertiūm Rectoris Academiae Magnifici,

OSSILEGIVM,

sive Librum

DE OSSIBVS

HUMANIS.

Quam fragileis speris, & inania gaudia mundi
Exiguū toto pectore mundus amet:
Quam sit vita brevis, quam totus homuncio bulla,
In Batavis docto PAVIUS ore docet.
Leida tuum decus, & cuneati fama theatri,
Quem Medicina triplex, Suadaque rara beat.
Ille Machaonicā primus memorandus in arte,
Credita cui magnæ sunt modo sceptrā scholæ.
Et mihi persuasit. sed vix persuadet obesis
Naribus, & querunt pectora cæca fidem.
Ossa legis Lector, vitæ argumenta caducæ.
Fallor? an ex ipsis ossa reducta rogis.
Ossa legis, quæ jam pridem Libitina sacravit.
Ossa sed in vitam nunc reditura novam.
Ingenio PAULI, quo non felicius alter
Ornaret sceletum mille per ossa suum.
Ossa fidem faciunt. nec enim vespillo rogandus,
Sandapilæve frequens quod modo cernis onus.

Tu,

*Tu, quando ista legis, vitæ mortisque memento
Ingenium vitæ, cætera mortis erunt.*

In Zoïlum, EPIGRAMMA.

Qui ducis vultus, & non legis ossa libenter, Zoïle,
debueras tu prior ipse legi.

P. S.

A D O R E A

Osteologiæ

Viri incomparabilis

D. D. P. PAWII

ἡ λαγὼ ἀμύμων.

CUi Batavorum animam debet cultissimus Hortus,
(Alcinoi, Hesperidumve, ipsius vel Adonidis
Cui rosa, cui violæ, cui purpurei narcissi, (hortus)
Frondentes hederæque, immortalesque amaranthi,
Discus Phœbo tuus, rododaphne, & amaracus, iris
Mille trahens varios Sole adsplendente colores,
Milleque tuliparum facies polydædala, amomum,
Rutaque, serpillumque, & suave rubens hyacinthus,
Et dominum opperiens aurata hunc innuba Daphne:
Cui cedrus, umbrantes platani, atque odiosa colubris
Fraxinus, amnicolæ salices, frondosaque fagus,
Te & love digna arbor, nemorum sylvæ integra, quer-
Æternum infelix, & deplorata cypressus, (cus,

* * 2

Ar-

Arbutus, inque vicem oblucentes præmia palmæ;
 Cui, verbo dictum, debent flos, arbor, & omnis
 Herba, virumque cano, cui se sublime Theatrum
 (Myſtica quo Batavis primùm ſapientia Athenis
 Intellecta ſenis Spartani, N O S C E R E S E I P S U M)
 Lugdunenſe ANASE TOMICUM, ſanctum Amphithea-
 Vis facunda unum multis è millibus unum (trum
 In ſpecimen multis optandum, imitabile nulli,
 Vulgi à carceribus arcens cœli arce locavit.

a Tenui, ex-
 ligue, ita lux
 maligne
 pro crepe-
 ra, dubia.
 pauca, Me-
 roni, aliis

Facundum eloquium eloquio fraudare a maligno
 Et laudare patrem ſorum, herbarumque potentem
 Socraticum hunc genium, differt ſuadela voluntas,
 Haudque opis hoc noſtræ eſt. in apertas luminis oras
 E pluteis multum cæſis, doctiſque latebris
 Optato adſeritur compages hoſtita, dico
 Aurea, ſcriptorum indiſtura ſilentia vulgo.

(Namque velut croceo quum jam patefecit Olympo
 purpureas Aurora fores, & pulcra roſarum
 Atria, diſparent ſtellæ, quarum agmina cogens
 Lucifer alternante Hyperiona lampade donat,

b fortis, for-
 moſus
 Accis Co-
 mites,

Sic quum hoc forte b jubar, flammis inluſtre coruſcis,
 Irradians doctis ad miraculum oſſibus ævum,
 Præterlapſo ævo non paulum inluſtris oborta eſt.)

Optato adſeritur victura in ſecula mille
 Oſſea progenies, cedri ſubdamine ſpiſſo
 Æterna, & defunctorum immortalia vitæ
 Corporis humani ad viuum cælata, diſerta
 Oſſa! unde ò P A V V I ſibi te non ſperat ademptū (tem,
 Poſthuma gens, quum te ponè hæc monumenta vigen-
 Perque tuum eleuij regnum ſuperare videbit,
 Qui licet & doctos, quos immoderatus adurit
 Scribendi furor, & laudum conſula cupido,
 Virtute ingenuâ exſuperas longo interuallo.

Quocir-

Quocirca excelsæ & cælestis pignora mentis,
 Temperiem Medicis propriam c pridem edito in auras *c idiorum*
 Terrenas superi dederunt, Dictator ab alto
 Scriptorum proceres, commentandique peritos,
 Te sublime caput *d* vulgi super ora relatum,
 Sub pedibus positos premeres super ardua vectus.
 Et tu docte Liber, non infitianda parenti
 Progenies, specimen, divinæ oculisra *e* tabernæ,
 Præsens summus honor, venturorumque saliva
 Commota, alme Liber, Batavas in luminis oras
 Tandem elate Liber, non unum pressus in annum,
 Corde *f* Liber cordi es, proles, non annicula infans,
 Firma, nec insulsis lota & lustralibus undis,
 Ipsa suis pollens opibusque & viribus, infans
 Ossea, & ingenuo nitens tibicine, nullum
 Non referens punctum humanorum *g* nobilis, euge!
 Euge! hujus genitor sobolis reverende, coronam
 Ossibus humanis ipsamque coronida ponens.
 Exoriare aliquis nostris ex ossibus, ossa
 Posthuma honoratis ducens elata quadrigis,
 Lauriferum Meriti qui ponat nomen Olympo!

κρῶν
 Medicis ad-
 pellatam.
d Allusum ad
 paroimiam
 Hebræam,
 caput tolle-
 re, de qua
 politissimæ
 eruditionis *r*,
Dryfus,
Maylorat. aliq.
e De hac vo-
 ce electissi-
 mus littera-
 tum parens
r. Lips. Me-
cænas olim
meus, Elect.
lib.
f Cordus Var-
 toni tardiuscu-
 lè natus.
g Eruditorum
 ut Græcis
ὁ καλῆς,
 de qua audien-
 dus eruditissi-
 mus causaubo-
 nus *ὁ μακα-*
ρίτης ad Athe-
 næum suum,

L. M. Q.

scripsi

H. DELMANHORSTIUS

M. D.

3

IN

I N
Osteologiam

Clarissimi Doctissimique Viri

D. D. P E T R I P A A V V I I,

Anatomes & Botanices in Academia Lugdu-
no-Barava Professoris, & ejusdem
Academiae tertium Rectoris.

Singula, si Lector, quam servant ossa figuram,
Scire voles? chartas has lege, certus eris.

Namque ea tam graphicè describit Paawius, ut te
Ipsa tuis oculis ossa videre putes.

Sic &, quæ fuerit naturæ causa requiris
Cur hoc, cur illo fecerit ossa modo?

En tibi rimatur causas subtiliter, & te
Non modo mirari, sed quoque scire docet.

Sin usus? dubites utrum descripserit illos,
Natura anne illos efficiat melius.

Ancipiti inter se certamine praelia miscent;
Palmæque nec cuiam sit tribuenda, scias.

Sin monita ex ipsâ naturâ rite petita
Ut cures tuto? quæ mediteris habes.

Crede, tuis studijs totum inservire videbis;
Hoc studuit, finis non fuit alter ei.

Non delectatur titulis neque tangitur; illi
Querendi nullus nominis ardor inest.

Quare has primitias lector gratâ accipe mente,
Et multum ex illis utilitatis habe.

At si forte voles genuino has rodere dente,
Pœna tibi fies suppliciumque tuum;

Non

*Non laedes illum, rumpantur ut ilia : nam nil
Quo laedas, quem non gloria tangit, habes.*

HENRICUS FLORENTIUS
Medicinæ Doctor

I N
Osteologiam

Clarissimi Doctissimique Viri

D. D. PETRI PAAVII,

Anatomes & Botanices in Academia Lugdu-
no-Batava Professoris, & ejusdem Aca-
demiæ tertium Rectoris,

Multi ut procaci servientes gloriæ,
Negata cæcis cernerent mortalibus;
Queis nosce vixdum propria indulgit Deus,
Sese superbos spiritu prætervolant
Mentem profanis implicantes fabulis,
Sui incapaces, nesciunt quid Ossium
Quidve ipsa forma molis humanæ queat
Sedes minoris & latibulum Dei.
Externa tantum ponderant, quæ non vident
Ignota nostris suspicantur sensibus.
Illos refutat PAAVIUS, & sæculo
Donat latentes corporis nostri vias
Scripto perenni, quod senecta temporum
Ansa est beatissimè invidere sæculis.
Majora restant, ipse præludens sibi

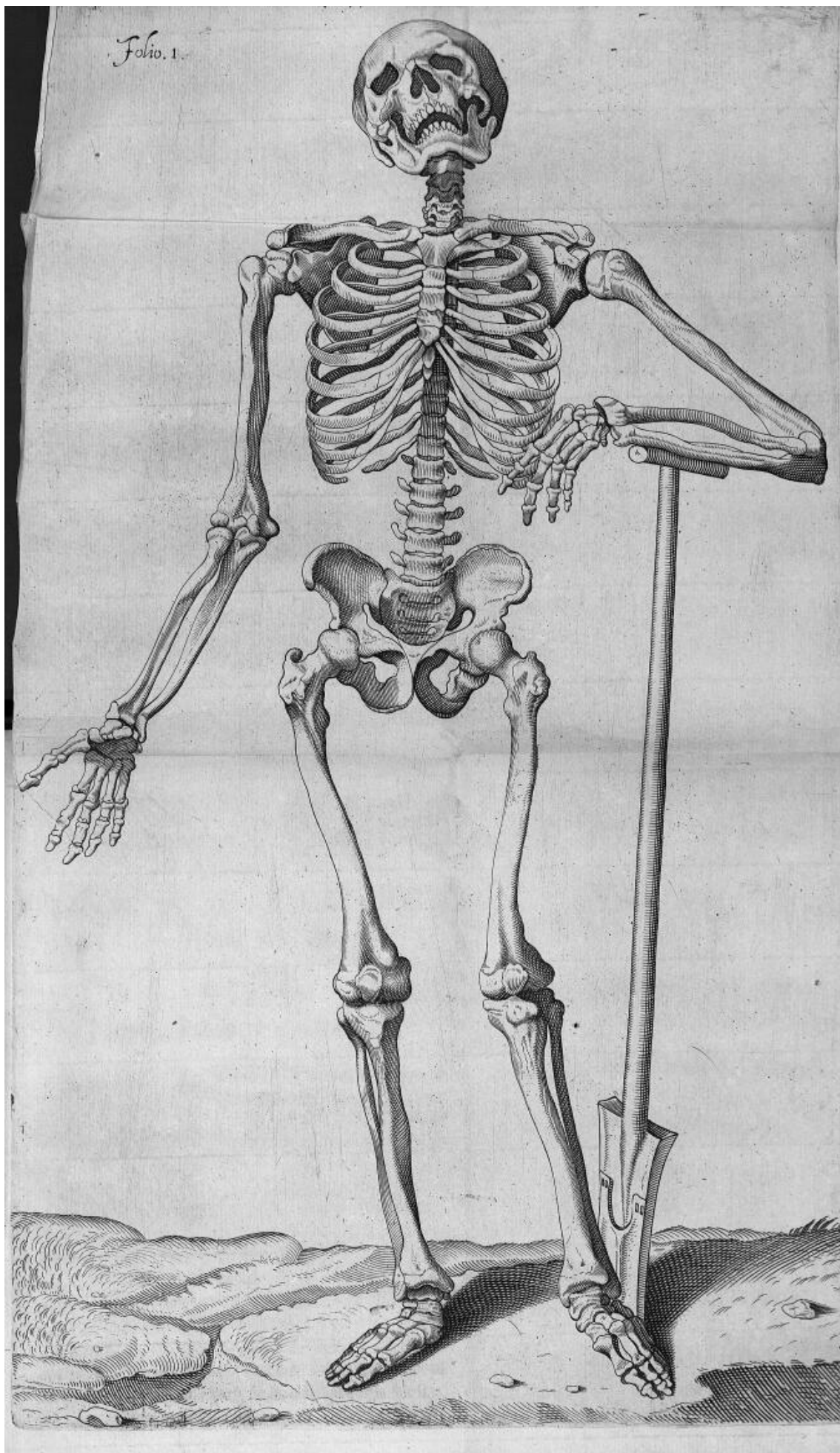
Nomen

Nomen libellis præparat sequentibus.
Homo miselle, fastuose, perditæ,
Tui adulatur turpis, & opprobrium,
Discas te ipsum cernere ut cernas Deum.

A L I U D E J U S D E M.

*Proferre Coum Græcia exultet Senem,
Bruxella magno gaudeat Vesalio,
Sors cuique terræ latiori sit sua :
Tulit Batava P A A V V I U M , hoc uno potest
Prisci magistris provocare temporis,
Et tot Latinos vincere ac Graios simul.*

MENELAUS VVINSHEMIUS
Med. Doctor.

PARS SCELETI
PRIMA.

CAP. I.

Quur ab ossibus fiat initium.

UPLICEM tradunt rerum tractandarum methodum veteres, σύνθεσιν ἢ ἀνάλυσιν. Hæc materiam tractandam in minima resolvit; illa minima conjungendo ita efficit totum seu dissimilare. Nobis posterior ratio placuit, partium inquam simularium medicis dictarum tractatio; quod natura, quod ordine prima. Inter hæc primò se offerunt ossa, non quod genere ab aliis differant simularibus, verum quod præ reliquis primo omnium, delineentur, adumbrentur, aut saltem formata sese ostendant. In hac sententia est cum tota antiquitate Galenus, huic adstipulatur sensus,

A

fidiſſi-

fidissimus in re potissimum Anatomica, iudex. Nimirum quum basi ac fundamento corpori futura sint ossa provida natura ab earum formatione initium sumit. artifices navem ædificaturos æmulantur, inquit non ineleganter Galenus, carinæ loco ponens spinæ vertebrae, quibus tum costas, brachia cruraque velut asseres, transtra, ac reliqua ligna aptat. Huc respexisse Poëta videri potest, dum inquit :

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor.

Dico inter primas partes similes effingi à natura ossa. Etenim universum (arduum illud ac sublime) procreationis negotium in quatuor velut partes seu actus dividit Tractatus noster de Hominis Procreatione: conceptum, formationem, augmentum, & partum. Nec primum nec postremos jam tango, de secundo id dicam, simul ac injecta diversi sexus femina acceperit uterus, illa miscuerit, ac ex heterogeneis unam fecerit massam spermaticam parilem ac homogeneam, prima naturæ cura, suscitare ac in actum deducere latentem illam in femine prolificam ac fecundam vim. Illa sese sponte non exferet, sed opus externo aliquo excitante ac evocante. Hanc *πλαστική δύναμις* vocant veteres, quam consistere dixerim in uteri innata proprietate, temperamento suo, calore ac spiritibus sibi familiaribus adjuta. Huic innixa formatrix anima,
per

per acceptum mistumque se fundit semen, in suas id distribuens partes, ex hac productura ossa, ex illa venas, arterias, nervos. adumbrationem hanc vocare liceat, ac si quis velit, delineationem, qua rudimentum ponitur vocatis partibus spermaticis ac exsanguibus; natura ex portionibus massæ spermaticæ ignobilioribus primum ac ante omnia formante membranas, quas securitatis causa semini circumponit. – Tunicis hisce obvallata interiore nobilioreque seminis portione, audacius jam hanc rem adgreditur agens illa causa, & per contentam internam illam spermaticam discurrens partem, omnium ac singularum spermaticarum partium stamina rudioribus velut lineis adumbrat, ut materiam habeat futurarum partium solidarum. Adumbrat dico ac delineat simul omnes, licet non absolvat, aut ut clarius cum Hippocrate loquamur, absolutæ non itatim apparent. Is videatur *l. 1. de dietâ & l. de loc. in Hom.* Delineantur partes simul omnes & augentur, nec prius aliæ aliis nec posterius, sed majores apparent prius. Discrimen inter delineationem ac apparentiam seu apparitionem exempli loco dabunt dentes, dabit bregma. notante id eleganter *Plinio Proæmio lib. 7. natur. Histor. quando Homini vox? quando firmum cibus os? quamdiu palpitans vertex? summæ inter cuncta animalia imbecillitatis inditium?* Verum hanc quæstionem alias

ex instituto persequemur, nunc ad ostiologiam progrediamur.

CAP. II.

Utilitas tractatus de Ossibus.

PLURA sunt quæ stimulo esse debeant medico in ossium Historia se uti exerceat; illud primum, quòd ad ossium figuram se referat reliquarum corporis partium, saltem nobiliorum figura. qualis autem partium figura talis & eis actio; at verò circa partium actionem versatur præcipua Medici contemplatio. Unicus namque ei scopus sanitatem, conservare, si fieri possit, morbosque propellere: neutrum sine cognitione actionis quam partes peragunt perfici potest. Definitur namque sanitatem, per dispositionem naturalem peragentem actiones; morbum per affectum contra naturam easdem lædentem exprimit: at verò qualis cranij talis figura cerebri, visceris omnium nobilissimi; qualis costarum, talis pulmonis. *Galen. 1. anatom: administ. camacis comparat. ossa. κάρμας* sunt pali & pedamenta quæ tentoria sustinent; illa quadrata si fuerint, talis quoque tentorij apparebit figura, si rotunda etiam rotunda papilionum se exhibebit forma. Eode m modo figuræ ossium
fium

sum se accommodat aliarum figura partium, quur
 Therſitem Homericum ſtolidum notant Veteres ?
 quur? quoniam *ὄξυκρᾶλον*, hoc eſt, vitiatam habu-
 it cranij figuram, cui ob id ſimilis effecta figura
 cerebri, actiones ſuas debite peragere nequivit.
 Iam, quidnam magis pulmonem vitiat, ejus acti-
 ones impedit, imò frequenter morbi exiſtit cau-
 ſa quàm vitiata coſtarum figura? Teſtantur lu-
 culenter id gibbi, foetentes illæ animæ. Hi quam
 cum perpetua conſiſtentur invaletudine, deco-
 lor facies, ſumma respirandi difficultas, ſimilia-
 que evidenter oſtendunt ſymptomata: unde au-
 tem? dicit *Aphor. 46. 6.* qui gibbi ex aſthmate
 aut tuſſi fiunt, ante pubertatis annos moriuntur.
 Dictu, gibbi ſæpe ante pubertatis annos mo-
 riuntur, ſaltem brevis vitæ ſunt, eamque quam
 trahunt plurimis incommodis cumulata ſenti-
 unt, cauſa eſt, quod vitiata in illis coſtarum ver-
 tebrarumque figura hoc efficiat, non debite uti
 crescentes neque juſtam acquirentes magnitudi-
 nem partes illæ continentes, requiſitam thoraci de-
 negent capacitatem; hinc contentarum partium
 compreſſio, pulmonis potiffimum; illud namque
 viſcus indies accreſcens, naturaque ſua pandere ſe
 quam maxime geſtiens, quum anguſtis illis viti-
 ati thoracis cancellis coerceri nequeat, neque uti
 requiritur, ventiletur cordis calor, hincque neque

rigetur vivificante illa ac omnia refocillante aura,
 quod reliquum est corporis, hinc illæ lachrymæ.
 Idem quotidie in illis cernimus puellis, quibus ut
 junceæ, flexiles, ac graciles fiant, fasciis dum in-
 fantulæ adhuc costæ stringuntur, sicque earum
 impeditur accretio, quibus pectora verè carinata,
 uti eleganter loquitur *Plinius* 11. cap. 37. Merito
 damnat hanc consuetudinem *Gal. de caus. morb. cap.*
7. loco notatu digno. Idem false satis ridet *Terenti-*
*us in Eunuch*o, inquiens.

Haud similis Virgo est Virginum nostrarum :

quas matres student,

Demissis humeris esse, victo pectore

ut gracilæ sient.

Si quæ est habitior paulò, pugilem esse ajunt :

deducunt cibum :

Tamet si bona est natura, reddunt curvata junceas.

Ita, quam non unus occurrit apud Veteres locus,
 explodens pessimum illum mangonum morem,
 qui ut vendibilior merx foret puellularum corpo-
 ra ita cogeant, pulchritudini, tunc habitæ, dum
 consulerent, ut valetudinem prostituerent. Am-
 plius si velis, vide quot occurrant in dies, valgi,
 vari, loripedes, brachijs cruribusve distortis ac
 deformibus, undè autem? quod in imperitos in-
 ciderint chirurgos, quibus naturalis ossium figu-
 ra,

ra, positus, connexio incognita. inde namque non raro evenit, ut nescientes quænam naturalis sit ossium artus constituentium figura, accedente imperitiæ violentia, in contrarium situm cogant ossa, eumque non minus vitiosum ac non naturalem quam is ad quem curandum vocati erant, quod ne cui mirum videatur is sciat, non semel idem aut simile in aliis evenire curationibus. Quoties vidimus, ut curaturus obstructionem aliquam, ex intempestivo aut nimio leptomeræⁿ aperientium usu, in majorem longè eamque insanabilem obturationem ægros ejuscemodi præcipitaverit? Visus fuit Apoplecticus redditus Phreniticus, quod priorem affectionem curaturus inconsideratè laminas ferventes capiti circumposuisset, ut superfluum cerebri humiditatem apoplexiam causantem absumeret. Alius opitulaturus ægro jecoris imbecillitate ab intempere humida laboranti, nimio siccantium attenuantiumque, tam internorum quam externorum usu in ejusdem visceris scirrum hominem præcipitavit. Ita non pauci calculositatem sibi ipsis accersunt immodico calfacientium ac penetrantium usu. Sic est, verillimè Poëta.

Dum vitant stulti, vitia in contraria currunt.

CAP.

CAP. III.

*De ossium natura, eorundem definitione
differentia, divisione.*

OSSA omnium humani corporis partium esse siccissimas, ac durissimas, probatione egere non puto. Nec quod de pilis nonnulli in medium adducunt, me mover. Siccissimas ac durissimas maximeque solidas dico esse partes ossa sicque oportuit, quum instar athlantis universam corporis molem sustinere debeant. Documento existunt primum nati infantes, hac de causa pedibus firmiter insistere non valentes, sed vacillantes, donec actione caloris absumpta superflua ossibus inhaerente humiditate paulatim firmanantur ac solidescunt magis (quod de ossibus, idem de ligamentis membranisque quas ossium compagibus addidit natura dictum volo.) Idem testatur, lallans nequiesque articulare verba primum natorum lingua, nondum satis siccato firmoque reddito hyoide quod pro basi mobili illi parti fuit datum. Dicunt idem ebrij. Idem quibus spina dorsi ~~causa~~ laborat, vitium ab Hippocrate notatum. Fernelius 2. De abditis rerum causis ossa brachiorum & crurum tam mollia reddita observa-

P A R S P R I M A.

observavit, ut ceræ modo facile sequerentur quocunque traheres, nec hæc aliunde, quam officium cui destinata ossa, corpori præstare quod nequeant, deperdita nativa illa sua soliditate. Hinc namque saxi comparari solent. Ovid :

*Mota Dea est, sortemque dedit : discedite templo
Et velate caput, cinctasque resolvite vestes
Ossaque post tergum magnæ iaculate Parentis.*

Idem paulo post :

*Magna parens terra est, lapides in corpore terræ
Ossa reor dici.*

Idem :

*Quæ tamen ex illis aliquo pars humida succo
Et terrena fuit, versa est in corporis usum,
Quod solidum est flectique nequit, mutatur in ossa.*

Imo si nimium solidescant sibi invicem subinde ita adnasci videas, ut ex pluribus numero, unum fiat continuatum os, actiones corporis efficaciter lædens. Exempla quotidiana exhibet spina, cujus sibi invicem adnatæ vertebrae, scilicet nios reddunt homines, dorsoque, incurvo ac repando admodum. Quo respiciens Hippocrates, damnat senilique ætati incommodam dicit proce-

B

ram

ram corporis staturam , *aph. ultim. l. 2.* Conspicui mihi tres quibus mortis fuit causa quod adeo indurisset epiglottis , flecti uti nequiret , nec deglutire pateretur ægros. Nec unus mihi visus difficulter respirans , quod nimirum quum indurisset rigeret quo scutiformis cartilago , impediret liberam diaphragmatis motitationem. Quid , nonne ideo Hippocrati semper damnatur hypochondriorum meteorismus ? damnatur sane , uti videre est *Coac. sect. 17. aph. 10.* Contra interdum fieri observavit Baptista Condronchius , nimium uti mollescat flaccescatque , laxatis ligamentis , ipsaque hujus cartilaginis substantia emollita , procidat uti à sterno , nec in ea se firmare queat diaphragma. De inspirandi difficultate tales semper queruli. Breviter quocunque modo consideres ossa , ideo dura , firma , solidaque facta animadvertes , fulcimini uti corpori existant : & si quando ab illa sua natura sive in excessu sive in defectu abeant , detrimentum evidens corpori accedere. Ut ob id hac ratione commodè defini-ri posse videatur os : ut dicatur , *pars corporis primaria similis , inter omnes alias solidissima , durissima , siccissima , ab innato calido in crassiorem seminis partem agente genita , idque ob plures usus , potissimum verò uti fundamenti loco universam corporis molem sustineat.* Partem voco , nam actionem edit , partem quia

quia morbum pati potest. Intemperiem namque incurrit subinde, dum inflammatur; Malam conformationem, cum obstruitur; ejus naturalis fistulositas aut cavernositas, quum callum incurrit, quum dislocatur, Continui solutionem, quum frangitur, carie infestatur. Eamque *primariam* hoc inter similes (illas namque tantum respicio) eminentem. Eminent mole, eminent usu, alias namque partes se ad ossium figuram accommodantes videas, uti id ipsum muscoli testantur. *Similarem* dico. Omnes namque in quas dividi potest, etiam minutissimæ particulæ, & sibi invicem & toti similes apparent, nulla conspicitur partium varietas, imo vix (quod tamen in arterijs, nervis, aliisque vocatis similaribus videre est) pluralitas, ijs solum exceptis quæ duabus constant laminis. *Solidatem, duritiem, siccitatem* præcedentia probarunt. Sane ni talia essent, vermium more in cœno ac pulvere repere cogeretur homo, neque stare, nec erectos ad sydera tollere vultus posset. Prærogativa præferenda, meo judicio, reliquis cunctis quas homini adscribunt hac in recuriosi; quod inquam cilium in utraque habeat palpebra, claviculas quod acceperit solus; manus exporrectas; ambidexter quod sit; coxendices quod habeat; furis quod donatus. Horum inquam nullum comparandum cum eo quod soliditate

lidity sua homini conferunt ossa. Quem inde *ἀπὸ τῶν ὀστέων* quasi *ἀπὸ τῶν πεπαισμένων* dixere Græci. *varios corpori accedere ab ossibus usus* addit definitio, neque ij contemnendi. Non enim tantum partibus fundamenti existunt loco, quum non paucis aliis circumposita partibus, propugnaculi ipsis præstent vicem cranij id docent ossa, costæ, spinæ vertebræ, pubis os, coxæ utero ac vesicæ circumdata. Firmant tympanum audituique conferunt quæ in meatu reperiuntur auditorio. Tuetur laryngem hyoides. Tegunt genua patellæ. Comminuunt deglutienda dentes, iidem ruminant, linguæ petulantiam iidem coercent. Ita sua singulis commoditas. Et quis quæso luxuriantem naturam angustis adeo cancellis concludat? ejus est ludere in rebus humanis, sicque nostram ingeniositatem eludere. Patebit magis naturæ libertas, divisiones ossium diversas diversoque si considerare voles sine. Differunt generatione siue productione. Apparet primò & ante cuncta reliqua, spina. Desiderantur aliquandiu carpi, & pedij ossa. Dentes ne conspiciuntur quidem. Bregmatis os postea producit. Sic & observatum, tria illa auditus ossicula justa magnitudine, statim apparere, neque, quod in reliquis cunctis fit ossibus, postmodum vel tantillum accrescere. Iam quantam figuræ varietatem ostendunt ossa?

ossa? alia longa, rotunda, plana, alia lata, alia gibbera, sinuosa, foraminosa, duplicata, fistulosa, cavernosa, tenuia, crassa, appendicibus donata, processibus ornata. In hisce versatus requiritur chirurgus, difficulter alias nonnaturalis ossium affectiones cum iudicio tractaturus. Etiam usu plurimum inter se differre probatione non eget. Sciri tamen debet, quod maiore cura tractari debeat principi aut nobili parti concessum quam ignobili. Novit Hippocrates, inculcans initio lib. de Capit. Vulner. nullum cranij vulnus leviter habendum. Testatur experientia, cranij fracturas sæpe dum arident, tum vel maximè insidias struere: vicina namque pars princeps facile in consensum rapitur. Ita maiore cum discrimine lædi costas quam scapulas, ciorum aut brachiorum ossa, quis nescit? Motu quoque differunt ossa: mobilia namque alia, motu carent alia, uti cranij. Inter ea quæ moventur non omnibus eadem agilitas: costis motus contingit obscurus, uti & carpi, metacarpij, tali & pedij ossibus, in perenni ferme motu versantur vertebrae, artusque quæ constituunt. Quem hæc res habeat usum, videre est apud Hipp. 2. de Articulis ubi de ferulis tractat. Etiam notatu dignam imo necessariam differentiam ossium præbet conformatio. Plerisque enim undique induc-

tum periostrum, sensilis illa membranula, cui ossa nomen dedere, carent eâ nonnulla, veluti dentes, interior cranij superficies. hanc varietatem non parum variare curandi rationem ignorare chirurgus non debet, ni turpiter se dare velit. Etiam in substantia ossium insignis diversitas, quum alia, alijs longè copiosiore accepserint medullam. Quo autem medullosum magis os eò facilius inflammatione corripi qui nescit, nã is inter curandum hosti medicinæ debebit ludibrium.

CAP. IV.

De ossium inter se connexione.

VNicum continuatum humani corporis os fieri non debuit: stipes, palus fuisset homo. Is quum animal sit ad motum, plura numero eaque distincta ossa ita combinavit sagax providaque illa causa omniscia, omne genus motus uti peragere commodè queant, neque tamen loco moveantur. Anne syntaxeos una cademque in cunctis ossibus ratio? minimè. res hoc pacto se habet. Bifariam juncta ossa inter se cohærent, aut motum facta conjunctione servatura, aut amissura. In quibus iunctis ossibus
remanet

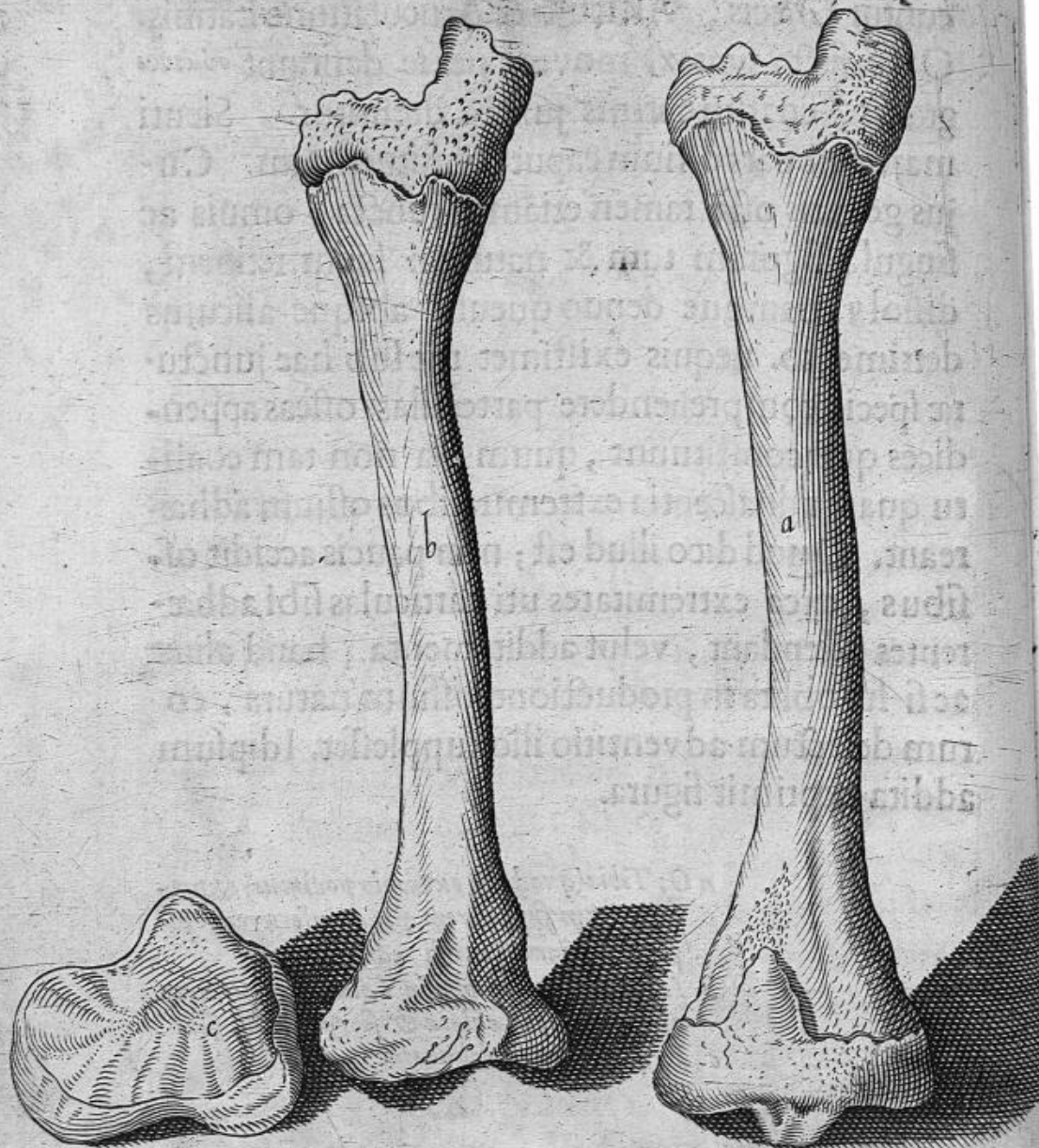
remanet motus, illa per ἄρθρον & διαρθρώσιν jungi dicuntur Græcis, Articulo & Articulatione Latinis. Quæ facta syntaxi moveri per se desinunt σύμφοροι græcis, coalitu latinis juncta dicuntur. Sicuti major est pars ossium caput constituentium. Cujus generis ossa tamen etiam si juncta, omnia ac singula figuram tum & naturam suam retinent, dissolvi namque denuo queunt absque alicujus detrimento. nequis existimet me sub hac juncturæ specie comprehendere partes illas osseas appendices quæ constituunt, quum illa non tam coalitu quam adnascencia extremitatibus ossium adhæreant. Quod dico illud est; non paucis accidit ossibus, circa extremitates uti particulas sibi adhærentes ostendant, velut additamenta; haud aliter ac si sui oblita in productione ossium natura, eorum defectum adventitio illo suppleffet. Id ipsum addita exprimit figura.

a Os Tibiæ (quod pro exemplo ponimus) exprimens tam superiorem quam inferiorem epiphysin, etiamnum ossi adherentem.

b Idem os, quod epiphysin Talum excipientem ostendit; alterâ ablatâ & seorsim expressâ.

c Epiphysis per se delineata.

Iungit

Iungit autem particulas illas ipsis primarijs ossibus lenta quadam ac lubrica mucilagine, velut glutino. Quo ita firmiter adhærent, uti paulatina caloris actione indurata illâ mucilagine adnatæ ossibus videantur sæpe nequidem combinationis vestigium, obscuram dico harmoniam, ostendentia. Hæ particulae *ἁπλῆς* Græcis Anatomicis, appendices vocitantur Latinis: quorum usus (laborare hîc video Anatomicos) non ut velut opercula clauderent ossium extrema, medullæque prohiberent effluvium, (præterquam enim quod non pauca reperiuntur appendicibus carentia è quibus tamen non effluit medulla, etiam potuisset natura in prima formatione justam ossibus tribuere longitudinem) quam ut circa ossium extrema convenientem haberet substantiam cui ligamenta tendinesque adfigeret. Est namque ossium substantia summè dura, nec comparanda cum tendinum ligamentorumque consistentia: diversa illa, substantiâ mediæ naturæ jungi debuerunt, qualis epiphygium, ut quæ in infantibus cartilaginosa apparent omnes. Idem in conjunctione costarum & sterni videre est. Eadem causa quæ molli cerebro duroque cranio mediæ naturæ membranas interjectas videamus. Tradita duo illa universalia connexionis ossium genera, suas admittunt differentias. Quæ namque

C

que ^{α' θ' ρ'} junguntur, aut synarthrosi, aut diarthrosi juncta dicuntur. Hanc vocantes, synthēsin ossium, quibus motus admodum evidens ac liber: illam eorundem homiliam cum motu quidem sed conspicuo minus. Utraque rursus tripartito, in Enarthrosin, Arthrodiam, Gynglymon subdividitur. Enarthroseos in diarthrosi exemplum est, in commissura capitis ossis femoris (cui manifesta cervix, cuique utrimque adstant trochanteres) sese immittentis in profundam coxendicis ^{κοτύλη}. Arthrodia, in combinatione ossis humeri cum superficiario sinu scapulæ. Gynglymi, in syntaxi ossium humeri & cubiti: tum & (quidquid à nonnullis id negetur) in commissura vertebrarum dorsi.

Enarthroseos in synarthrosi specimen exhibet, conjunctio astragali cum scaphoide. Arthrodia, os tesseriforme calcaneo junctum, Gynglymi, quaternio cum calcis osse.

Peracta syntaxi quæ per se porro moveri desinunt (quod ^{σύνθεσις} seu coalitus efficit) triplici id faciunt ratione, futura, gomphōsi, harmonia. Sutura gynglymum exhibere videri posset, motus junctis si maneret ossibus: cujus exempla nimis nota exhibentur à cranij ossibus. Gomphosis, ubi os ossi instar paxilli infigitur, exemplo sunt dentes etiam ablatis gingivis firmissimè maxillis immissi.

inmissi. Harmoniam proponunt, quæ simplici linea, nulla dentata mutuave immisione sibi invicem cohærent; uti narium officula, palatum quæ constituunt; addere licet pubis, menti ossa. Nisi quis illa ad adnascentiarn referat, de qua in appendicum historia jam dictum.

Porro provida & sollicita, de operum suorum perfectione natura non contenta ossa sibi inuicem simpliciter jungere sive aptare (videbat namque levi de causa fluctuatura ac diffuitura) in nonnullis carnosam substantiam majoris firmitudinis securitatisque causa ipsi copulationi jam peractæ circumiecit, uti in gingivis dentes firmanibus videre licet; hanc rationem *syllarcosin* voce græca vocant Anatomici: in nonnullis (ijs pene omnibus motum quæ post conjunctionem amittunt) intermediâ cartilagineâ mucilagine velut glutino aut visco usa fuit, sicque ea conferruminavit; *synchondrosin* dicunt. In majore verò articulationum, parte validis usa ligamentis articulos undique amplectentibus, ea ratione impedire conata fuit junctorum articularum dissolutionem, quod *syndesmosi* fieri dicunt scriptores Græci. Hæc copulationis ossium ratio. Scio Galenum lib. de ossib. obscuriorem videri in symphyssi, verum recte consideratus beneque intellectus collatusque cum non uno ejusdem Authoris loco

alijs tractatibus, distributionem hanc non turbabit. Hæc pene tam diversa ossium inter se combinatio, & bene perspecta & quoque cordi esse debet chirurgo, si feliciter loco mota ossa restituere volet. Sciat necesse est quænam profundè, quænam superficietenus vicinis se immittant: quænam articulationes insigniores sibi adstantes habeant nervos quis membri dislocati musculorum sit ductus; num apophyses sive processus additi, restitutionem extremitatum impedire qui possent (uti in scapulæ cum humero junctiōe): omnino vero, num unà cum dislocatione seu locomotione epiphysis avulsa à suo sit osse. Observatum à me non semel in hoc casu, licet in pristinum locum ossa mota restituantur, immobile tamen manere membrum. Causa quod difficile sit chirurgo (in appendicum, natura non bene versato potissimum) avulsa appendicis tubercula sive prominentias asperas ita aptare ijs quibus adhærent cavernulis, naturalis uti sit coalitus, hoc est talis qualis ante disjunctionem. Inæqualis aptatio hoc efficit, callus uti intermedio concrescens loco, comprimì ab appendice ita faciat ipsam articuli cavitationem, locus uti oblitteretur in quo capitellum antea libere se movere solebat. Vt & hinc conspicuum sit, quanta sit cognitionis ossium utilitas, imo necessitas.

CAP.

CAP. V.

*Quid Scelētos, quis ossium humano-
rum numerus.*

Hisce præmissis, tempestivum jam ut par-
culatim ad singulorum accedamus ossium
examen. Quorum universa strues certa
quadam syntaxi sibi invicem cohærens σκέλεθ^ρ di-
citur Græcis. Unde veteres de ossibus scripturi
titulum scriptis suis fecere σκελέτη; alij σκελ^{ος} τῆς ὀστέ-
ουρας, notante id Gal. cap. 2. lib. 1. Anatom. Ad-
ministr: Sceleti vox à σκέλα deducta, idem innuit
quod ξηραίνω, sicco nimirum, arefacio. Non enim
potis es commodè ossa tractare aut examini subij-
cere, nisi à sordibus purgata sicque siccata prius.
Galenus citato videatur loco, memorans duo se
vidisse sordida scelera, alterum cadaveris quod
vi fluvij aperto sepulchro in ripam delatum; la-
tronis interfecti alterum. Fœdum, ne dicam in-
humanum ejuscemodi tractare ossa, sed mundari
debent, siccari sicque conveniente combinatio-
ne sibi invicem nexa ad certam syntaxin reduci,
ut ideam humani gerant corporis. Quo pacto
Ægyptij dicuntur epulis suis soliti ejuscemodi
ossea corpora inferre, ut sortis suæ ac mortalita-

tis convivas redderent memores. Talis itaque structura humanorum ossium *σκέλετος* dicitur. Constans certo ossium numero. Certo cum dico, ordinaria sive regularia humani corporis ossa intelligo, sepositis accidentarijs. Ordinaria voco quæ stata naturæ lege certa que intentione communiter in omnibus corporibus perfectis se offerunt, & quorum certus ac necessarius existit usus, seu regularis necessitas. Accidentaria, quæ certo ac determinato fine non tam à natura regulariter agente producuntur, quam accidentaliter, natura velut aliud agente, proveniunt: tale est os cordis vocatum; tales in nonnullis ficioribus calidioribusque senibus laryngis cartilaginee, osseæ paulatim redditæ. Huic numero adscribendæ cartilagineæ illæ partes spinæ vertebris, lubricitatis faciliorisque motus gratia interpositæ, rigidam tum reddentes spinam, neque usum sed impedimentum, adferentes. Ita epiglottidem assumisse duritiem osseam, à me observatum, dixi ante. Similiter conspectus à me thorax totus osseus, dico in quo etiam partes costarum cartilagineæ ipsūque sternum cum scutiformi cartilagine osseam induerant duritiem. Quid cartilaginee dico? visa fœmina cui os uteri (membranosum natura sua) osseam acceperat duritiem. Hisce addi velim sesamoidæ

idea vocata officula. Regularia itaque solum hic prosequor, quæ statuo numero 252. Distribuens quadripartito, in ea quæ caput, dorsum, thoracem, quæque artus constituunt.

*Quæ ut magis conspicua sint,
sequens id faciet Tabella.*

Biscentum

Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus
Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus
Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus
Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus	Caput Dorsum Thorax Artus

		Calvaria { Frontis. 1. quatuor. { Sincipiti. 2. Occipiti. 1.	
i	CAPUT, quod 61. Sibi vendi- cat, eaque qua- tuor partibus,	Tempo- rum sin- decim.	Petrosa. 2. { Cuneiforma. 1. Iugalia 2. { Colatorum. 1. Auditus. 6. { nasi 2. Hyoides. 1. { in majoribus oculorum angu- lis 2.
		Maxilla superioris viginti novem	malorum. 2. ad palati finem transversim. 2. in interna narium parte, carti- laginea. 2. narium interstitium. 1. dentes 16.
		Maxilla inferioris septem- decim.	ipsa max- ille os 1. Dentes 16.
ii		Cervicem cuius vertebra septem. Dorsum, cui 12. tribuntur vertebra. Lumbos, quibus quinque debentur vertebra Os sacrum, ossibus constans sex. Coccygem, fungosa quatuor ossicula ostendentem.	
	Biscentum quin- quaginta duo in universum sunt humani corporis ossa (ordinaria) quorum alia con- stitunt.	SPINAM ossibus constan- tem 34. Soleiq; dividi in.	
iii		THORACEM Huic verè 47 debentur ossa: inter que quoniam duodecim ver- tebras sibi sumseris Dorsum, hinc est quod est 35. Ossa Thoraci tribui sole- ant, quorum alia si- bi sumunt.	Scapula. 2. Clavicula. 2. Costa. 24. sternon pay- tibus con- stans. 7.
			Superi- ores, brachi- a ossi- bus con- stans 60. Cubito { ulna rum. 4. { radius manum qua di- viduntur in ossa. { metacar- pii. 8. Coxendicium. 2. { Digito- rum 30. Femurum. 2. Genurum. 2. Inferi- ores, crura quorum ossa. 62. Tibia { ulna, rum. 4. { radius Pedum qua divi- di solent in { Tarsum 14. 8. Digites 30.
iiii		ARTUS, quorum alij	

Capite

Capiti 61. adscribo. calvaria quatuor; temporibus undecim, superiori maxillae vigintinovem, septendecim inferiori maxillae. Dorso. 34. Inter quae septem sibi vendicat cervix, duodecim dorsum, lumbi quinque, totidem os sacrum, coccyx quatuor. Thoraci 35. scapularum duo, totidem claviculae, sterno 7. quibus 24. addendae costae. Artubus superioribus 61. duo humeris, cubitis quatuor, triginta manibus. Inferioribus artubus 62. inter quae coxendicum duo, femorum, genuum totidem, tibiaram quatuor, pedum 26.

C A P. VI.

Capitis ossa. De iis quaedam universalia praemissa.

A Capitis ossibus initium fiat. Merito, quum caput ita dictum, quod inde corpus aut homo initium capiat. Dubitas? parturiginem intueri, videbis capite primum excludi corpus, postremo sequi cum cruribus pedes, naturalis si sit parturitio. Inde namque nata olim, quam & hodie sequimur, consuetudo, defunctos pedibus primum efferendi.

D

Notat

Notat Plinius lib. 7: cap. 8. eo respicit Persius :

*Tandemque beatulus alto
Compositus lecto, crassisque lutatus ammonis
In portam rigidos calces extendit.*

Pedibus si se ostendat primum infans, vitiosa, non naturalis, nec raro matri & foetui exitialis talis enixus : tales enim Agrippæ, quasi ægrè parti Romanis dicebantur, qui hac de causa Profram & Postvortam, quarum illa naturali, nonnaturali enixui hæc præfecta, finxerunt Deas, uti id ipsum docte ex Agellio notat vir clarissimus Johannes Meursius, sui de Puerperio syntagmatis, cap. 1. A capite itaque initium capit homo, nec abs re, quum capite illud contineatur viseus, nominis dignitatem homini quod tribuit, cerebrum inquam rationis author. Osseum caput examinare adgredimur, calvam & calvariam id latini vocant, quod calvitiam primo omnium homo hic incurrat. Græci κρανίον, quod se habeat velut κράνος seu militaris galea, tam figura quam usu, Intus namque eam obtinet cavitatem, quæ moli cerebri respondet, prapugnaculi vicem ei præstans, arcendo iniurias ambientis, insuperque calorem contenti fovens. Hujus cavitatis respectu

respectu caput Græcis κεφαλῆς nomen accepisse autem ant etymologi εἰς τὴν κεκορυθμένην nimirum, à cavitate. Quam respiciens 4. de morbis Hippocrates, caput cucurbitæ comparat; notans caput hac de causa omnium maximè morbis infestari trahens nempe cavitate suâ, noxia è subjectis partibus. Ossea hæc galea, duplicato constat osse, (laminas, tabulas cranij vocant chirurgi) quibus telis aranearum similem sanguinolentam medullam, innumeris refertam cavernulis, interposuit provida natura. Æthiopis hoc est cranium, qui in Batenburgici Domini quum esset famulitio, herum suum comitatus ad Harlemensem obsidionem Anni 1572, expeditione illa non ex voto succedente, una cum Domino trucidatus fuit. Cranium (quod penes me est) ictibus aliquot pertusum hic exhibere visum, ea mole tum & crassitie, quam in eo videre est. Patet hic conspicuè admodum ac distinctè valde utraque cranij tabula, intermedia-que medulla.

a Limbus seu externa ora tabulae extimæ.

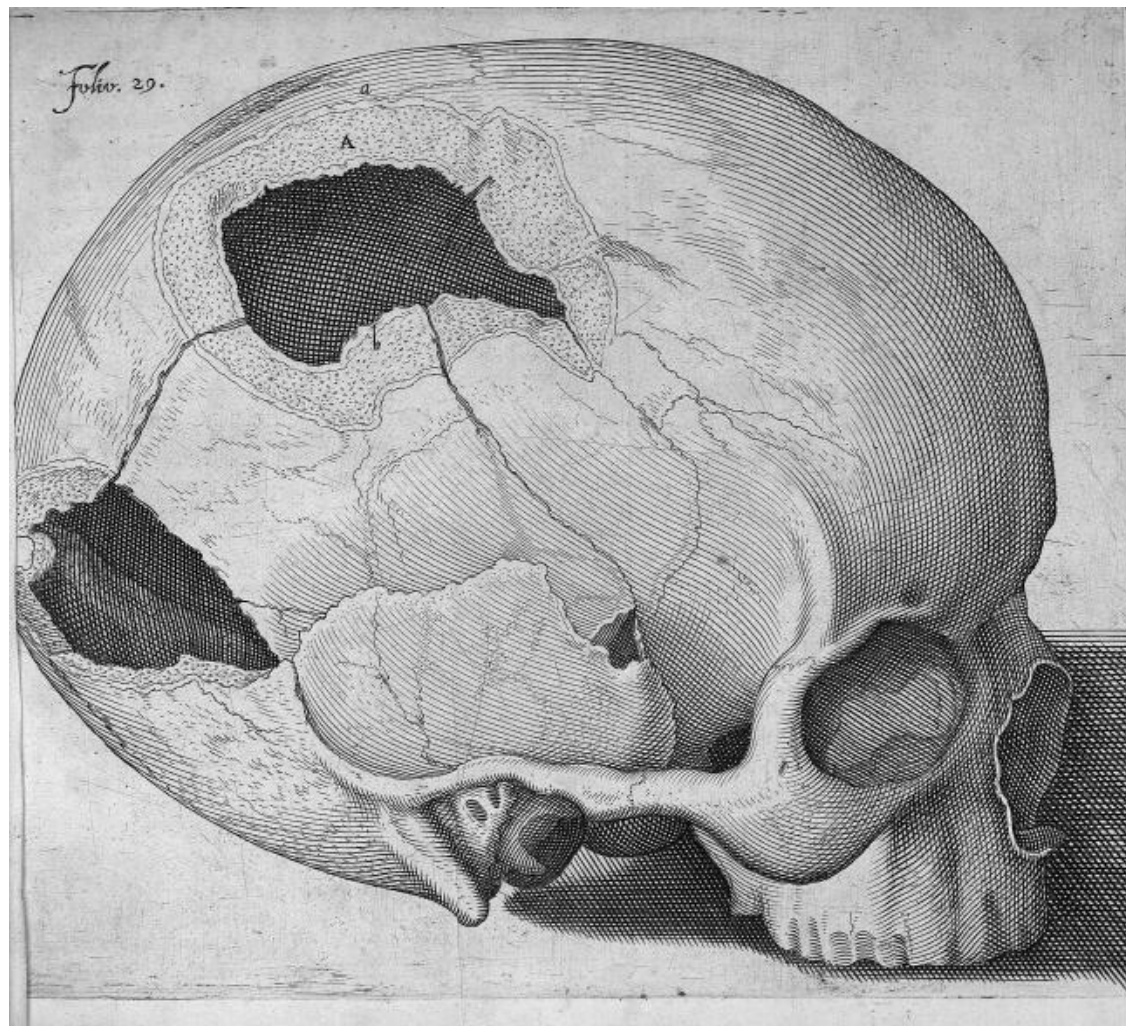
b Interna tabula.

A Medullositas spongiam referens, duabus tabulis interiecta.

D 2

Hoc

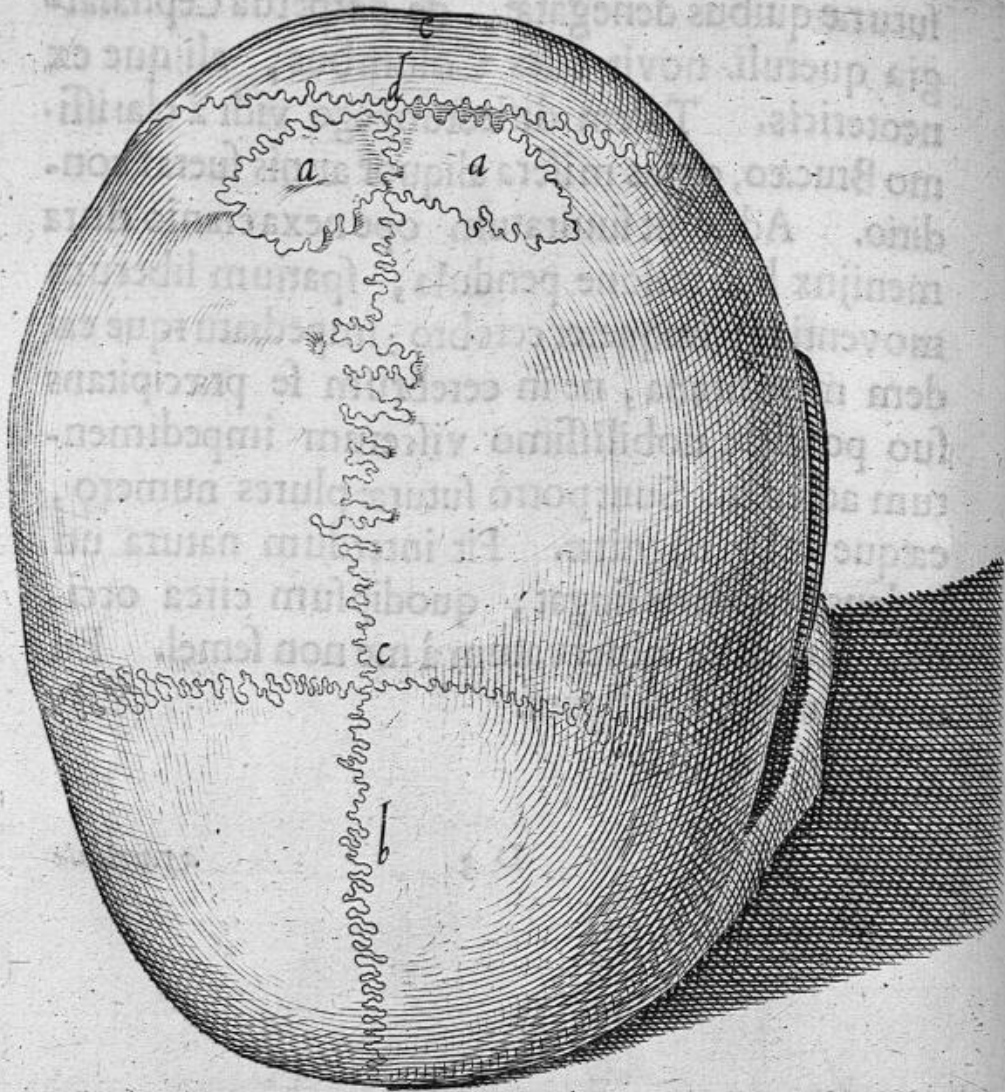
Hoc est quod lib. de cap. vulner. cranium ^{διεπλόν} vocat divinus senex, monens chirurgum, omnium ossium facillimè inflammari cranium : ostendit id trepani usus, oportet namque ferramentum illud aliquoties ablatum lacti aut aquæ immergere, ne circumactione æstum concipiens medullositatem hancce in inflammationem conjiciat. Fit subinde ut præictu in caput incidente, medullositas hæc è suis excussa cavernulis putrescens ac inflammata cranij tabulas inficiat, nulla apparente exterius noxa : exempla apud neotericos obvia sunt. Duplicatum esse cranij os dico, universa nimirum calva simul consideratâ : è pluribus namque constat ossibus, quibus omnibus eadem duplicitas. Hæc symphyssi sibi invicem juncta hærent, idque aut futurâ, gomphossi, aut harmonia. Suturae, ut transitus pateret membranosis menyngum filamentis factæ fuere. Unde læso cranio, religiosè cavendum crirurgo, de scalpris, similibusque instrumentis ipsa futurarum tangat loca, noxio cruciatu affecturus ægrum. Etiam ut via daretur naturæ propellendis cerebri imo totius corporis superfluis, ne idem quotidie nobis eueniat quod ei cujus Galenus meminit lib : de fasc., cui præ nimis firma capitis ligatura, arctatis futuris, cohibitisque excrementis tanta fuit oborta inflammatio, oculi uti eruperint

perint ex orbitis. Idem ij suo docent exemplo, futuræ quibus denegatæ, de perpetua Cephalalgia queruli. novit tales Columbus, alijque ex neotericis. Talem dissectum ego vidi à clarissimo Brucæo, cujus misera aliquot annis fuerat conditio. Adde ut futurarum ope nexa cranio dura meninx hac ratione pendula, spatium liberum moventi se relinqueret cerebro; impediaturque eadem membrana, ne in cerebrum se præcipitans suo pondere nobilissimo viscerum impedimentum adferret. Sunt porro futuræ plures numero, eæque vulgo cognitæ. Fit interdum natura uti ludens peculiare fingat, quod ipsum circa occipitis os euenire observatum à me non semel. En exemplum in hac figura.

D 3

a particula

- a* particula ossea, peculiariū circumscripta suturis.
b sutura sagittalis limites suos extendens, & per frontis
 os ad nates usque excurrrens.
c hic coronaria & sagittaria sutura contactum,
 Epizma vocatur.
d sutura lambdoides. *e* os occipitū.

Notabit

Notabit chirurgus circumispectus uti sit, neue
 hæsitante specillo protinus certo asserat fractum i-
 nibi aut fissum cranium. Potest hæc res ei im-
 ponere, casum non unum ego vidi. Jam illud
 maxillæ superioris sive palati ossiculum dentes cui
 incisori in hærent, peculiari cingi † futurula, † *Vide*
 attendenti patebit. Vere ab Hipp. notatum ini- *Figuram*
 tio lib. de capitis vulneribus, in multis non con- *pag. lite-*
 venire humana capita. Circum scriptione vari- *rate.*
 ant, quum aliis oblonga, quadrata, rotunda a-
 lijs appareant, qualia Turcarum, Groenlando-
 rum. Variant ossium crassitie, firmitudine:
 quam etenim alijs crassiora alia, solidioraque?
 æthiopicum mihi cranium incredibilis crassitie,
 quod ob id depictum exhibui pag: 28, idque
 prout ab Hispanis in Harlemensi exceptum obsi-
 dione. Batenburgio Domino miser hic suam ad-
 dixerat operam, eoque majore in eum sæviit ira
 ferox illa natio. Evidenter hic ossium cranij ap-
 pareret duplicitas, intermediaque medullositas;
 minusque mirabitur hæc videns, si tribus con-
 stare tabulis cranium, à neotericorum nonnul-
 lis audiat. Variant denique futuris, quibus
 omni ex parte nonnulli destituuntur, sagittalis,
 tam frontem quam occiput medium secat in non-
 nullis, uti Vesalius, Eustatius vidisse se asse-
 runt; duplicem se observasse lambdoidem Syl-
 vius

*id ma-
 nifeste
 exhibet
 figura
 pag.

vius testis. Nonnullis peculiares futuræ. Quod
 de sagittalis monui varietate, notatu non indig-
 num, hæc vulgò & communiter ad coronalem
 ubi venerit, se sistit, fit tamen interdum limites
 uti suos transiliens ulterius ad nares usque excur-
 rat, frontis os bifariam* secans. idipsum solis
 qui fæminis familiare existimant, falluntur, ob-
 servaui, idque non semel, in fæminis desiderari,
 in viris se ostendisse, & è contra, naturæ lu-
 sus est, nihil hic certi aut determinati. Vere
 ille :

Ludit in humanis divina potentia rebus.

*Vide fi-
 guram
 pagin.

Sunt qui scribant, ita excurrentem hanc futu-
 ram delere semper ossis frontis cavitatem. Fal-
 sum & id, uti autopsia in cranio quod mihi do-
 mi* ostendit euidenter. Porro non indignum
 notatu Hippocratis monitum lib. de cap. Vulne-
 rib: nullibi quam in bregmate periculosius lædi
 cranium. causas (plures namque sunt) dabimus
 in pleniore dicti officuli examine, paulo post. Ad-
 dit, ex ijs fronte anterioreve capitis qui læduntur
 parte plures mori, quam qui posteriore: cujus
 etiam plures autumo causas. firmiter namque so-
 lidiusque multo frontis osse occipitis os, eoque
 ad maiorem comparatum dyspatheian. Accedit,
 inductam fronti cutem musculosam totam esse,
 hincque

hincque læsa creatur palpebris periculum, quod in occipite locum non habet. Etiam fronti insignis illa quæ aër cerebro præparatur, insculpta lacuna. Hæc, violentia aliqua in os hoc incidente, in consensum facile trahitur. Adde, quod sub fronte cerebrum bifariam divisum ab intermedia dura menynge conspiciatur secus ac in occipite, unde ibidem cranio læso, periculum metusque oritur, ne ab ipso cujus continuum lesum, osse, sanies aliæve collectæ sordes in subjectam instillent hiaturam, unde difficulter nec nisi maximo vulnerati discrimine educi possent. Iungatur & illa causa, magis quod cum anterieus quam posterius caleat cerebrum, ne superveniat inflammatio fronte percussa, metus sit. Magis autem æstuat, ob calidorum vaporum, quos per bregma expellere solita est natura, concursum; tum & quoniam falci qui ab Anatomicis comparari solet sinus, per convexam cerebri se efferens partem, in fronte suum habet terminum. Quid si & oculorum causâ, periculosiora quam occipitis dicamus frontis vulnera? Hasce causas fidem facile facere Hippocratico arbitror enunciato. quod sane nobile, nec ullo pacto contemnendum; iudicij fuisse maximi, experientiamque habuisse incredibilem divinum illum senem, ostendens. Ad cranij porrò quod attinet duplicitatem, sciendum,

E

dum, accidere interdum præ ictu in caput incidente, eam quæ feritur, externam dico tabulam, manere illæsam, fissâ (interdum & fractâ, idque avulso fragmento) internâ; qui ægri verè infœlices: Vidi, ictus vehementiâ avulsum ab interna tabula fragmentum (integra exterius apparebant omnia) cerebro suo acumine profunde infixum, apoplexiam excitasse, mortemque subsequutam. Fit subinde, fronte uti icta findatur occiput, illâ integrâ existente; & è contrâ. Tum & verberato tempore dextro, oppositum findi, inviolato ipso ictus loco. Resonitum sive Contrassuram hunc vocant casum scriptores, notatum lib. de cap. Vulner. ab Hippocrate. Facile nobis hinc esset in integro ostendere cranio, quot modis lædi sive vulnerari caput queat osseum; quidque sit ῥώγμη, ἐγκοπὴ; διακοπὴ, τλάσις, ἑντλάσις; quid Fissio, Collisio, Introcessio, Teli sedes: aut, uti noster de capitis vulneribus tractatus, quid Perforatio sive Punctura, Dedolatio, Fissura, Fractura, Contusio. Verum in suum hæc differre malo locum. Commentaria nostra ad Hipp. de capitis vulneribus, aut peculiaris noster de eadem re tractatus, rem hanc plenè prosequetur.

CAP.

CAP. VII.

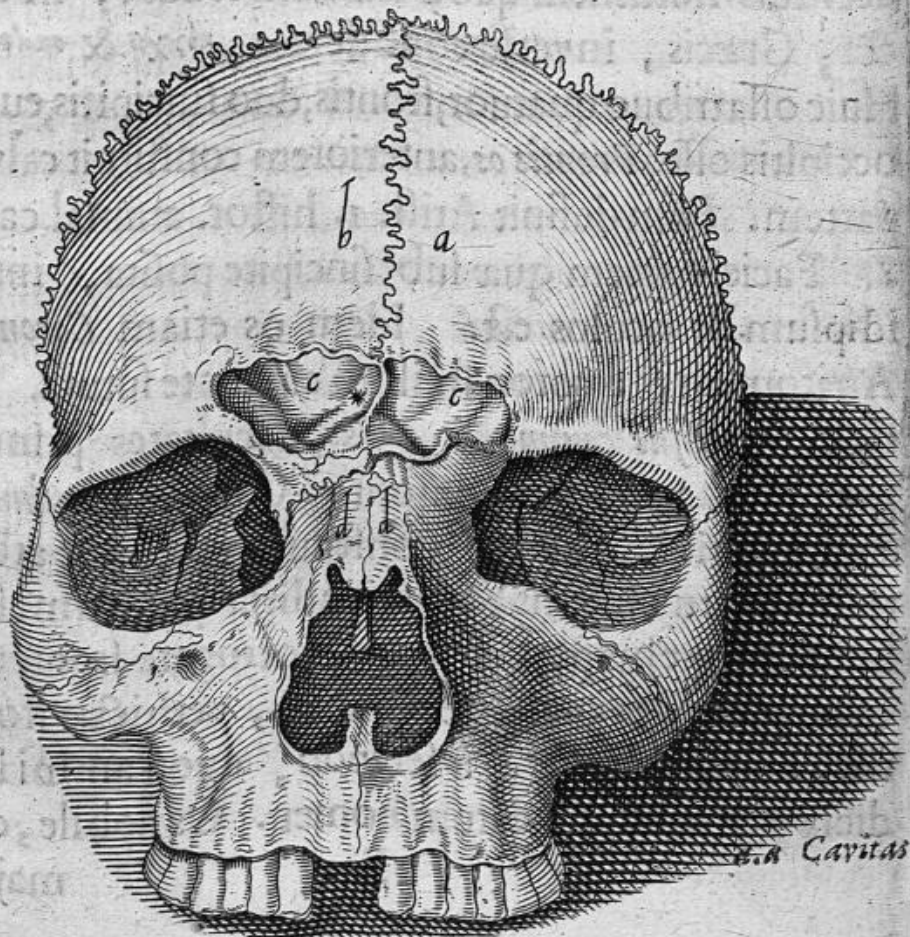
Ossium cranii divisio, primumque de iis calvariam quæ constituunt.

OSSA capitis, quæ 61. statuo, quadri-
fariam diuido, ut alia sint Calvæ, alia
Temporum, Maxillæ superioris, Infe-
rioris alia. Calva & Calvaria mihi est, superior
convexa cranij pars capillis tecta, quæque iis
deciduis hominem quod caluum reddat, sic di-
cta; Græcis, inverse considerata, *κεφαλὴ* & *σκαπέλον*.
Huic ossi tribuo quatuor, frontis, duo sincipitis, cum
occipitis osse. *Frontis os*, anteriorem constituit calvæ
partem. Eam definit Arist. 1. histor. animal. cap.
8. Faciei partem quæ sub sincipite posita, inter
idipsum & oculos est. Idem os etiam *Coronale*
Anatomicis, à coronali illud cingente futura. E-
tiam *Os sensus communis*, iis, facultates princi-
pes sedibus qui distinguunt. *Os inuerecundum*,
à curis huic inductæ ossi constitutione (quæ arbi-
trario motu mobilis) animi inditia quod sumi so-
lita ab artis ejus peritis; unde corrugare frontem,
contrahere, exporrigere frontem, perfrictæ fron-
tis. indeque fronti, à ferendo, quod animi in-
dicia præ se ferat, datum nomen. *Os nobile*, cui

E 2

major

major fossarum ocularium pars insculpta, narium ossa cui iuncta, cui ethmoides os immisum, opti-
corum nervorum quod exhibet foramina. Hoc
anterius naribus, oculisque; (quorum thala-
mis parandis non parum inservit) superius breg-
mati jungitur; partibus lateralibus tangens tem-
pora; circumscriptum coronariâ futurâ. Quâ
nares tangit, insignem sibi insculptam osten-
dit cavitatem, quam efficiunt duæ hujus ossis,
hoc loco à se inuicem distantes, tabulæ.eam con-
spicue quæ versâ paginâ sequitur, ostendit figura.

a. a *Cavitas ossis frontis in nares*
pervia, quam sequens proponit figura
b *Os frontis.*

Cavitas hæc superius osse undique clauditur ; inferius in nares pervia est. Ut plurimum hanc in duo dirimit latera, prominens velut osseus ab interna se exserens tabula processus ; uti idipsum jam exhibita figura evidenter ostendit. Viridis hanc cingit membranula, materiam continens viscidam, substantiæ cerebri, externa si respicias, non multum absimilem. Hanc qui inter odores discernendi vim obtinere arbitrentur, non desunt. nam odorum materia attracto inhærent aeri, qui huic se infundit cavitati. quorum tamen sententia apud me locum invenire hætenus quod non potuerit, id facit, nulli quod hunc attingant locum odorem materiam cerebro oblaturi nervi, in reliquis uti sensuum organis videre est. Voci hanc opitulari cavitatem existimarunt alij : movit hos, quod simis, seu depressæ quibus nares, ideo vitiata esse putent vocem, quod in illis deleat hanc cavitatem, quæ ad nares usque excurrit, sagittalis futura. at autopsia hos redarguit ; sunt enim mihi crania hac Cavitate insigniter instructa, in quibus nihilominus eam in duas dispescit partes sagittalis. Longe alius, meo iudicio, lacunæ hujus usus, ut nempe in ea remora-

E 3

tus

tus qui per nares tractus fuit aër, ita plenius co-
quatur ac præparetur cerebro, ne is sua aut crudi-
tate, aut insigni, quâ non rarò pollet intemperie,
nobile illud viscus offendat. in narium namque
foramina hæc fossa desinit, indeque in cribrifor-
me os patet per odoratorios nervos cerebrum pe-
renti acri aditus. Observasse se scribit Paræus, quum
præ hujus loci vulnere, fractâ tabulâ externâ, de-
regitur hæc cavitas, difficulter solidescere vulnus,
sed ejusmodi vulneratis ulcus insanabile linteolo
aut emplastro obducendum. exempla mihi no-
ta. Etiam id à me observatum, quum reficitur
hujus loci vulnus, aërem non absque impetu e-
rumpere, cum esse existimantibus imperitis chi-
rurgis, quem cerebrum eructat.

Secundum cum Tertio illa sunt ossa, inter co-
ronariam & lambdoidem quæ media * sunt futu-
ram, diremta ab intermediâ sagittali, sive rectâ.
Hæc majorem calvæ constituunt partem. Sub
hisce falcem referens se extendit sinus. Sub his-
ce bifidum videre est cerebrum, profundâ satis
divisurâ. Hæc Bregma; hæc Verticem consti-
tuunt. Hinc *Verticis ossa* vocitantur. Est nam-
que vertex horum ossium centrum, locus inter
frontem ac occiput * medius, à vertendo (capilli
namque hoc loco in gyrum se vertunt) sic dictus;
indeque ἀπὸ τοῦ πολεῖν, πόλον vocarunt Græci. Nonnul-
lis

* notata
figura
Pag. b.

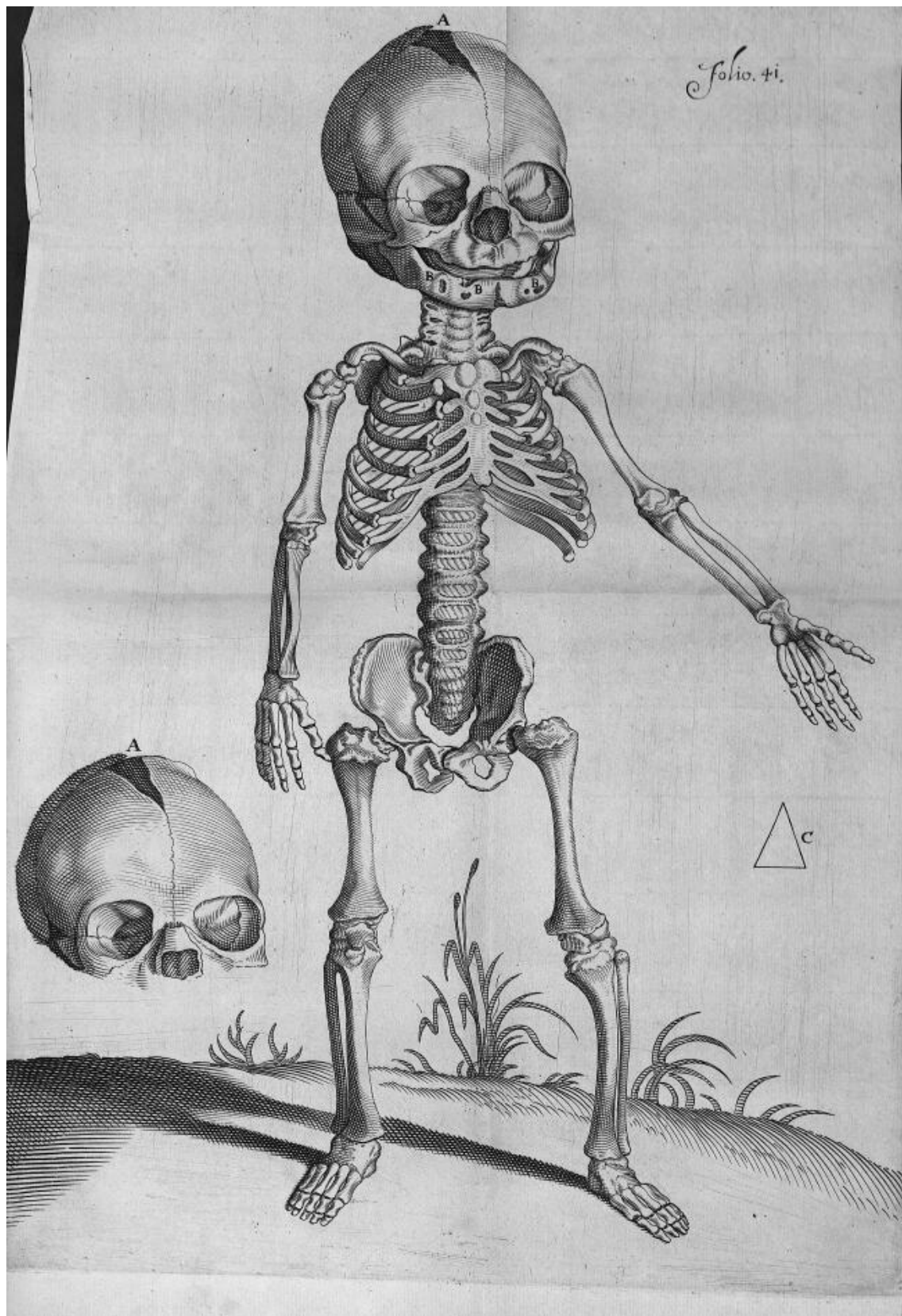
* Exhi-
bet eum.
a figura
pag.

lis *Ossarationis seu Cogitationis*. *Bregmatis ossa* alijs, à bregmate quod constituunt. *βρέγμα* is horum ossium locus dicitur, ubi mediante futura sagittali coronariæ iunguntur. *ἡ τὸ βρέγμα* Sic dicitur à molitie, est namque in primùm natis apertus seu osse vacuus hic locus: palpitantem ostendens verticem, apertusque aliquamdiu manens, inde natum, quod Fontem capitis hunc vocent locum obstetrices. Locum hunc evidenter ostendit infantile hoc sceleton. Vidisse se fœminam notat magnus Bauhinus, Anatomicorum hujus sæculi verè princeps, Cui. 26. ætatis anno nondum induruerat. Huic, siquando capite doleret, dilatabatur hic locus. Et sane, quam interdum valetudini conferat apertum hoc loco esse cranium, insigni illa apud Clariss: Guilelmum Fabricium Hildanum, Chirurgum celeberrimum, & de facultate Chirurgica optime meritum ac merentem, videre est Observationum Chirurgicarum Centur. 2. Observatione. 8. Osliculum quo hanc hiaturam postmodum claudit natura, reliquis capitis ossibus nunquam similem postmodum induit crassitudinem, nec soliditatem. lumini obiectam si intuearis calvam, transparentem hunc ut plurimum cernes locum, hæcque causa quod medici periti huic loco apprimi cauteria ad catarrhi in pulmonem ruentis cohibendam ferociam

am

am consulant, in hunc fieri perfusiones, irrigationes, inunctiones, & quidquid denique est topicorum quæ subjectum exigit Cerebrum, utpote eorum efficaciam per ossis hujus tenuitatem facilius se traicente. Non desunt hujus ævi scriptores, qui ossiculum hoc in pollinem conversum, in Epilepsia singulariter commendent. Quæ hujus ossiculi sit figura, exhibetur pag. littera.

Hic is locus, quem singulari notat studio lib. de Cap. vulnerib. Hippocrates, asseverans nullum in toto Capite locum periculosè adeo, uti huncce lædi. Etenim infirmum hoc ossiculum à levi causa pertunditur facile: nec hoc solum, verum insuper & eâ de causâ, quod perpendicularis cerebro, imo universo corpori hic quum sit locus, omnes eum ferientes ictus rectilinei sint ac in se recurrentes, unde major longè cerebri concussio, commotio, ac perturbatio. recurrens namque in se ictuum vis, majorem dat effectum. pilam vide, quam rectâ lineâ terræ si allidas, altius resiliet quam obliquus si fuerit ictus. Solares idem docent radij, qui quod æstate efficacius agant, quis Causam nescit aliam quam rectilinei magis, tum quod sint, earum vis in se recurrat efficacius? Idem hic fiet, adeò ut præ illa commotione interioribus cerebri vasculis non rarò disruptis,

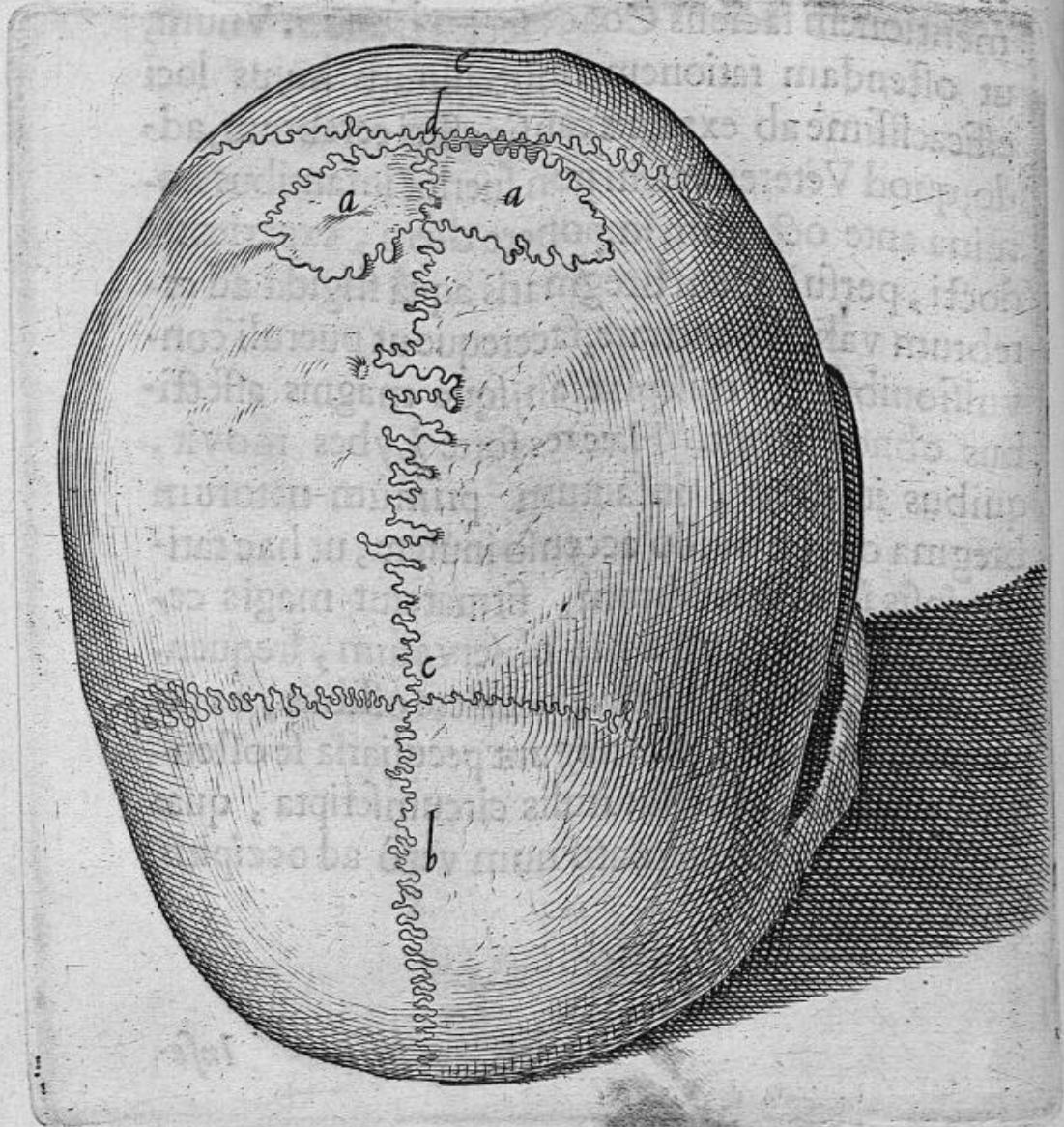

ris, effusus sanguis mortem adferat? Cerebri hanc concussionem (quæ etiam non diviso osse accidere potis est) *σείσιν & σεισμὸν* vocat Hippocrates, ejus mentionem faciens Coac: sect. 12. aph. 2. Vnum, ut ostendam rationem imbecillitatis hujus loci efficacissimè ab externis causis affici cerebrum, addo; quod Veteres solliciti non fuerint infantibus nomina ante octavum imponere diem, experienciâ docti, perfusionem bregmatis aquâ frigidâ ad cerebrum validè penetrare, facereque ut pueruli convolutionibus, epilepsiæ alijsque magnis affectibus obnoxij fiant. Hæc res forte Lybes movit, quibus in more, infantum primùm natorum bregma œsypo ovillo accenso inurere, ut hac ratione ipsis siccius redditum, firmaretur magis cerebrum. Illud porrò à me observatum, frequentius hisce quàm aliis calvæ accidere ossibus, ea uti parre qua occipitis os attingunt peculiaria se ostendant officula, suis futurulis circumscripta, quæ dubites num ad bregmatis num verò ad occipitis partineant ossa.

F

Infe-

Inferatur hinc iterum figura pag: inserta addaturque uti huius figura proponit tabula, a..

Hæc

Hæc autem, incidente hisce locis vulnere, imponere futuris suis chirurgus possent, exploranti specillo locum læsum, specillum namque si hæsitet, existimabit ibi fissuram esse. Notavi id antea cap. 6. Notat id ipsum Celsus lib. viii, cap. 4. dicens: *sed nihil tamen melius est quam certiore id*, (nimirum num divisum sit cranium) *notâ explorare*. Ergo quâ plaga est, demitti specillum oportet, neque nimis tenue neque acutum; ne cum in quosdam sinus naturales inciderit, opinionem fracti ossis frustra faciat, neque nimis plenum, ne parvula rimula fallant. Ubi specillum ad os venit, si nihil nisi læve & lubricum occurrit, integrum esse videri potest: si quid asperi est, utique quâ sutura non sint, fractum os esse testatur. Certe tantum hæc res potest, ipsi uti Hippocrati imposuerit. Id ille ingenuè fatetur. Epidem. sect. 4. *Autonomus*, (inquit) *in Omilo ex capitis vulnere mortuus est, die 16. media æstate, lapide ex manu ictus in suturas in medio sincipite. Quare non animadverti ipsum secari opus habere, deceperunt enim me sutura habentes in seipsis jaculi læsionem, postea enim conspicuum id fiebat.* Laudanda hæc viri ingenui est ingenuitas. laudat Plutarchus, Celsus, qui loco citato hæc, *A futuris se deceptum esse magnus Hippocrates memoria prodidit, more scilicet magnorum virorum & fiduciam magnarum rerum habentium: nam levia ingenia, quia nihil habent, nihil sibi detrahunt: magno ingenio, multa que nihilominus habi-*

- 22 turo, convenit etiam simplex erroris confessio, precipue-
 22 que in eo ministerio quod utilitatis causa posteris tradi-
 22 tur, ne qui decipiantur eadem ratione qua quis ante de-
 22 ceptus est.

Vide c.
 figurâ
 pagin.

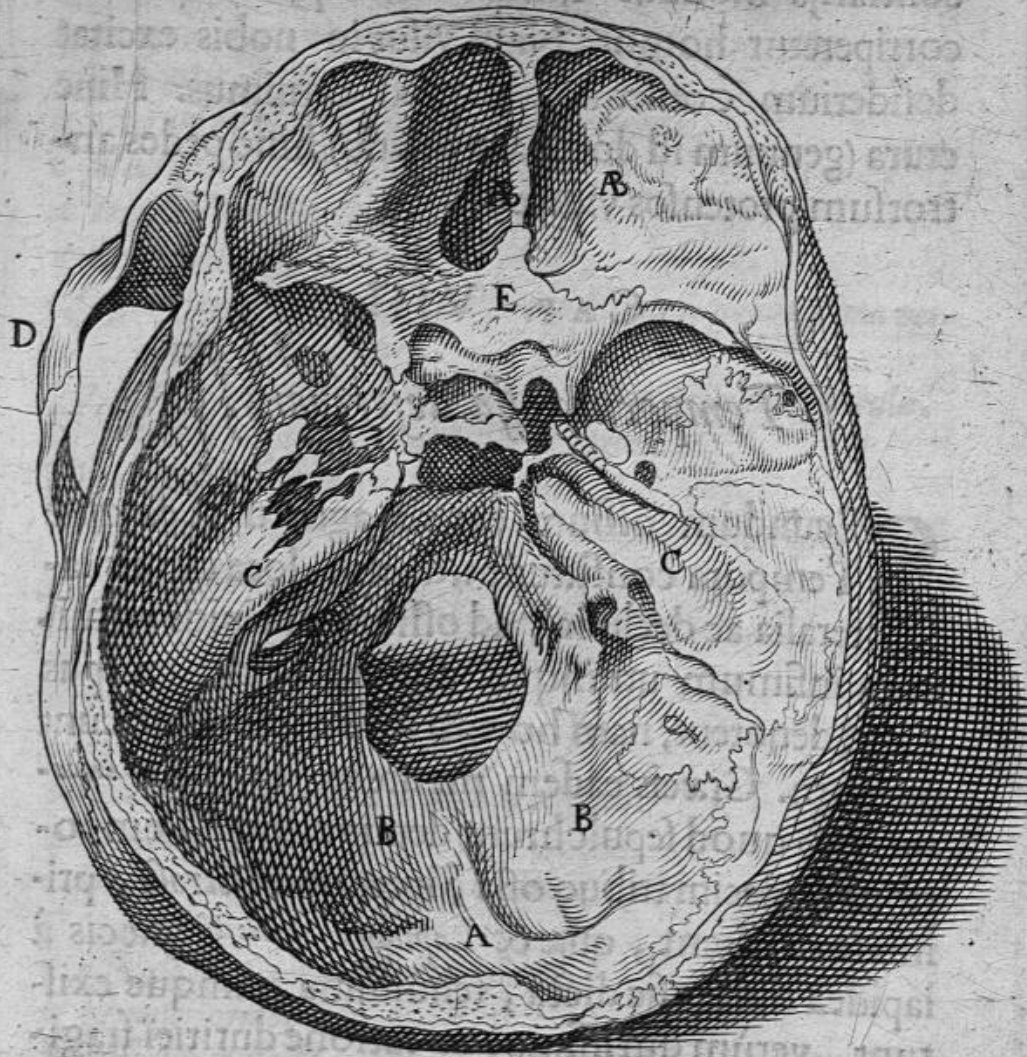
Vide pi-
 cturam
 cranio-
 rum, pag.

Vide e-
 andem
 figuram
 litt. f. f.

Quartum calvæ os fronti ex diametro opposi-
 tum, *Memoriae os*, ab iis, hanc facultatem certum
 qui in cerebro locum habere existimant, di-
 ctum. Aliis *Basillare os*, non contemnendam ba-
 sis capitis quod sustineat partem. junctum ossibus
 sincipitis, petrosi, cuneiformi, spinæ. Circum-
 scribitur lambdoïde sutura. Bifidum interdum
 (verum rarò admodum) à sagittali limites suos
 transiliente, foramine pervium insigni; ausim di-
 cere, omnium quæ in ossibus visuntur maximo,
 nisi à pubis superetur foraminibus. Per hoc, ini-
 tium spinalis medullæ sacrae se infundit fistulæ.
 Adstant utrimque processus. (*κράναι* dicuntur lib.
 de ossibus Galeno) quorum ope primæ vertebræ
 articulatur hoc os; argumento efficaci, caput
 non in, sed cum primâ vertebrâ circulari moveri
 motu, cum quæ circulariter moventur basi unicæ
 innitantur necesse sit. Firmum satis hoc os, robur
 eî addentibus prominentijs.

Exhibet eas A. figura hinc inserta.

nonnul-

nonnullis tam externâ quàm internâ superficie conspicuis. Factum id singulari à naturâ instituto arbitror; ictus enim à tergo prævidere nequit animal, oculis in cervice destitutum. Cujus tamen rei naturæ non defuisse reor causam, ne nimirum

F 3

con-

contrarijs motibus simul eodemque momento corriperetur homo. Nam visus in nobis excitat desiderium consequendi quod cernimus. Hinc crura (genuum id docet articulario) hinc pedes antro-
trorsum protensos videre est.

CAP. VIII.

Temporum ossa describens.

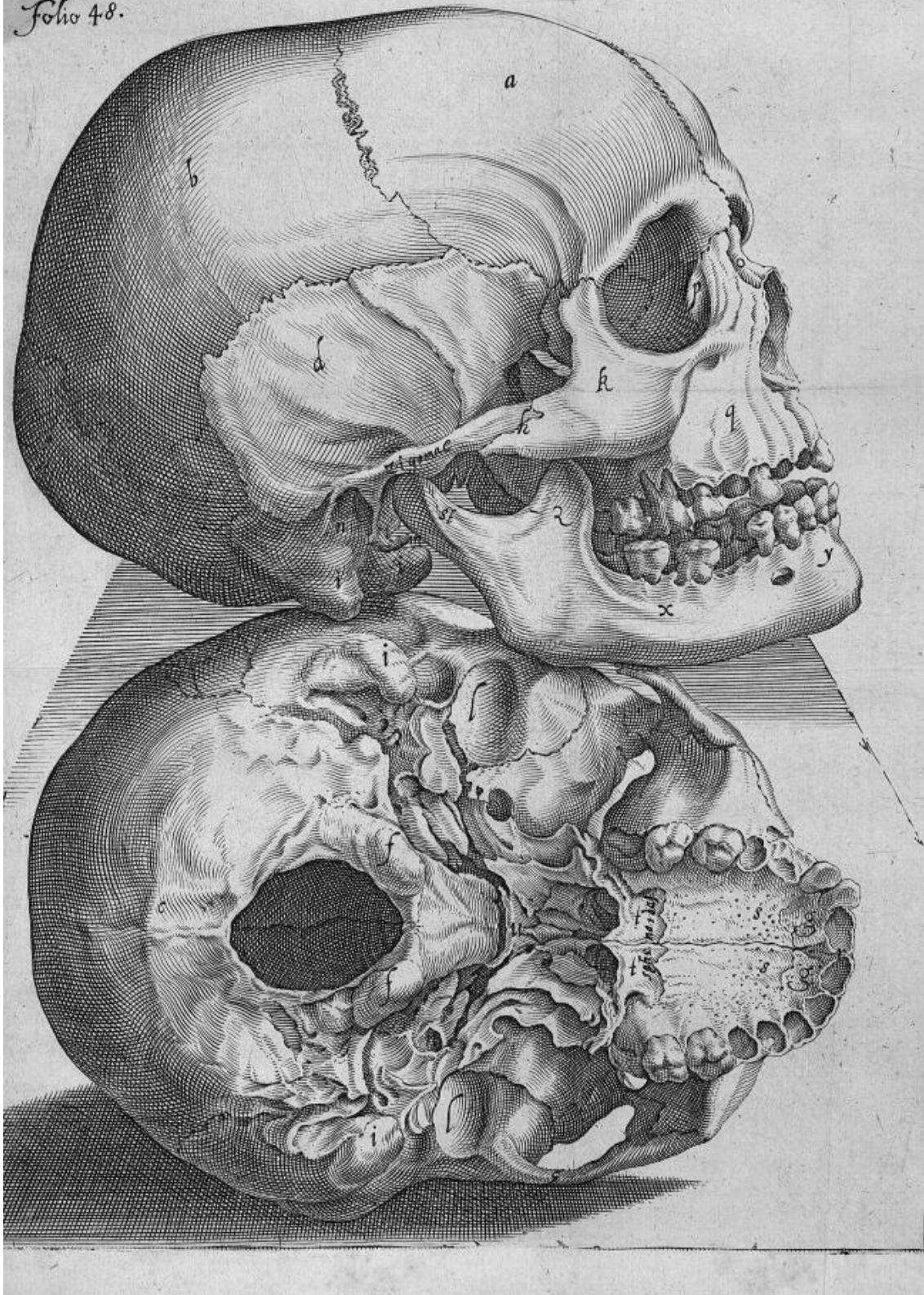
SECUNDUM ossium capitis agmen, ea quæ Tempora constituunt, ducent, loca capitis lateraliter ac declivia, ad ossium sincipitis terminum infimum utrimque. Sic dicta, vitæ tempus quod denotent, nam horum loco capilli canescunt primum. Græcis eadem mente κρόταφοι, πρὸς τὸ κηρύσσειν τάφον, quod sepulchrum denuncient. Temporibus undecim tribuo ossa, inter quæ *Petrosa*, primo se exhibent, quæ & *Lapidosa*, λιτοειδῆ græcis à lapidea duritie sic dicta, tenuissima namque existunt, verùm durissima, ac ratione duritiei fragilia. Etiam *Aurium ossa*, quod earum cartilagine hisce se infigant. *Parietalia*, quòd parietum instar latera capitis fulciant. *Mendosa* etiam, quasi degenerantia, à reliquis namque abeunt futurarum natura, quæ cum in ceteris dentata, hinc ossium squammis sibi invicem accumbentium non ab-
similis,

Explicatio characterum figuræ duorum craniorum

- a os frontis, diremtum à sutura sagittali.*
- b alterum ex ossibus sincipitis sive bregmatis.*
- c os occipitis.*
- d os petrosum.*
- e os jugale.*
- f. f. processus foramini ossis occipitis adstantes, quibus prima vertebra articulatur.*
- g. g. peculiares quæ incisivos dentes circumscribunt suturulae.*
- h futura os jugale in duas dividens partes.*
- i processus mamillares ossis petrosi.*
- k ossis male portio prominens, constituens alteram ossis jugalis partem.*
- l sinus in quo inferior maxilla volutatur.*
- m processus ossis petrosi stylo comparatus.*
- n meatus auditorij initium.*
- o ossa narium.*
- p ossicula in majoribus oculorum angulis.*
- q os male.*
- r foramen inconiugatum ossis male.*
- s pori ossium palati.*
- t ossicula transversa ad palati finem.*
- u os cuneiforme.*
- x inferior maxilla.*
- y mentum.*
- z processus acutus maxillæ inferioris cui muscoli temporalis se infigit tendo.*
- st processus ejusdem maxillæ rotundus, immittens se in ossis petrosi sinum.*

similis

similes; unde & ossa *Squammosa* nonnullis. Iunguntur sincipitis ossibus, sphenoidi, maxillæ inferiori, & occipiti. Teguntur omni ex parte musculo temporali: ut discriminis plena res sit, ossa hæc lædi causa duplex, lædi enim nequeunt involato temporali musculo, at ejus maximus cum cerebro consensus. illo laborante, tortura, hiatu, aut contractio oris facile sequitur; symptomatica periculosa. Vidi tamen cui ala molæ ferierat hunc musculum, per transversum non solum laceratus uti essent (alterutro tantum latere) verum insuper subjectum os ita fractum fragmenta uti aliquot per vulnus exiherentur, qui tamen non tantum convaluit, sed, quod admiratione non caret, nullum unquam ne minimum expertus fuit symptoma. Accedit altera causa, quòd huic ossi quum articuletur mandibula, metus sit ne suas ei impertiatur affectiones. Hippoc: lib. de Vulner. Cap. tribus de causis periculosa judicat horum ossium vulnera; ob inferioris maxillæ cum hisce articulationem; quod auditus organum insculptum gerant; ob insignia vasa quibus temporalis donatus musculus. Quatuor insignes ostendit processus; interna superficie unum, tres exterius; hi in ambitu ita circumpositi auditorio meatui, ejus uti videantur satellites, neque dubitandum, naturam in horum formatione, securitati dicti meatus intentione

tionem quadam prospexisse. Horum prior is est, alteram ossis jugalis qui constituit partem. Hujus radici insignis insculptus sinus, meatui adstans auditorio, cui articulatur inferior maxilla. Articulationi valida satis addita ligamenta, quibus laxatis (quod facile fit ob pituitæ hoc loco, Copiam) in oris hiaturam, nec rarò spontaneam, incidit homo. Secundus hinc oppositus, altera auditorij meatus parte processus. Latus hic, sed brevis ac obtusior, basin Cranij versus extensus. Hic *mastoidine*, à vaccini uberis similitudine dictus fuit Græcis, mamillarem dixeris. Primarius hujus usus, ut musculorum Capitis motui dicatorum interserviat insertioni, quos mastoïdeos ab hoc processu vocant neoterici. prodeunt à sterno & Claviculis, ac obliquo per Collum ductu hæc petunt insertionis loca, Caput inclinantes, si simul agant; si eorum alteruter, idem leviter circumagit. Ab horum insertionem non procul, conspicuus se ostendit nervus, monens chirurgum ne temere scalpello in affectibus hic incidentibus utatur. Non desunt maximi Anatomici, alium hujus processus qui adtribuunt usum, intus eï esse cavitatem in auditorium perviam meatum, dicentes, sicque ad auditum hos facere processus autumant quod ipsum conspiciere hætenus mihi non datum. Processuum tertius infrà meatum exugit auditorium

G

rium, prope mastoïdeum, deorsum se extendens oblongi styli in modum, os hyoides versus. huic græci anatomici figuræ respectu varia indidere nomina. *βελονοειδὴν* vocitantes, sagittalem ac si dicas; *χαρσοειδὴς*, *συλοειδὴς* à calami scriptorij, qui veteribus in usu, similitudine. Iisdem, *πληκτρον*, Latini calcar capitis. Acutis hisce processibus se adnectunt muscoli laterales ossis hyoïdeï petentes partes (etiam duo inferioris maxillæ muscoli in mentum desinente s;) quorum ope os illud movetur non solum, verum insuper suspensum detinetur ne instabile fluctuaret in palato; & cum eo lingua, cui basis ac fundamenti loco hoc os concessum. hinc porro elicere est causam symptomatis, quod familiariter eos ex tonsillis tumidis qui laborant, affigere solet. hi namque, quoties deglutiunt, molestum percipiunt circa radicem aurium dolorem, pressis uti videtur dictis musculis, sicque partium continuatione in consensum tracto hoc loco. Quartus quem huic ossi adscripti processus, totus intra cranium latet, nec nisi calvâ ablatâ conspici integrè potest. hic is, cui auditorius meatus, ipsumque insuper auditus insculptum organum. Exserit autem se ab exortu ductu obliquo, petens eam ossis cuneiformis partem, quæ Anatomicis vocatam sellam constituit equinam. Auditorius meatus *ὁ ἰσθμὸς αἰκυστικός*, velut rectus fistulosus ductus, aquæ ductum

ductum dixeris, initio conspicuum se præbet, amplectitur eum auricula, quæ aërem ei velut haustâ infundit manu, fluit is absque impedimento re-
ctâ, donec membranulæ occurrat, quam tympano comparant Anatomici. Hæc determinat & velut interstitio existit inter jam dictum auditorium meatum, ac quod reliquum est organi auditorij. Membranula est sicca, tenera, subviridi tincta colore, à cuius forma & nativa beneque constituta temperie ac conformatione, pendere vim inter sonos diiudicandi, dicemus suo tempore. hæc ab aëre per dictum meatum se infundente (quod subinde magno fit impetu) ne evertatur aut rumpatur, tria ejus superficiei interiori addidit ossicula sagax natura, quæ *Malleo*, *Incudi*, *Stapedi* comparare solent.

a Malleus.

b Incus.

c Stapes.

d Tria hæc auditus ossicula sibi invicem articulata.

G 2

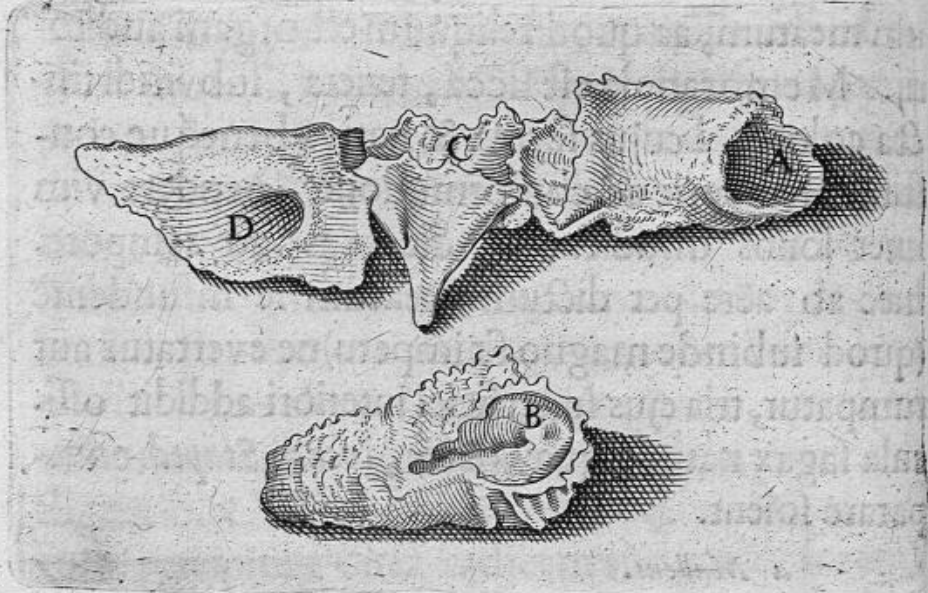
A. Initi-

A. Initium Auditorij meatus.

B Circulus limbo prominens, cui alligatur Tympani membrana.

C Cavernula, ibi conspicua ubi Tympanum desinit.

D Foramen in processu quarto ossis Petrofi, per quod ingreditur Auditorius nervus.

Haud aliter enim fulciunt firmantque tympani membranam, ac inductus nervus instrumenti bellici corium, de hisce id observavit Fallopius, eam habere à prima conformatione magnitudinem, quæ in majorem non accrescat molem. Observavi in capite bubulo frequenter hisce tribus ossiculis se iungere quartum sesamo simile, sed non nisi in annosis id vidi. Illis unâ cum tympano ablati, plures se offerunt cavernulae, in quas desinens audi-

auditorius nervus, iis tympanoque affundit animales spiritus, puros, limpidos, ac elaboratos: quibus se satagens miscere qui per tympani poros ingressus fuit aer, illis se moventibus, ita utrimque verberatur tympani membrana, fitque auditus. Ita ut jam octo habeamus temporum ossa, si duobus petrosi, malleum, incudem, stapedem utrimque jungamus. Nono ac decimo loco duo illa arcuata se exhibent, ab utroque cranij latere unum, quo sublaturi cranium velut ansâ uti solemus, unde & *Ansâ capitis* nonnullis dicuntur. Dicitur & *os Paris*, quasi è duobus pariter ossibus compositum. Ita est rectè si perpendere velimus, vix scionum hoc os verè & separatum dici debeat, quum intermediam transversam habeat futuram, distinguentem illud in duas partes; unam conferente processu primo petrosi ossis jam descripto, alteram ossa genarum quæ extimum fossæ ocularis constituunt angulum. Sed quoniam unanimi consensu tam ab antiquis quam neotericis in ossium Cranij numerum referri scio, ne innovandi studio teneri videar describam. Dicitur Græcis *Συγώμα*, & eodem respectu *os Iugale* (non Jugulare, uti imperitè nonnulli, ut quod clavicula est) Anatomicis Græcis ac Latinis, aut quod *ζύγον* seu iugum eleganter referat, aut ab usu, à jungendo, jungit namque, idque firmiter ac validè, posterioris

G 3

partis

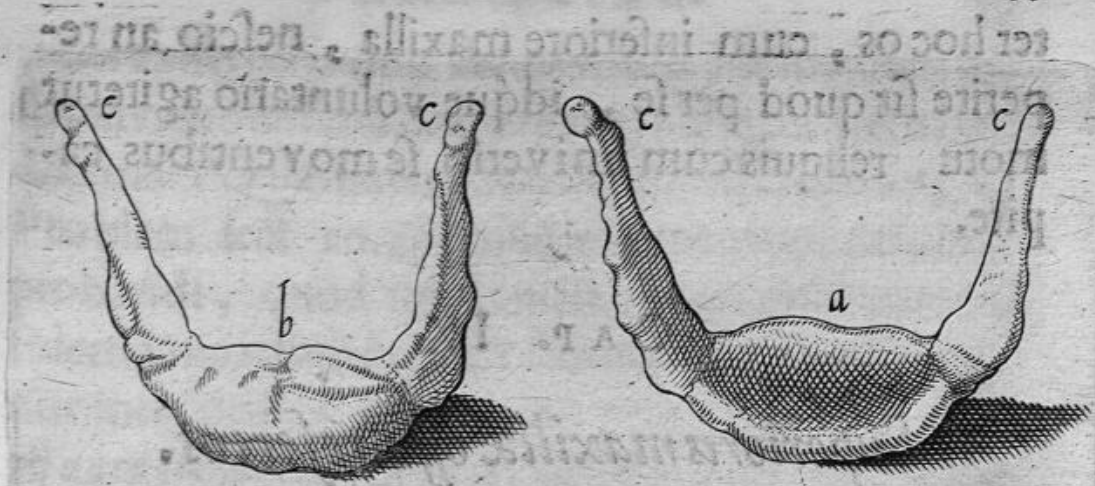
partis cranij ossa cum anterioribus. Non subscribo iis qui hoc os faciei ossibus addi volunt, nam is per futuram solummodò continuum quum sit, temporum ossibus continuatum cernitur. Singularia præstat commoda hoc os, nam præter jam dictum, unde ei nomen etiam oculos non inefficaciter munit: primarius verò ejus usus, munimento ac propugnaculo uti sit nobilissimo temporalis musculi tendini. Is namque in acuminatum inferioris maxillæ se infigit processum, Cavitate illa quam sub se os hoc ostendit, hac ratione ab externis violentiis securus atque immunis. Argumento certo, magnam esse hujus musculi ejusque tendinis dignitatem ac necessitatem, quum de eo adeò fuerit sollicita natura. Postremum, undecimum temporum os, unicum est & pari destitutum. hoc ^{ὀστέον} per crasin, quasi ^{ὀψιλον} ita namque vocat Ruffus onomasiæ lib. 1. cap. 24. quod ypsilonon græcorum figura referat. eodem respectu etiam lambdoides vocatur à Theophilo lib. 3. cap. 20.

a Os Hyoides partem ostendens latiore excavatam, cui lingua radix innititur.

b Idem os, oppositam exterioriorem partem exhibens.

c.c.c.c. Processus ab Hyoide utrimque emergentes styliformes ossis Petroşi processus petentes.

Ruffus

Ruffus etiam *magistratus* appellat, causam dans l. i. c. 24. quod tonsillis adstet. Scriptores latini *Os linguae*, *Os morsus Adami* linguae namque substratum fuit; hicque primarius ejus usus, ut fulciret nobile illud organum; latiori namque ejus parti innitens lingua, sese firmat quoties irruentem per laryngem aërem excipiens, articulatè verba format. inde utrimque unum promens processum, quibus se portiones jungunt cartilagineae: illis petit acuminatum quem stylo comparant petrosi ossis processum. Hæcque causa, quæ temporum ossibus à me adscribatur, nam tonsillis inflammatis, linguamque prementibus, difficilis redditur deglutitio, tumque temporibus dolent ægri, quod ipsum in examine styliformis processus monui. Usus ejus linguam fulcire; laryngem defendere; inservire denique insertioni eorum, qui ab hoc osse hyoideorum accepere nomen musculorum. Præter

ter hoc os, cum inferiore maxilla, nescio an reperire sit quod per se, idque voluntario agitur motu, reliquis cum universo se moventibus capite.

CAP. IX.

Superioris maxillæ ossa referens.

Tertiam cranij partem superiori adscripsi maxillæ. Ita voco anteriorem capitis partem quæ inter frontem ac os media, majorem faciei constituit partem. Hæc in homine tota immobilis. Hanc dico majorem faciei constituere partem, nam Faciem (Vultum alij) dicunt scriptores, universam anteriorem visibilem capitis partem, in qua frons, oculi, nares, genæ, labia, os, mentum, cum inferiore maxilla. Frons jam descripta, mandibula peculiarem sibi vendicat cranij partem. Huic ossa tribuo viginti novem adnumeratis sedecim dentibus. Inter quæ primò se offerunt duo illa summitatem seu initium narium quæ constituunt. Etenim tribus constat partibus nasus, carneâ, cartilagineâ osseâ. Ossicula hæc, unicuique satis obvia, distinguuntur transversâ futurâ ab osse frontis, rectâ (quæ sæpe nil nisi harmonia) inter se. Hæc oculis interposita, ne monoculis

culus existeret homo Ac ne nimis à se invicem distarent nobilissima hæc organa, angusta facta hæc ossicula. Quam rem tanti facit Philosophus, ut Problem. sect. 10. 17. hinc argumentum desumat probandi, quod inter cuncta animantia naturali solertiâ maxumè excellat homo. quò etenim minor inter oculos distantia, eo magis rectilinei visorij axes minoremque concurrunt, efficiunt angulum, eò autem efficaciorum existere visum, facile probare est opticis. Videatur etiam hanc ad rem Arist. 1. Hist. Anim. cap. 11. & 2. de partib: Animal: cap. 10. Visus itaque organum geminum faciunt hæc narium ossiculâ, ut idem visui quod reliquis tribueretur sensuum instrumentis, sunt duæ aures, nares bifidæ, uti & lingua ab intermedia lineâ. Quin pene omnia in corpore gemina, cerebrû in duas divisum partes, nervi, venâ arteriæ per paria incedût, thorax à mediastini mēbranis in duo dividitur latera, eodem pacto abdomen à lineâ albâ Anatomicis vocata. Usus horum ossiculorum, fulcire partes nasi cartilagineas, hocque efficere, nares uti perpetuò pateant, idque ne unquam aëri (absque quo ne momento temporis superstes vita esse potest) in pulmonem ac cerebrum denegetur aditus. Respirationem faciunt duplicem Scriptores, naturalem, non naturalem. Hanc dicentes, quâ aperto ore trahitur aër: illam, quâ ore clauso,

H

pernares.

pernares. Nam hac viâ tracto varias remoras, varia injicit impedimenta natura ut ea ratione plenius præparetur, neve crudus aut alienâ tactus qualitate, nobilissima offendat viscera. Per nares ductus, ossis frontis cavitati primo se infundit. Deinde iterum naribus, ex ijs per angusta ossis colatorij foraminula, cerebrum, per descendentem anarium foramina rimam laryngis, eaque mediante pulmonem versus. Tertium cum quarto, non majora jam dictis, illa sunt, majoribus quæ continentur oculorum angulis. Insigne in his providæ ac sagacis naturæ artificium, rima nimirum quâ mediante oculis contenta superflua per nares se effundunt quotidianus id testatur usus non solum excrementa aquosa, sed & solida oculis inhærentia, puta pulvisculos, sordes, muscas valida emunctione per nares prodire. Transferuntur autem per hasce horum officulorum fistulas, quarum initijs exiles appositæ carunculæ, collectioni dictarum sordium dicatæ quibus ab acri aut maligno catarrho consumtis, aut, earum retentricæ vi lasa, videmus oriri lachrymalem illam fistulam quam *αἰχίονα* greci vocant. Familiaris hic oculis affectus, cujus eleganter meminit Celsus lib. 7 cap. 7. dicens: *Eti- am in angulo qui naribus propior est, ex aliquo vitio quasi per via fistula aperitur, per quam pituita assidue destillat, αἰχίονα Græci vocant; idque assidue malè habet oculum,*
nonnun-

nonnunquam etiam exeso offe, usque ad nares penetrat; idque interdum naturam carcinomatis habet. Modum curandi hunc affectum, ibidem tradit Celsus. Galenus 10 de V. s. b. part. cap. 11 scribit, se non semel observasse, medicamenta ocularia infusa oculis, per nares prodijisse. Illa porro quam diximus fistulosis hisce ductubus adstare glandulam, lachrymarum in nobis author existit; sive eæ voluntari, provocatæ, sive coactæ fuerint. Quintum cum sexto illa statuo, potissimam quæ superioris manillæ majoremque constituunt partem, *Malarum ossa* Anatomicis vocata, quarum partes eminentes, genæ sunt, quibus evidens cum genibus consensus, ut non desint qui ab orbicularibus genuum ossibus, genis dum in utero est embryo adjacentibus, fingi fossas oculares velint. Superius hoc frontis ossi jungitur, inferius quæ palatum constituunt, cum septimo & octavo superioris maxillæ ossibus parte dextrâ cum nasi ossiculis, tum & sibi invicem per conspicuam futuram; sinistra, ossicula jam tertio quartoque loco descripta attingunt. Tria ostendunt hæc ossa foramina, duo parte anteriore, statim infra oculos, per quæ portio tertij paris nervorum se effert, petens cutem faciei, superioris labri, nasique musculos. Tertium unicum, pari seu conjuge carens, conspicuum ea palati parte cui incisori inhaerent dentes, à palato in narium desinens amplitudinem.

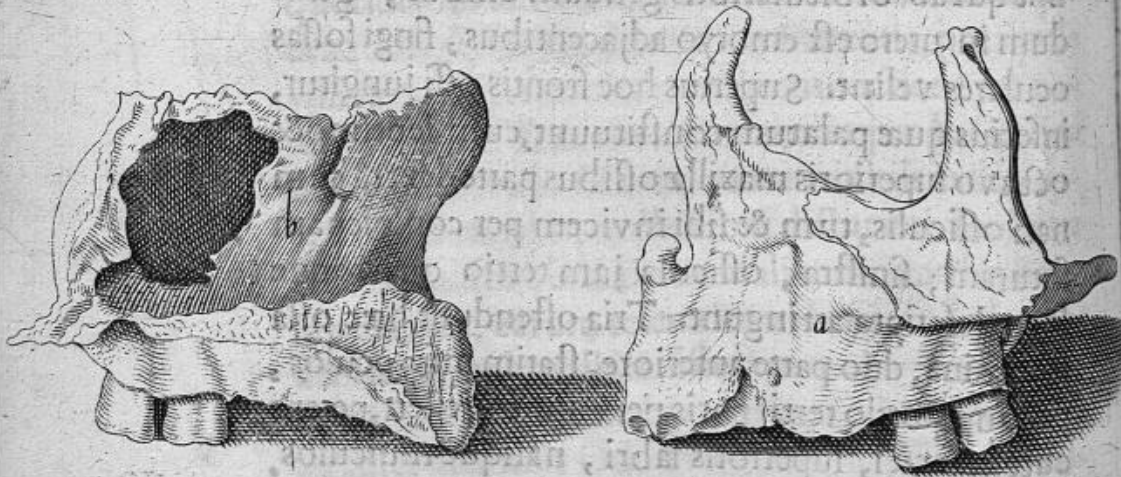
H 2

Osten-

Ostendunt etiam singula insignem cavitationem, eâ sui parte, quâ ossa jugalia ab hisce exsurgunt, infixosque sibi ostendunt molares dentes. Hæ ad vocem quopactò aliquid conferant (quod nonnullos velle video) vix video; mihi ad majorem horum ossium levitatem hic insculptæ videntur, ne si solidum hic esset os, nimis ponderosè caput spinæ incumberet.

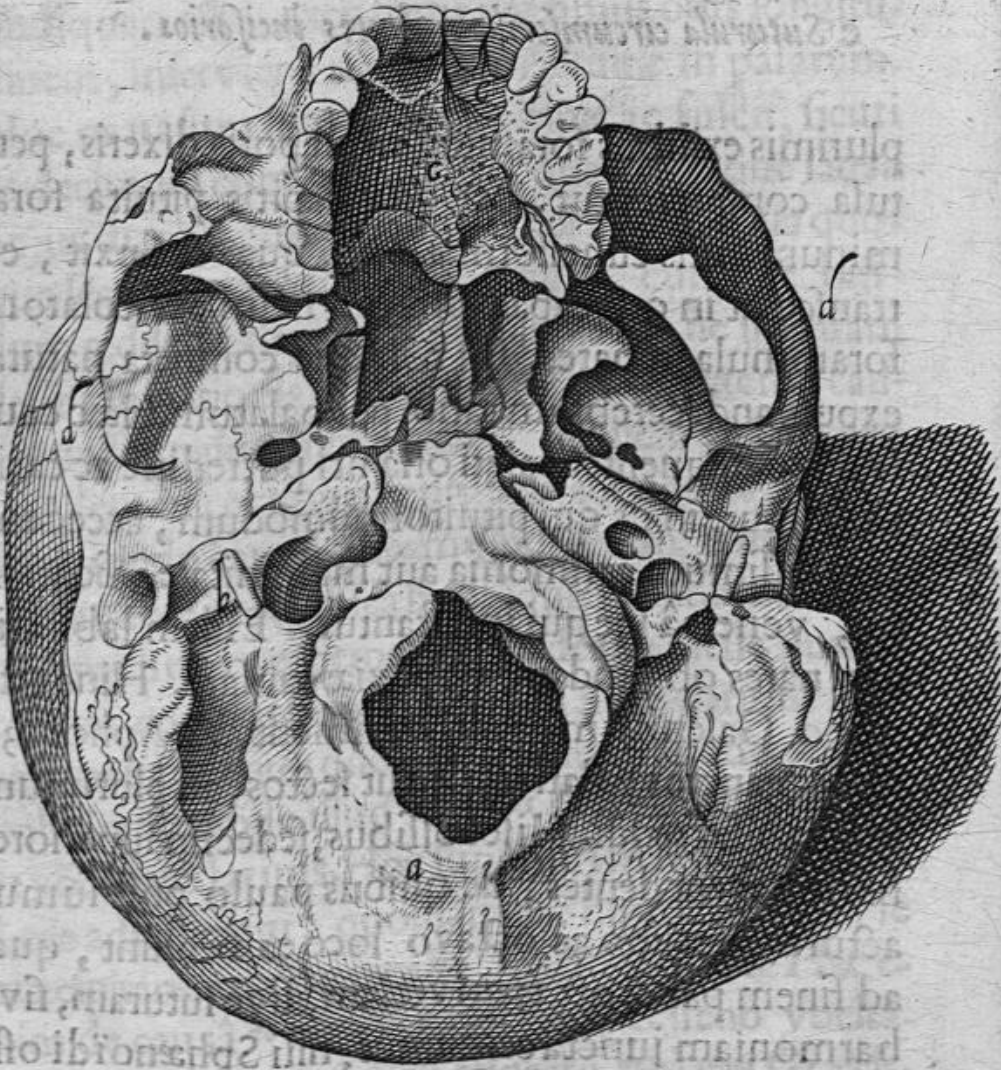
a Pars ossis mala, infixos ostendens molares, faciem respiciens.

b Idem inversum, seu oris respiciens capacitatem, exhibens cavitationem jam descriptam.

Neque

Neque alia videtur capacium illorum foraminum, pubis ossibus insculptorum causa aut ratio; nec quoque alia, quur cubitorum tibiæque ossa, à se invicem spatio vacuo distarent. Hæc ossa palatum constituunt; quâ parte.

H 3

a 03

- a *Os occipitis.*
 b *Processus stylo comparatus in osse Petroso, quem
 magis perspicue exprimit figura duorum cranio-
 rum ad finem cap. 7.*
 c *Foraminula sive porri ossis palati.*
 d *Os iugale.*
 e *Suturula circumscribens dentes incisivos.*

plurimis exilibus foraminulis aut poris dixeris, pertusa conspiciuntur, per quæ capitis pituita foraminum ossis cuneiformis ope, quæ defluxit, eò transcolat in oris capacitatem, sicuti per colatorij foraminula in nares. Est namque consueta naturæ expurgandi cerebrum ratio, per palatum. Hæc causa, adeò frequenter palati ossa uti putredine ac carie tangantur, in ijs qui pituitosi admodum, accedente potissimum acrimonia aut malignitate, sicuti in ijs, venerea lue qui infestantur. Eïdem labi etiam nares ob eandem obnoxia causam. Hinc est, quod Galenus moneat comment. in Aphor. 38 lib. 6. cancri palati ustos aut sectos, ut plurimum insanabiles reddi. Hisce ossibus, sedecim superiores fixi inhærent dentes, de quibus paulo post sumus acturi. Septimo ac octavo loco ea veniunt, quæ ad finem palati per transversam, sive futuram, sive harmoniam juncta cernuntur, nisi Sphænoïdi ossi illa tribuere voles, quod mihi secus videtur. No-

no loco statuo os unicum, nimirum, narium interstitium seu diaphragma. Hoc conspici nisi naribus diffractis nequit, incipiens ab osse colatorio, & secundum nasi longitudinem in palati definens ossa, ubi latiore ostendit, cui innititur, basin. Duplex huic insculpta rima, squammâ ossâ undique tecta, excurrrens per hujus ossis longitudinem, inserviens transfluxui pituitæ in palatum. Hoc os nasum non parum sustinet ac fulcit, sicuti & decimum cum undecimo, quæ utrimque latera hujus diaphragmatis constituunt, excurrentia quoque secundum nasi longitudinem, eumque bifidum reddentia, apertumque servantia, ne unquam desit respirationis materia. Ac ne ab externâ causâ pressus nasus frangeretur, flexilem nec tamen fragilem hisce tribuit consistentiam natura, & quodam modo cartilagineam (nunquam tamen non adventante ætate ossæ fiunt) quæ ratione mollitiæ, quum humore perpetuò madentia facile putrescant ac consumantur, hæc causa finis naribus non paucos incedentes quod videamus. Duodecimum nobis erit nobile illud σφηνοειδὲς Græcis, *Cuneiforme os* vocatum latinis. Hoc superiori maxillæ idcirco à me adjudicatur, quoniam per hujus foramina se præcipitans cerebri pituita, palatum petit. Hac enim de causâ τὸ ἔκτα τὸ πρὸς τὴν ὀστέον ὁσέον à Galeno vocitatur. Variantis figuræ respectu πολύμορφον Græcis, plurima

plurima namque inæqualia ostendit latera, ex-
stantes processus, protuberantes alias, excavatas, ca-
vernosa alias, alias foraminulenta inæquali-
tates.

**Figura ossis Cuneiformis superficie
internâ.**

*A. Cavitas sellæ equinæ, sedes Pituitariæ
glandulæ.*

*B.B.B.B. Foramina unius lateris, per quæ unâ cum ner-
vis pituita transit.*

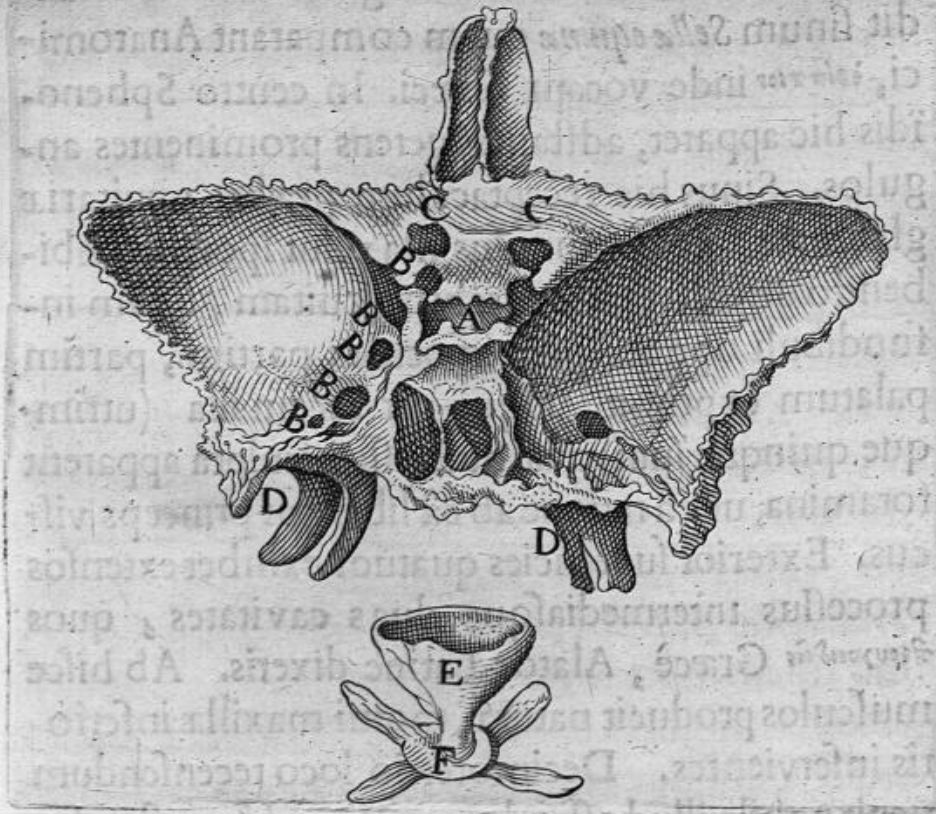
C.C. Foramina opticornum nervorum.

*D.D. Processus alati, producentes eos qui inferiori maxilla
inseriunt, musculos.*

E. Infundibulum impositum equinæ sellæ.

*F. Glandula pituitaria, in quam Pelvis sive Infundibu-
lum desinit.*

Lati-

Latinis *Basillare os*, quod majorem constituat basis cranij partem. *Os inconjugatum*. quod tamen eï cum colatorio, frontis, occipitis, alijsque commune. Vulgò Græcis *σφαιροειδές*, & eodem respicientes Latini *Cuneiforme* vocitant, quoniam cunei in modum ossibus circa basin cranij immissum apparet inter os occipitis dico, sincipitis, ethmoides, frontis, petrosa, palati, aliquotque maxillæ superioris ossa. Hæc enim cuncta tangit, imo jam dicta velut unita arctèque juncta detinet. Superficies ei duæ,
 I interna

interna ac externa. Interna elegantem illum ostendit sinum *Sellæ equinae* quem comparant Anatomici, ἐπίπτιος inde vocant Græci. In centro Sphenoidis hic apparet, adstantes gerens prominentes angulos. Sinus hic receptaculum præbet pituitariæ glandulæ, hicque ejus usus, illa velut spongia imbibendo destillantem è cerebro pituitam, quam infundibuli ope accepit, in oculos partim, partim palatum exprimit, idque per decem illa (utrimque quinque sunt) quæ huic ossi insculpta apparent foramina, ut eâ ratione ab eâ liberetur princeps viscus. Exterior superficies quatuor exhibet extensos processus intermediâsque duas cavitates, quos ἄεργονιδες Græcè, Alatos Latine dixeris. Ab hisce musculos producit natura, motui maxillæ inferioris inservientes. Decimotertio loco recensendum venit nobile illud ossiculum, per quod superflua sua propellit cerebrum, deponitque in nares, uti cuneiformis ope in palatum. Hujus causâ fronti insculptum foramen sedem præbiturum huic ossi idque eo loco ubi ab alterâ parte nasus ei jungitur. nam per hoc os & respirat, & muccum abjicit cerebrum, Hinc *Colatorium* vocari solet vulgo Anatomicis, Græcis ἰθμοειδές, *Cribriforme* Latinis, quod cribri instar pluribus exilibus pertusum sit foraminulis Etiam *Os cristatum* ab acuto & cristæ gallinacæ in modum, ab hoc osse exsurgente processu, quem vomeri

meri alii comparant. Conspicius hic parte hujus ossis interna; ideò factus, ei uti utrimque adjacentes imò affixi mamillares vocati processus, firmam haberent stationem, neq. loco facile moverentur. Superficieï oppositæ jungit se narium diaphragma, de quo paulo ante. Admiranda in hujus exigui officuli, summi Dei sapientia, quum etenim duos ei imposuisset eosque singulares usus, ut nempe tam aëri quàm mucco præberet transitum, ita illud effinxit, neutrum uti *arbores* aut magno impetu fieri possit. Si namque aëri violenter pateret transitus, nequè satis præparatus, verùm crudus, nec raro aliena imbutus qualitate, irrueret, offenderetque non parum, nobilem illam animalitatis officinam. cunctatrix natura plures eï injecit remoras, sicuti in cavitate ossis frontis ante expositum. Superflua cerebri per eadem hæc officuli hujus foraminula expellenda, nisi & illa eorum exilitate ac angustia impedirentur, non raro tanto ruerent in nares, perque descendencia earum foramina in oris capacitatem impetu, suffocationis uti periculum crearent, repletâ nempe laryngis rimâ. Docent id suffocantes catarrhi, laxatis nimirum ossis colatorij foraminulis, simulque deglutionis musculis in officio segnescentibus, sicuti in apoplecticis quotidiana idipsum ostendunt exempla.

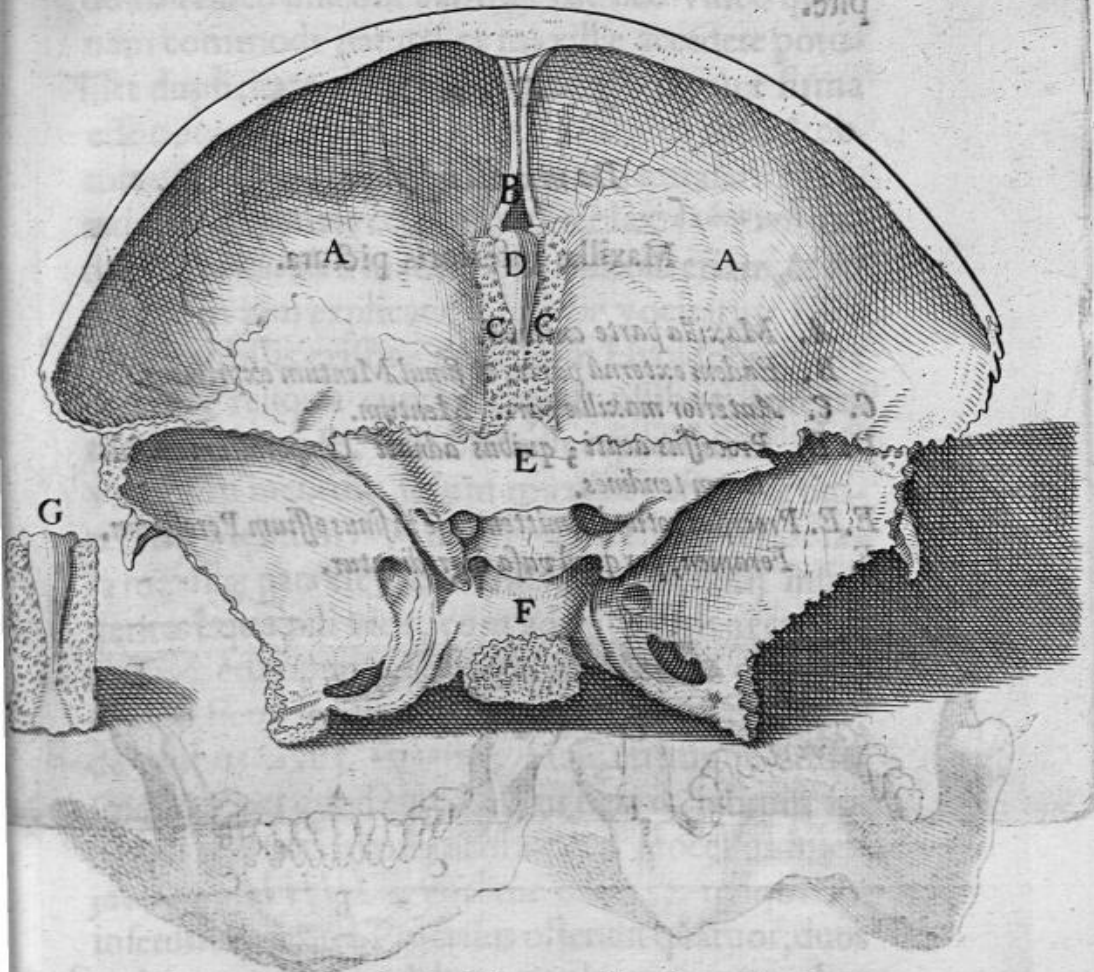
*Figura exhibens os Colatorium, five
Colatorium.*

- A A.** *Interior ossis Frontis superficies, cui immissum
Colatorium os.*
- B.** *Colatorium os.*
- C. C.** *Exilia quibus os Colatorium pertusum forami-
nula, quae cribriformis ossis ei dederunt no-
men.*
- D.** *Processus cristatus cui mamillares adjacent
Processus.*
- E.** *Os Cuneiforme.*
- F.** *Sella equina vocata Anatomicis in osse Cunei-
formi.*
- G.** *Os Colatorium exentum, et separatim excu-
sum.*

Ita

Figura

12

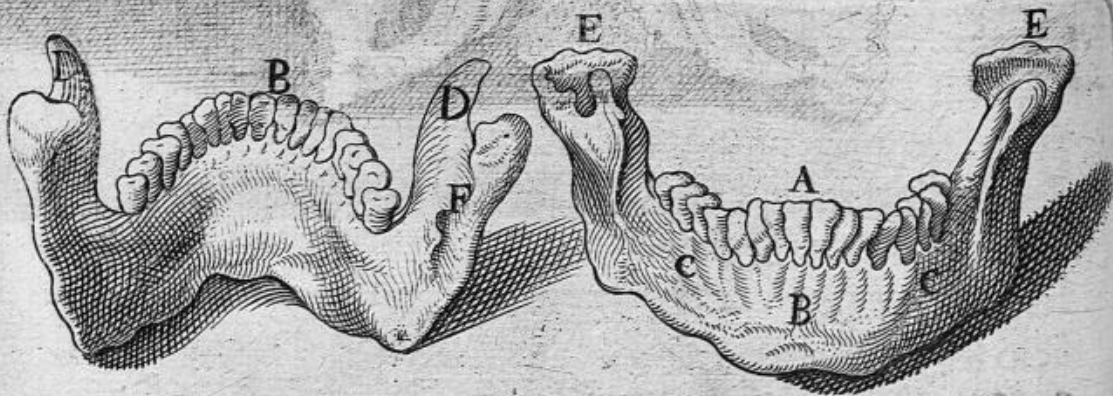
Ita se habent tredecim illa maxillæ superiori à me
adscripta ossa quibus sedecim si addas palati ossi
I 3 inscul-

in sculptos dentes, videbis viginti novem esse numero, quod initio hujus capituli dictum. De dentibus, absolutâ inferiore maxillâ, peculiari agetur capite.

CAP. X

*De maxilla inferiore.**Maxillæ inferioris pictura.*

- A. Maxilla parte externa.*
B. Eadem externâ parte, & simul Mentum exprimens.
C. C. Anterior maxillæ pars. Mentum.
*D. D. Processus acuti, quibus adnati Temporalium musc-
 lorum tendines.*
E. E. Processus rotundi, imittentes se in sinus ossium Perosorum.
F. Foramen, per quod vasa ingrediuntur.

Quam-

QUamvis primum natis ex duobus inter se per intermediam harmoniam coagmentatis ossibus constare videatur maxilla, in adultis tamen unicum exhibet os. nec video quidnam commodi naturæ ex maxillæ accedere potuisset duplicitate; fluctuassent ejus ossa, quæ firma esse oportuit, ut masticationis officium, tum & obturationis oris, ad promovendam naturalem respirationem præstare corpori posset. Hæc ἡ κατω γένυς, latinis *Mandibula* à mandendo; *Maxilla* etiam, & ad discrimen jam explicatæ, *Inferior* vocitatur. Hæc per se mobilis existit, quod cum Hyoide peculiare accepit, reliquis cunctis capitis ossibus denegatum. Movens se, oris ostendit capacitatem. Dividitur in mentum, ipsum maxillæ corpus, & processus. Mentum γένυον & ὀξύγυνος græcis, anterior lata maxillæ pars est, cui anteriores incisorij infixi dentes è qua pili viris, cum ad pubertatis accedunt annos erumpunt: Arist. 7. Hist Anim: cap. 1. & in quo ficosi se ostendere subinde solent tumores, de quibus Gal. 5. κατὰ τόπους. Huic utrimque adstat foramen, per quod egrediuntur nervi, labrum inferius petentes quod mentum ac processus interjacet, ipsum maxillæ vocatur corpus, reliqui cui inferuntur dentes. Processus ostendit quatuor, duos utrimque; quorum alter acuminatus, rotundior alter. Posteriore processu maxilla capiti articulatur.

tur. Iungit se namque nodosum illud orbiculare caput in sinum, hujus causâ petroso insculptum ossi, ad radicem jugalis ossis, ubi stylo comparatus se extollit processus. Huic articulationi validum circum positum ligamentum, dislocationi maxillæ prospiciens. Hoc ab influente catarrho nimis emollito, in laxationem maxillæ (eamque, spontaneam) interdum incidit homo, quam sequatur oris hiatura necesse est. Hæc porro articulationo, periculosa efficit ossis petrosi vulnera; difficulter namque glutinantur, ob multijugum maxillæ motum. Accedit & altera causa, conjunctio nimirum tendinis muscoli temporalis, cum altero maxillæ processu acuminato; hunc namque eum in finem fecit natura. Fit illa junctio sub ossi jugali, ne lævi de causa tendini huic adveniat detrimentum, illud namque periculosum valde, uti in ossis jugalis examine dictum. Tendine hoc convulsionem patiente, adeo validè sursum trahitur maxilla, dentibus uti præhensam ægri inscij linguam valde lædant subinde. Ad horum porrò processuum radicem, parte interna dico, conspiciuntur ampla satis & conspicua foramina, aditum præbentia nervo, venæ arteriæque inferiorum dentium radices petentibus.

CAP.

CAP. XI.

De Dentibus.

TRactatui de cranij ossibus finem imponent
dentes superiori inferiorique maxillæ com-
munes, licet non sibi per omnia similes. Ho-
rum primarium munus, arida ingesta alimenta
minutè concidere, sicque linguæ ad deglutendum
præbere. Hoc edere est, indeque dentibus nomen.
Dens enim quasi edens. etiam Græcis ἔδω, quasi
ἔδω, ἔδω est comedo. Hinc ænigmaticei illi & com-
parativi loquendi modi, à dentibus desumpti. ita
vinum, dentatum, edentulum dicunt, pro mordi-
cante aut ignavo, dentata charta, pro maledica. Ita
stupidum ac ignavum si designent, non inesse ei
dentale dicunt. Dentium hunc usum ruminantia
satis comprobant, quibus idcirco illud impositum,
superioribus dentibus quod careant. Ostendunt &
suo idem exemplo qui frigidiore præditi stomacho
cibos vix dentibus tactos deglutunt. Ostendunt e-
dentuli, gravari à cibo sumto se sentientes. Sunt den-
tes numero 32. in singulis maxillis sedecim. Hi
distribui solent in Incisivos, Caninos, Mola-
res, Serotinos. Incisorij communiter octo, u-
trimque quatuor. quod oblatum cibum omnium

K

primi

primi incidant ac comminuant, si dicti; indeque
 τομικοί Græcis. iisdem ῥιζανοί, *Risorij*, quod ridenti-
 bus nobis, diductis se ostendant labris. à loco, &
 ordine, *Primores*. à numero, *Quaterni* Observatum
 tamen à me non semel, non nisi duos esse in utraq;
 maxilla, sed qui tum multò latiores. Hi peculiari
 septi futurulâ. an idcirco primi decidunt? primi
 namque erumpunt. Hi ad pronuntiationem effi-
 caciter conferunt, laboriosas namque litteras editu-
 ra lingua (quales T.R.L.) hisce se adfigit dentibus,
 inde ῥιζανοί & ἀγκυλόχλοστοι. Eleganter, suo more hac
 de re *Plinius lib. 7. cap. 16. Nec cibo tantum et alimen-*
tis necessarij, quippe vocis sermonisque regimen primo-
res tenent, concentu quodam excipientes ictum linguae se-
riemque structuræ, atque magnitudine mutilantes mobi-
lenteve, aut hebetantes verba, et cum defluxere, ex-
planationem omnem adimementes. Qui hos sequuntur
Canini, quod acumine canum dentibus similes, qua-
 tuor hi, in singulis maxillis bini, incisorios clauden-
 tes, qui etiam *Mordentes*, *Fraetorij*, & à positu *Collate-*
rales: Etiam *Columellanes*, dictante id experientia, ho-
 sce dolentes, frequentius ac efficacius columellam
 in consensum trahere. Qui superiori inhaerent max-
 illæ duo, præ reliquis insignè obtinent cum oculis
 consensum. Observatum à me sæpius, agros pal-
 pebrarum pari palpitationem, hi si doleant, causam
 puto, quod à motorij oculorum nervis, ramuli
 radic-

radicibus horum inserti prodeant. Celfo hæc res nota, ita notante *lib. 7. cap. 12.* *Idens hærens cum summo periculo evellitur, ac nonnunquam maxilla loco movetur idque etiam majore periculo in superioribus dentibus fit, quia potest tempora oculosve concutere.* Ordine tertio *Molares* veniunt, *ὀκτώδοντοι* Græcis, *Clavales*, ac si dicas, quod ita ossibus impacti. an non & ceteri? ita quidem, sed non eodē modo: illi præter unicam non acceperint radicem, hisce binæ ternæve contingere. In singulis maxillis hi numero octo, utrimque quatuor. Latinis hi *Paxillares Maxillares, Mensales*, superficiem namq; latam ac planam mēlæ non ab similem habent, quæque inde *ὀκτώδοντοι* Ruffo. Hi ab alijs, præter situm, differunt figura, usu, tum & radicum numero. Figura illis plana, lataque secus ac jam dictis: usus, ut velut molendo minutè comminuant quæ ruditer ab alijs confracta, ita molestiæ minus ventriculo exhibitura. est namque molitio hæc, præparationis loco ei quæ sequetur in concoctione prima chylosi. quam ad rem insignem videre est apud Gal locum 3. *de Natur. facult. cap. 7.* Quartum ordinem *Serotini* complent, numero quatuor, duo in superiore, in maxilla inferiore totidem. Postremi hi loco, postremi tempore. quod namque post alios omnes erumpant, inde *Serotini* dicti, & *dentes Ætatem complentes*, cæa namq; se ostendere solent ætate, qua auctrix salu-

ras feriari assuevit. communiter namque non ante
pubertatis annos emergunt, tum enim genituram
excernere homo incipiens, calore nativo præter
solitum ferociente ac ebulliente, partes etiam fir-
miores alacriorésq; reddite expultricem suam vim
exserunt alacrius. Eo tempore pili in mento, axillis,
pectore erumpunt, hircire vox incipit. Notavit
lib. de Princip. Hippocrat, in quarto septenario
hos nonnullis erumpere ab anno videlicet xxxii
ad xxxiv. Aristot. 2. Hist. Anim. cap 4 etiam.
Lxxx. ætatis anno hos nonnullis appavisse author
est. Vidi unum ac alterum, qui posteriore oris par-
te aliquamdiu quum doliissent dolorique placando
varia remedia frustra fuissent adhibita, erupisse tan-
dem serotinos, qui ideo *Genuini* scriptoribus, quod
hisce apparentibus ad genuinam jam pervenerit
ætatem homo. Etiam *Sapientia dentes*, ^{σφισσιν}
^{σφισ} Græcis, eâ quod se ostendant ætate, quâ re-
lictis nucibus, sapere homo debeat. Brevissimas
hi acceperere radices, nam maxillæ (potissimum su-
perioris) is locus, profundam radicem non pati-
tur. Ab hisce porro dentibus loquendi modum in
eos sumere veteres, qui maledicâ linguâ, nomini
ac famæ proximi insidiantur (nam eâ ætatis parte
erumpunt quâ in hac vitia erumpentes non pauci
fœdo huic vitio fræna laxare solent), tales nam-
que, Dente genuino rodere dicebant. Hallucinari
porro

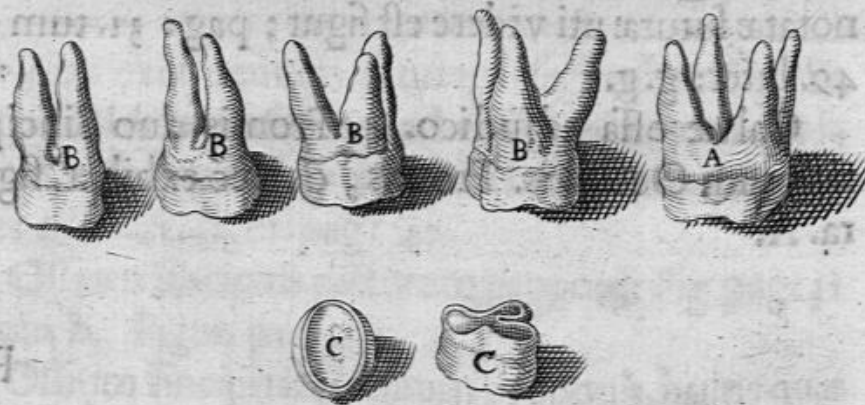
porrò illos sciendum est, qui dentium eruptionem cernentes, illud hisce ossibus peculiare arbitrantur, postea quod formentur, quum si primum nati maxillam diffingas, dentes intrâ duas ejus tabulas hærentes videre possis. * Ne quis tamen ob id dicat, ex maxillis essentiale sumere initium dentes, locale sumunt tantum. Radicibus dentium sua velut additamenta (appendices dici possent) è quibus qui decidit dens repullulat denuo. Quod à nonnullis disceptatur, num dentes quaternis innixi radicibus, reperiantur unquam, autopsiâ decidere facile. sunt mihi ejuscemodi dentes, verum quod rato inveniantur, non diffiteor.

* Vide maxillam infantilem, pag. 41.

A. Molaris quaternis radicibus.

B. Dentes Varij.

C. Appendices, quæ sunt loco radicum dentibus.

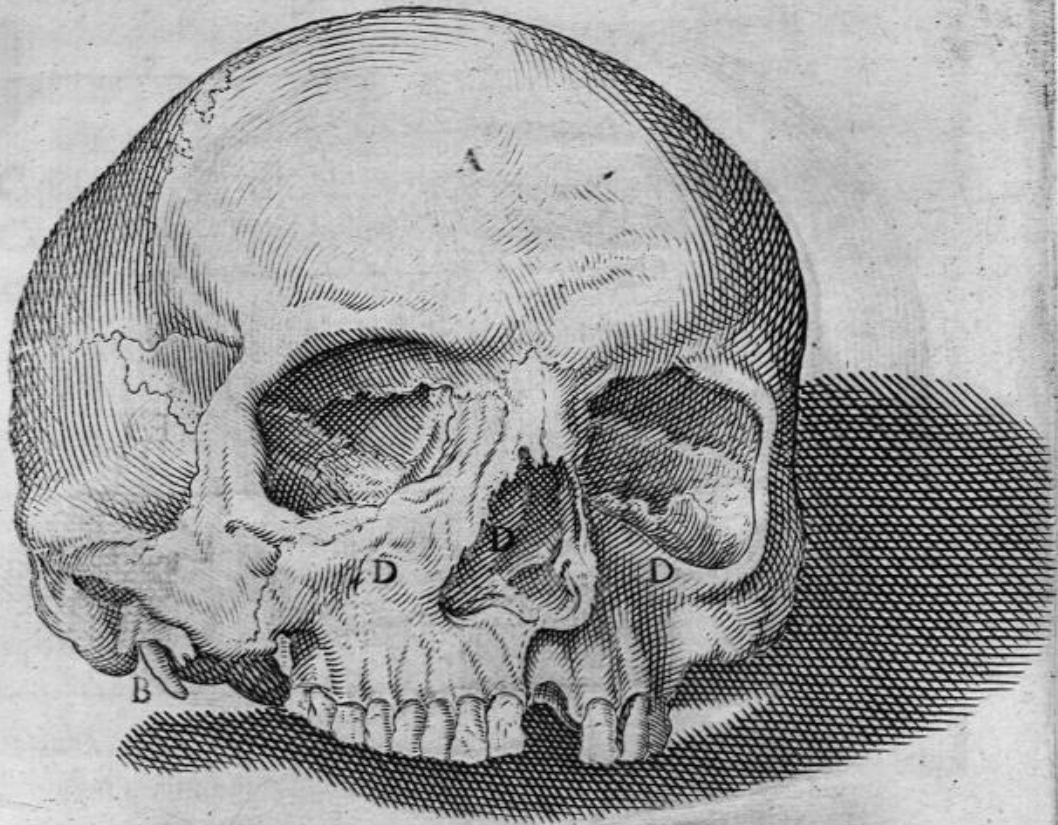
Hæc ossium cranij ratio, quibus describendis prolixior si fuerim, facit id eorum nobilitas ac singularis usus. Nec abs re, galeam namque illam constituunt, viscerum nobilissimo quam circumposuit natura, nominis sui dignitatem homini quod tribuit. Ea quia plura, operæ pretium me facturum arbitratus sum, si priusquam ad secundam sceleti pergamus partem, eadem verum succinctè lectori proponamus. Vnum supra sexaginta adjudicavi cranio ossa, eaque partium quatuor, quæ quotquot sunt symphyssi juncta apparent, duobus exceptis, inferiori dico maxilla & hyoïde osse. Iunguntur autem aut mediante futurâ, gomphosi, aut harmoniâ.

Suturas exhibent figur: 31. 38. 49.

Gomphosin, dentes, uti figur. pag. 49. Harmoniam eadem figura, exprimens palati, narium ossa. Quin & naturæ insuetæ aut hactenus non notatæ futuræ uti videre est figur: pag: 31. tum & 49. litter: g. g.

Calvæ ossa adjudico. 4. Frontis: duo Sincipitis, cum Occipitis. Frontis, os hæc exhibet. figura. A.

per

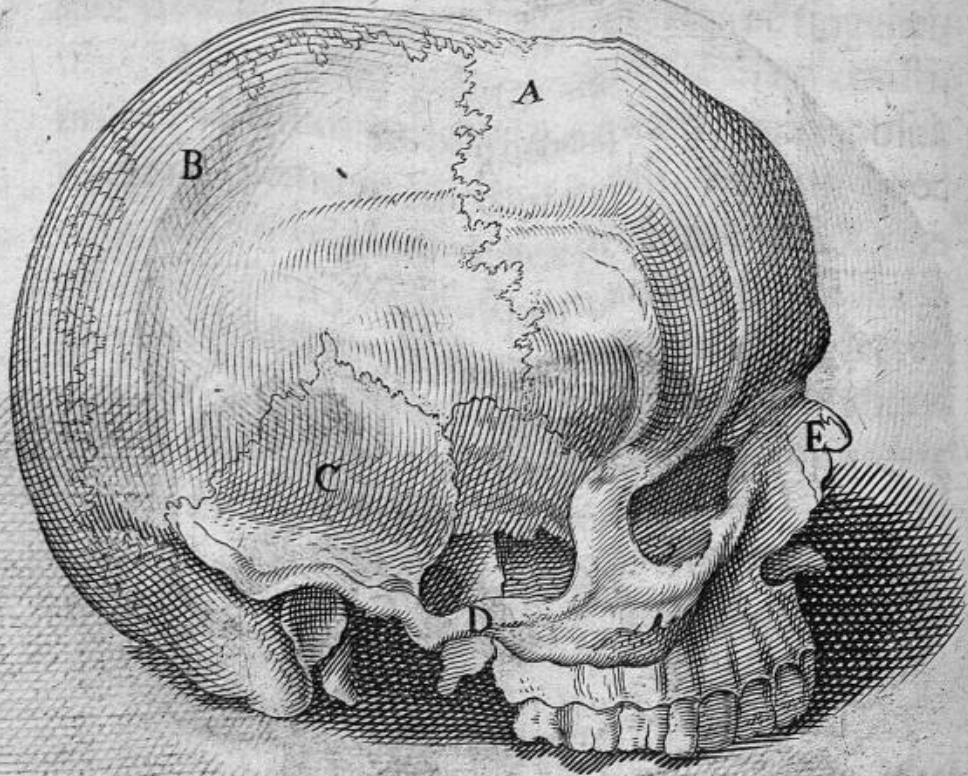

Per hoc excurrentem suturam sagittalem fig. B.
pag. 31. Huius insignem ad radicem narium cavi-
tatem cc. figur. pag. 38 Huic immixtum ethmo-
ides os A. A. figur. pag. 47.

Ossium sincipitis picturam proponit Fig pag. 31
Etiam b. Figur. pag. 49.

Ossium sincipitis picturam proponit, huius quæ
sequitur Figuræ litter: B.

Ean.

Eandem videre est figur: pag: 31. tum & figur. 49.
b. In hisce locum qui *σπέρμα* græcis c. figur: 31. tum
& infantile sceleton pag: 41.

Occiput dat figur. C. pag. 31. etiam B.B. figur:
47. Conspicuè admodum figur: c. pag : 49. Vide
etiam a. pag: 65.

Petrosa temporum ostendit sequens fig. C.
Eadem

Eandem proponit. d. 49. C. 51. Horum Mastoideos processus i. 49. Stylo comparatum B. Figur: pag: 84.

Processus cui Auditus Organum insculptum. C.C. pag: 47. Auditorium meatum, Tympanum, Cavernulas auditus pag: 55. Officula, Malleo. Incudi, Stapedi compara pag: 54.

Ossa iugalia pag: 29. D. pag. 47. e. 49

D. 51. d. d. 65.

Os Hyoides pag: 58.

Superioris maxillæ, Officula narium, C.C. pag. d. d. 38. O. 49. E. pag: 84.

Eaquæ in majoribus oculorum angulis p. 49. quæ in narium interioribus D. pag: 84.

Narium interstitium e. pag: 39. F. pag. 85.

Malarum D. D. pag. 84. q. 49. a. b. 64.

Ad palati finem transversa t. t. 49.

Cuneiforme os E. 47. u 49. potissimum verò pag. 69.

Colatorium AB. AB. pag. 47. tum & Figur. pag: 73.

Dentes, Figur. pag. 84. ctiam pag. 49.

Maxillam Inferiorem. pag. 74.

L S E.

SECUNDA SCELETI PARS.

CAP. I.

Spinam, ejusque exhibens ossa.

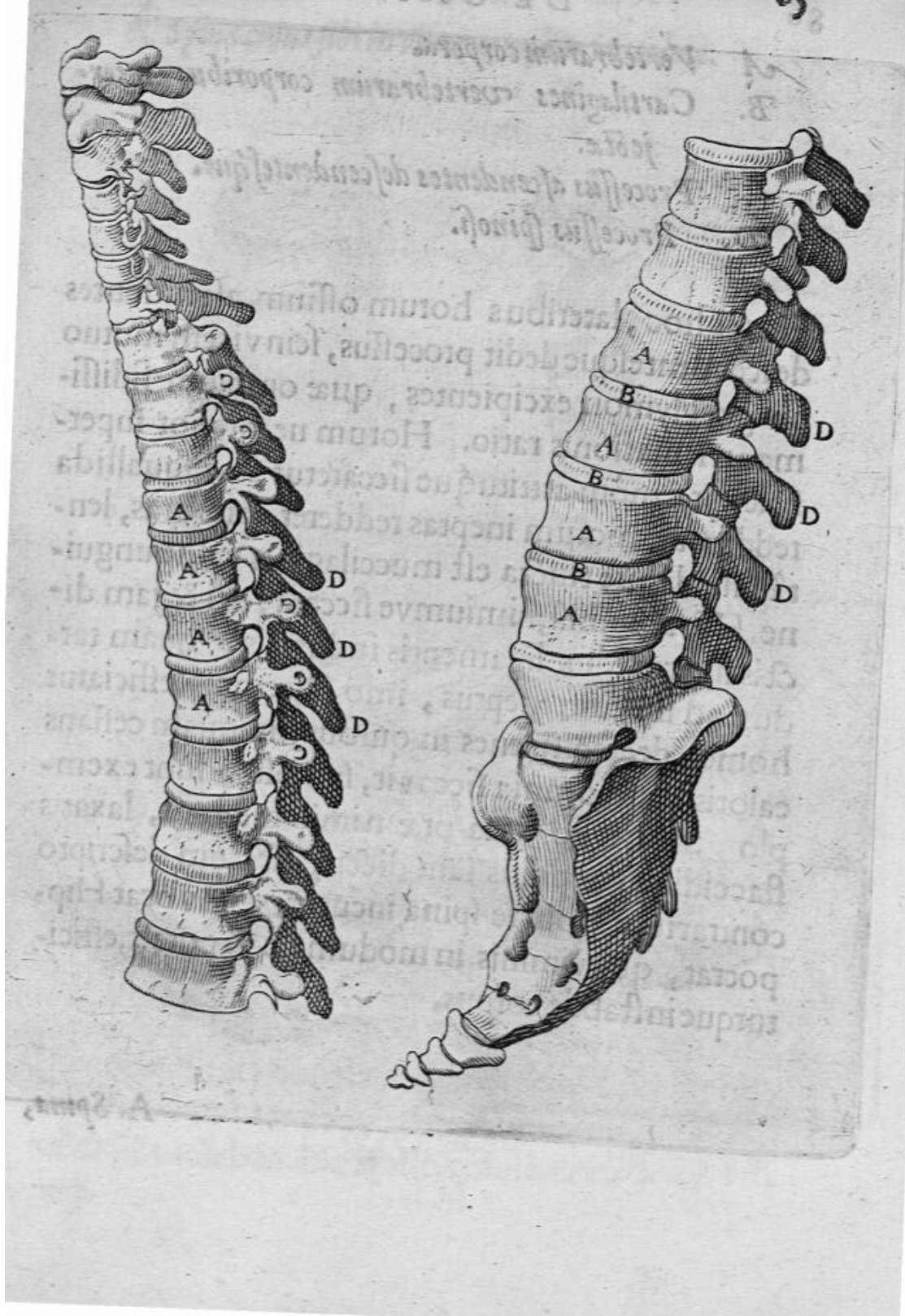
SEcundam sceleti partem *Dorsum* constituit; ita voco catenatam illam orbicularium mobiliumque ossium compagem, à capite deorsum (unde dorsi vox nata) ad coccygis usque extremum excurrentem. Hæc etiam *Spina* & *Dorsi spina* (σπίς Græcis) ab acuminatis & spinarum in modum exstantibus processibus, quibus hæc ossa armata, Scriptoribus. Qui eam sedem statuunt, fundamentum, originem, ac principium omnium ossium. Nimirum natura artificum navem extruunt in modum, omnium primo spinam velut carinam ponit, cui dein costas ceteraque corporis iungit ossa, sicque paulatim integrum facit hominem osseum. Non tamen, ex unico continuato, verum x x x i v separatis, certâ tamen syntaxi junctis ossibus, spinam formavit Deus. hæc peculiari voce, à multijugo & velut nunquam ces-

L 2

sante

sante motu, Græcis σπόνδυλοι. *Vertebrae* vocantur Latinis. Etenim ab hîsce corporis pender motus, imò agilitas; quum quocunque modo se movente corpore etiam ossa hæc se motitent, necesse sit. Ut hæc de causa exactam spinæ notitiam medico perquam necessariam lib. de *Articul.* non abs remoneat Hippocrat. Ad pleniorum morborum cognitionem, eam necessariam ibidem asserens. quæ tamen ne loco mota (præsertim ob inæquales inordinatósque quos hominum interdum peragere motus cernimus) contentam medullam spinalem, ab eaque prodeuntes nervos, premerent ac offenderent, incredibili artificio à sapientissimo Nomine sibi invicem articulata. Singulis etenim vertebris, cā quâ corpora sua ostendunt parte, peculiarem interjecit substantiam albicantem, viscidam quidem ac in modum cartilaginis lubricam, tenacem tamen firmamque. ligamentum cartilagineum non abs re vocaveris. quâ & inter se firmiter nectuntur spinæ ossa, & eorum temperatur siccitas, quamque ob multiplicem facile incurrent motum, impeditur asperitas. Hos sequens exprimit Figura.

A. Ver-

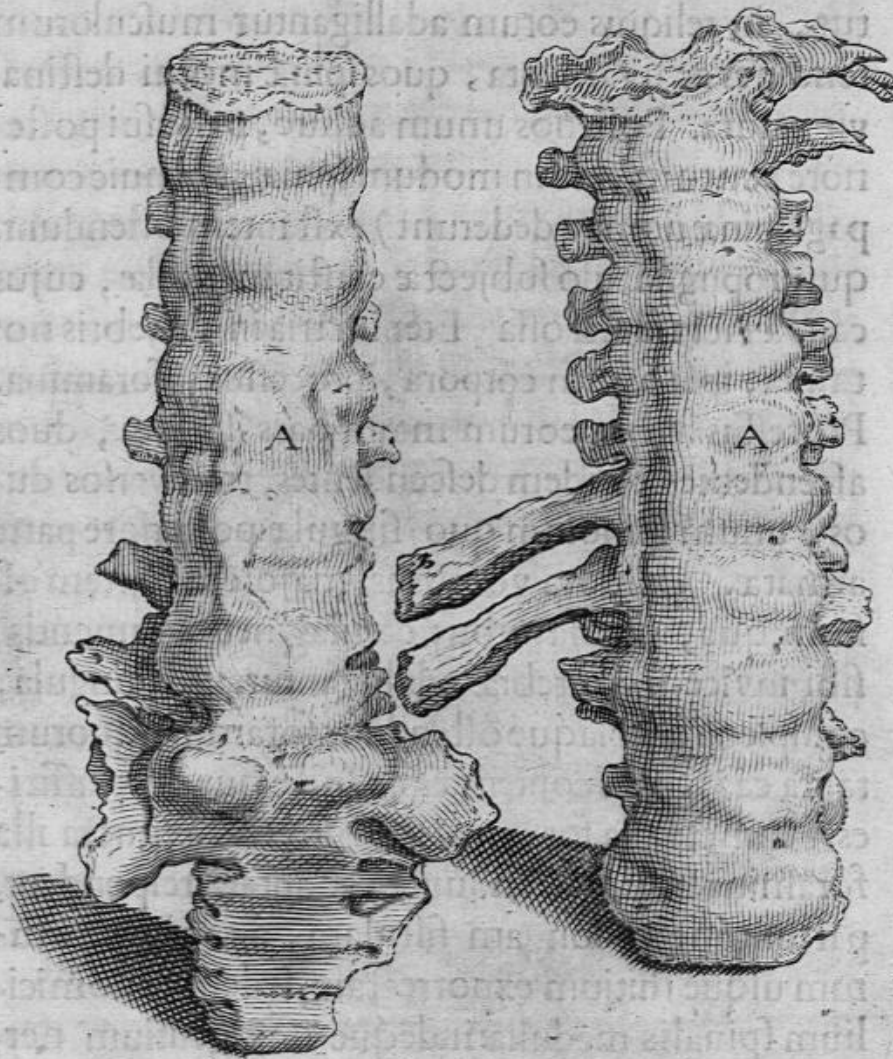

- A. Vertebrarum corpora.*
- B. Cartilaginee vertebrarum corporibus inter-
jectæ.*
- C. Processus ascendentes descendentesque.*
- D. Processus spinosi.*

Præter hoc, lateribus horum ossium ascendentes descendentesque dedit processus, se invicem mutuo per gynglymon excipientes, quæ omnium fidissima articulationis ratio. Horum ne interior superficies præ motu attrituque siccaretur, ac squallida reddita ad motum ineptas redderet vertebrae, lentâ viscidâque tincta est mucilagine, velut unguine. Hac absuntâ, nimiumve siccatâ, uti & jam dictis intermedijs ligamentis induratis, quam tardus, ad motum ineptus, imo silicernius efficiatur homo, decrepiti senes in quibus nunquam cessans caloris actio omnia siccavit, suo ostendunt exemplo. Sicut vice versa præ nimio madore, laxatis flaccidisque redditis jam dictis, affectum descripto contrarium subinde spina incurrit, *σπίσι* vocat Hippocrat, qua viminis in modum flecti potest, efficiturque instabile corpus.

A. Spina,

A. Spina cujus sibi invicem connatae vertebrae.

Præter eos, quorum ope sibi invicem articulantur vertebræ processus, etiam transversos duos singulæ exserunt, quibus in thorace costæ articulantur, in reliquis eorum adalligantur musculorum tendines ac ligamenta, quos spinæ motui destinavit natura. Post hos unum adhuc, parte sui posteriore acutum, ac in modum spinæ (hæ huic compagi spinæ nomen dederunt) exstantem ostendunt, qui propugnaculo subjectæ existit medullæ, cujus causâ facta dorsi ossa. Etenim tria in vertebra notanda, ipsa earum corpora, processus, foramina. Processus habet eorum major pars septem, duos ascendentes, totidem descendentes, transversos duos, unum spinosum quo singulæ posteriore parte armatæ. Corpora vocamus, majorem partem osseam, qua, mediantibus cartilagineis ligamentis, sibi invicem vertebræ adalligantur. Illa singula, conspicua ampla que ostendunt foramina, quorum tanta capacitas, contentæ medullæ quanta crassities. Cuncta illa foramina sibi invicem juncta illa foramina sibi invicem juncta ac aptata respondent, pariuntque oblongam fistulam, à capite ad crurum usque initium exporrectam, sedem ac domicilium spinalis medullæ indeque emergentium nervorum. Hæc *ἡ σπονδυλική*, Sacram (hoc est maxumam, longissimam) ac si dixeris, vocitata fuit veteribus. Per hanc ex occipitis osse prodiens descendit sese-
que

que effert argentea illa cathena (ut cum sacro Scrip-
tore loquamur) à quâ totius pendet corporis mo-
tus ac sensus, & cujus securitati osseum hocce do-
micilium Dorſi spinam dico, effinxit dicavitque
Deus omnipotens. E vertebrarum etenim lateribus
emergere videas aliquot nervorum conjugia, quo-
rum ope animalitas universo affunditur corpori.
Hisce peculiaria foramina vertebrae non inſculpta,
verum ubi aſcendentes deſcentesque conſpiciuntur
proceſſus, oſtendunt ſingulae vertebrae ſemiluna-
tos ſinus; qui bini (injectis ſubjectiſque vertebrae u-
num ſingulis conferentibus) ſibi invicem juncti,
foramina effingunt, per quæ & nervi exitus, & ve-
nis arteriſque ad nutritionem vivificationemque
medullæ patet aditus. Hisce obturatis, atrophiam,
incurrit medulla; illis aut ob vertebrae, loco moras,
compreſſis aut aliâ de cauſâ obſtructis, earum ad
quas tendunt partium paralyſis.

Spinam explicaturus in quinque eam ſeco par-
tes. Prior Collum ſeu cervicem continebit, Tho-
racem ſecunda; Lumbos tertia, quarta os Sacrum;
Coccygem ultima.

Collum à colendo ſic Latinis dictum, cujus
poſtica pars *αὐχλὺς & σάχνηλος* Græcis Latinis Cervix,
ea corporis pars eſt, quæ inter caput & pectus media,
diſſidere facit à naribus ac ore ventriculum cū pul-
mone; Ita moras neceſſes cunctatrix natura, felicius

αὐχλὺς

M

aërem

aërem pulmoni, cibum ventriculo præparat. Vertebrae hæc habet septem, quarum prima capiti immediatè arctèque juncta, *ὀστέον* Græcis, quod unà cum capite circummagatur, ad ejusque se accommodet morudum. Habet namque sinus duos tuberculis totidem foramini amplo occipitis ossis adpositis, se jungentes, ut ea ratione spinalis medullæ principio tutus pateret in spinam aditus quæ ne loco facile cederet, (quod cum certâ conjunctum foret perniciæ) valido, hanc articulationem vinculo munivit natura. Capacior hæc ideo vertebra, ut aditum præbeat dentiformi sequentis vertebrae processui, insigni fane artificio. Illa *ὀστέον* *Dens* & *Dentiformis vertebra* dicitur Anatomicis, à peculiari & huic tantum vertebrae proprio processu, dentem exsertum figurâ referente. emergit hic dictæ vertebrae corpore, indeque erectus sursum tendit, seseque in jam descriptæ insinuat vertebrae capacitatem, imò eam superat.

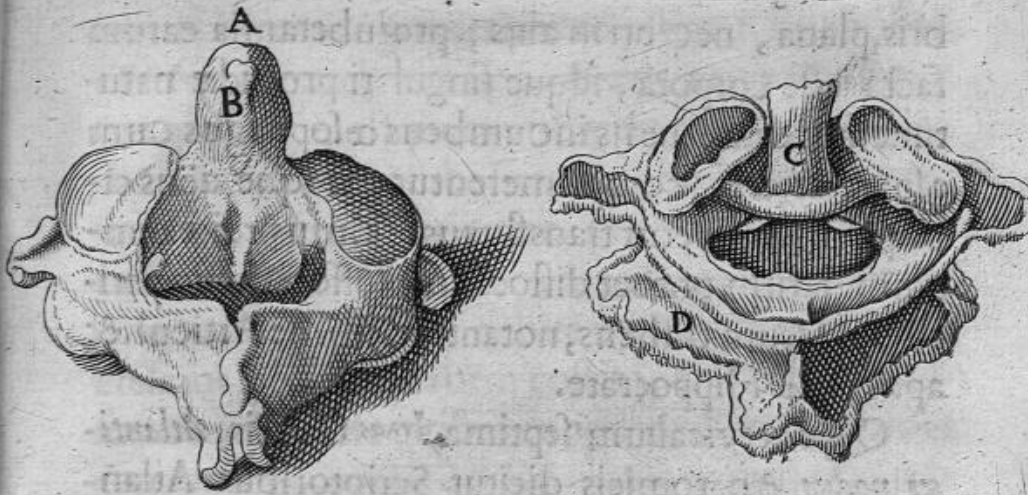
A. *Vertebra secunda.*

B. *Processus Dentiformis.*

C. *Articulatio vertebrae secundae cum prima, mediante processu dentiformi.*

D. *Ligamentum duas hasce vertebrae subinvicem neclens.*

Apice

Apice suo occipitis ossi se jungens, eique firmi ac cartilaginei ligamenti ope firmiter nexa. Hic processus, anatomicis Græcis figuræ respectu etiam *καρσιδής* & *πυρρονειδής* dicitur, ejus namque summitas caput tangens ita circularibus illud agitur motibus, etiam quiescente collo. Quæ hanc sequuntur quatuor, cum ceteris vertebrae conveniunt, nisi spinosos processus, ad musculorum insertionem, bifidos quod habeant, habent & transversos conspicuis pertusos foraminibus, uti & reliquæ transitum præbentibus arterijs nervisque cervicalibus qui à jugulo caput petunt. Anne horum vasorum sive sectione, sive ustione, steriles redditi Scythæ?

M 2

Etiam

Etiam illud in Cervicalibus notandum vertebribus, plana, nec uti in alijs, protuberantia earum facta esse corpora, idque singulari providæ naturæ sagacitate, ne ijs incumbens œsophagus cum aspera arteria, comprimerentur, sicque aëris cibique impediretur transfluxus. Cujus rei exemplum harum præbet dislocatio, suffocationis periculum secum trahens, notante id lib. de Articul. & aph. 35. 4. Hippocrate.

Quæ cervicalium septima, *ἄτλας* Græcis, *Atlantis* nodus Anatomicis dicitur Scriptoribus Atlantis instar molem totius colli unà cum ei imposito quod sustineat capite. Eadem hæc *μύσας* per excellentiam, Magna dicitur lib. de Inter. Affect: Hippocrati.

Quæ Atlantem sequuntur ordine duodecim, costas ex excipiunt, cumque ijs unà thoracem efformant. Variat tamen hic subinde numerus aut deficiente (tum quum non nisi xi. utrimque costæ) aut abundante earum una. posterius sæpius accidit. Transversi in hisce processibus quos costæ adeunt, duos ostendunt sinus, quibus ad firmiorem nexum duobus se adfigunt locis costæ. nam ab harum constitutione indicium temperiei cordis desumit in Art. Medic. Galenus. latitudinem pectoris, calidi, ejusdem angustiam, frigidi cordis signum statuens. at
vero

vero prout majores minoresve hæ vertebræ, pro eo thoracem augeri arctari ve æstimat. Etiam hæc respicit vertebrae Hipp. dicens 46. aph. libri 6 eos quibus, postquam asthma tussive aliquamdiu laborarunt, gibbositas in dorso oritur, pubertatis annos non attingere. præcipitante enim se tussis materiâ in hæc vertebrae, easque loco suo movens, id efficit, debitè uti amplius non accrescant, eandem labem costis ipsis articulis adferentes: accrescentibus contra vitalibus, thorace contentis visceribus, quum locus eorum non respondeat moli, mortis causam hæc res adferat necesse est. Vertebrarum harum corpora quum admodum protuberent, hincque ne ventriculus ijs accumbens durius premeretur metus erat, providè natura Pancreas, molle illud glandulosum corpus, instar pulvinaris interposuit, ne uspiam deessent argumenta extollendi summam Dei providentiam. Illud id hisce addendum vertebrae communi quamvis nomine ita cum ceteris vocentur, earum tamen nonnullis peculiaria accepisse nomina, Prima namque ἀσφαλεια firmam, solidam ac si dicas, vocatur, huic proxima μασχαλινη, utpote axillis vicina, duodecima διαζωστικη, a diapragmate, credo, ei nexo, quod Zonam Scriptoribus vocari in ejus dicturi sumus descriptione.

Diazoster lumbales vocatas excipit vertebrae.

M 3

infignes

insignes hæ, & tanto majores magisque reliquis conspicuæ, ceteris quia subjectæ, basis loco existunt. hæ quinque numero. Quarum quæ ordine prima, immediate thoracicarum postremæ junctæ, ^{νεφρίτις} peculiariter Græcis, huic namque renes adacent. Insignia hisce corpora, transversus processus insignes. an ob venæ cavæ ac arteriæ magnæ hoc loco incidentis bifurcationem? Ordine inter has quinta ac postrema ^{ασφαλίτης}, tutam quasi dicas, vocatur, nam tutam firmamque hæc accepit in sacro osse stationem, quod ob id ^{σπόνδυλον} Græci, uti in ejus historia jam dicturi sumus.

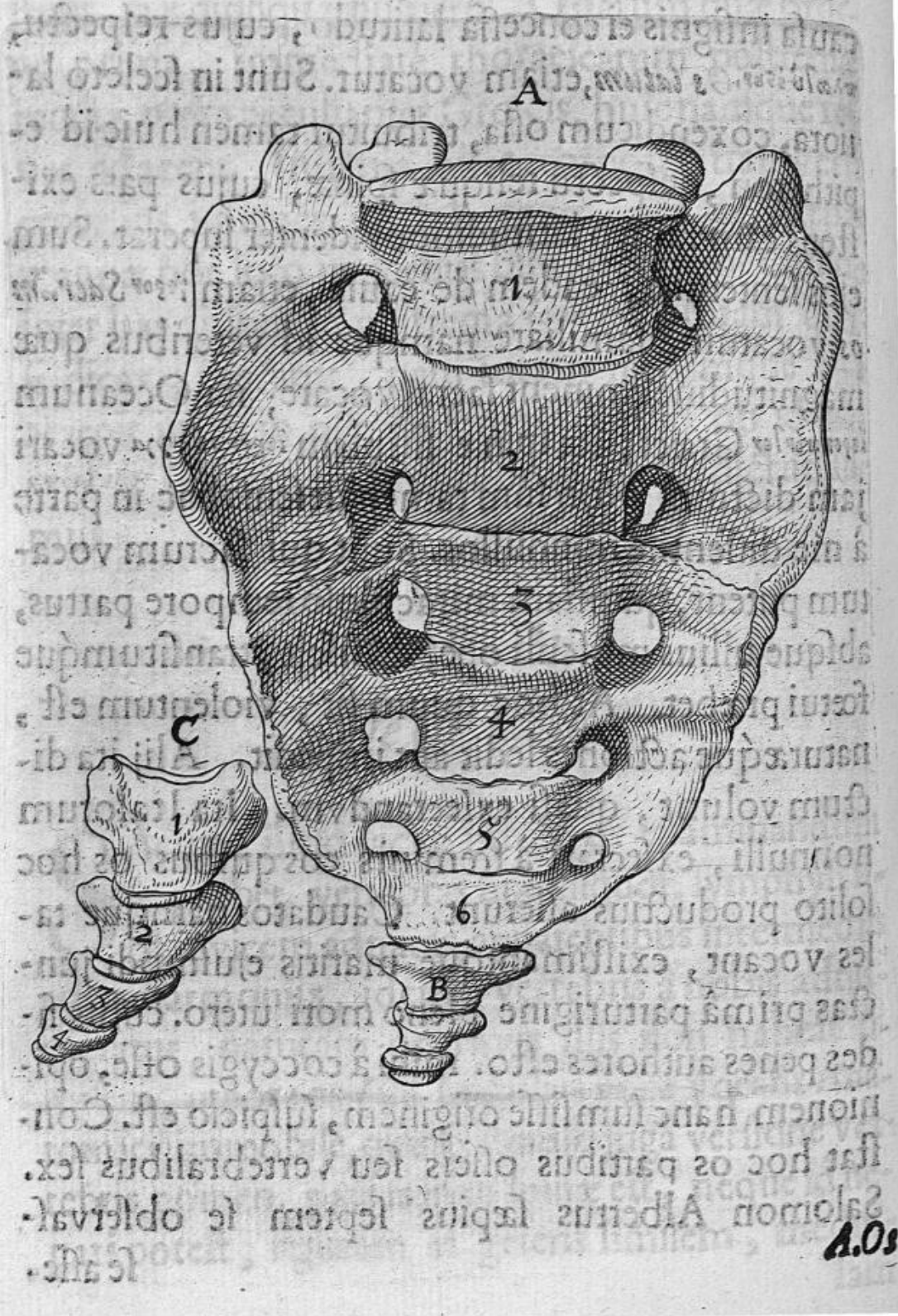
CAP. II.

De osse sacro

Sacrum illud sacrae fistulae os examinandum se præbet. vertebrae hoc aliquot, symphyse sibi invicem adnatas, apparentibus intermediis refert harmoniis, idcirco vertebrae à nobis adnumeratur, naturam quamvis illis non habeat similem, utpote os (ita singulari voce vocant Anatomici) immobile, quum à multi juga versione vertebrae nomen. pars tamen spinæ est, neque id negari potest, figuram ei gerens similem, medullam

lam continens, nervos per paria emittens. ^{ὡς ἀπὸ δούλο,}
hoc Græcis, positus respectu. Innititur namque ei
velut basi ac fundamento spina universa, qua de
causa insignis ei concessa latitudo, cujus respectu,
^{πλάτῳ ἰσῶν,} *Os latum*, etiam vocatur. Sunt in sceleto la-
tiora, coxendicum ossa, tribuitur tamen huic id e-
pitheton, respectu reliquæ spinæ, cujus pars exi-
stens eam tamen latitudine evidenter superat. Sum
ejus sententiæ, eadem de causa, etiam ^{ἱερὸν} *Sacrum*
os vocatum. familiare namque id veteribus quæ
magnitudine eminent sacra vocare; ita Oceanum
^{ἱερὸν πόντον} Græci, ita spinæ fistulam ^{ἱερὸν σπείγγα} vocari
jam dictum. Non sum tamen nescius hac in parte
à me dissentire nonnullos. Sunt qui sacrum voca-
tum putent, quoniam miraculoso tempore partus,
absque ullius musculi ope, detrahit, transitumque
foetui præbet. At hoc quum fit, violentum est,
naturæque actiones ledit aut impedit. Alij ita di-
ctum volunt, quasi execrandum. Ita Italorum
nonnulli, execrari à sceminis eos quibus os hoc
solito productius asserunt. Caudatos namque ta-
les vocant, existimantque maritis ejusmodi jun-
ctas primâ parturigine pleno mori utero. cujus fi-
des penes authores esto. mihi à coccygis osse, opi-
nionem hanc sumsisse originem, suspicio est. Con-
stat hoc os partibus osseis seu vertebralibus sex.
Salomon Albertus sæpius septem se observas-
se asse.

se afferit, quod & mihi videre contigit, sed rari-
rius.

A. Os sacrum, cui coccyx adhuc adhæret.

1. 2. 3. 4. 5. 6. Sex partes vertebrales, quibus Sacrum os constat.

B. Coccygis os, Sacro nexum.

C. Coccyx separatim.

1. 2. 3. 4. Quatuor e quibus coccyx constat, partes.

Initio suo ultimæ lumbali jungitur vertebræ, parte oppositâ coccygi. Figuram incurvam gerit, exterius gibberum ac protuberans, sinuatum ac velut excavatum intus. ubi glabrum, æquale, nullis asperitatibus aut inæqualitatibus deformatum conspicitur, ut tuto & absque offendiculo hic quiescerent intestinum rectum, urinaria vesica, uterus, illis namq; partibus scaphoïdem hancce stationem dicavit natura. Externâ superficie condylomata exstantia ostendit plura, loca muscutorum connexioni inservientia. Conspicua ostendit utraque sui parte foramina, eaque ampla. Hinc namque illi emergunt nervi, quorum aliquot conjuncti, maximum totius corporis pariunt nervum, per tibiæ posteriora pedes versus se extendentem. Ceterum immobile hoc existit os per se, quod ipsum ejus cum coxendicum ossibus per symphylin median- te synchondrosi conjunctio satis evidenter ostendit, qua de re plura sumus dicturi in ossium coxendicum descriptione.

N

CAP.

CAP. III.

De Coccyge.

S Acri ossis extremo jungitur, arcteque per cartilagineum ligamentum nexa hæret, spinæ pars ultima. Appendix hæc velut videtur è quatuor minutis, mollibus, cartilaginosis ossiculis, quibus, figuram siue naturam respicias parum cum reliquis spinæ partibus simile. neque enim mobilia hæc, nec foraminosa aut cava intus, neque medullam spinalem in se habentia, neq; nervos emittentia. additamentum solum spinæ sunt, usum tamen non gregarium neq; contemnendum corpori præstantes, ori uterino dico, ac sphincteri recti intestini musculo. Quatuor horum ossiculorum junctorum simulque consideratorum syntaxis, quia in modum exilis caudæ spinæ adhæret, inde ὀπίσθεν & ὀπισθόφυρον, *Caudæ os* vocitatur Anatomica rei peritis. etiam in brutis caudatis caudam producit ac constituit. Quin & κόκκυξ & *Coccygis os* scriptoribus Latinis, à similitudine uti volunt cum cuculi avis rostro. Hæc, nisi in adultis, osseam vix exhibent duritiem, in junioribus mollia admodum (ossibus tamen cum alijs adscribo Anatomicis, quum subiectum musculi sint.) hancque arbitratus semper fui causam;

causam, infantibus adeo familiaris quod sit an-
procidentia. Etenim sphincter intestini ipsumque
rectum intestinum huic ossiculo nexa hærent: Est
autem humida corporis puerorum constitutio
hincque fundamentum dictis partibus instabile, ac-
cedente potissimum magno ad egerendum conatu.
Eadem mihi visa causa, juvenulæ quàm annosæ
quod facilius pariant. Etenim os uteri Coccygi in-
nititur, cedat itaque ac reflectatur dilatante se ute-
ro enixus tempore necesse est: at in annosis os hoc
ita induruit, cedere difficulter uti queat. Observa-
vi, nec semel, parturientibus impedimento fuisse
si duro solidoque corpori insiderent, pendulæ fun-
to è gremio obstetricis, ita minus remoræ ac obsta-
culi inveniet uteri os, reflectente se, viamque foetui
prodeunti parante coccyge: è quâ, hac de causa,
nullos prodire nervos certum est.

Notandum in Spinâ.

Observatione dignum illud in spinâ existimo,
quod cum varijs modis ejus vertebræ loco
moveri possint, pluresque sint inordinati corporis
motus, à quibus spinæ imminent dislocationis peri-
culum, omnium tamen maximo in periculo tunc
versatur homo, quum prono capite, incurvò re-
pando ac arcuato dorso, inordinate se movet. Ete-
nim vertebrarum illi, quorum ope per gyngly-

non sibi invicem hærent firmiterque nexi sunt, processus, eo tempore hiant, attolluntur, seseque erigunt spinosi, ita ut levi de causa tali corporis positi loco suo moveri possit hæc aut illa spinæ pars. Contrà, quum quis ita corpus incurvat anteriora uti promineant occipite calcibus se jungente. Firmantur enim sibi invicem arctissimè dicti processus, clauditurque pertinaciter eorum combinatio, nec aliunde periculum, quàm ut dissiliant solvanturque cartilaginosa ligamenta vertebrarum corpora sibi invicem jungentia.

Porro dislocationum spinæ modos subjungam, ne quit desit. Luxari dicuntur vertebræ, quum è naturali sua sede ac situ dimoventur. Vocatur malū illud græcis *ἐκτρωσις* definiente Gal. *comm: in Hipp de Fract*: cum os è naturali sua remouetur sede citrà fracturam. Duplex namque est, simplex aut composita. Simplex, quum luxationi aliud nihil quàm ossium è sua sede dimotio accidit: Composita, quoties unà cum sedis dimotione, os luxatum aut frangitur, aut denudatur, aut ulcere corripitur. Luxatio, cui aliud nihil accedit, iterum duplex, alia quum non tam è suâ sede evidenter remouetur os, quàm ligamenta ossa, nec tentia laxantur seu dehiscunt: alia quum ossa, evidenter mota loco cident. Prior laxationis modus *διάσπριμμα* Hippocrati dicitur, Galeno fesse, cui *σπριμμα* & *διάσπριμμα* differunt.

runt. *ερίμμη* proprie, levis illa est ossium pedis luxatio, eveniens quum inter incedendum vestigium fallit, ligamenta contorquens potius quàm ossa suo loco movens. Peculiares porro dorsi vertebris hæ voces Hippocrati, *κύφωσις*, *λόρδωσις*, *σκολίωσις*, *σεισις*.

κύφωσις quæ & *κύρτωσις*, Latinis *Gibbus* & *Gibbositas*, quum vertebræ extrà prominent, adeo recuro exterius existente dorso, prono uti capite terram spectare cogantur ægri. quod vitium etiam *ὕβωμα* Græcis vocatur. Sic itaque affecti, Græcis *ὕβοι*, *κυφοί*, *κυρτοί*, *γλύσοι* vocantur. vide Hippocratem lib. *de Artic.* Galen. *comm. in Aphor.* 46. 6. & 35. 4.

Λόρδωσις, quum spinæ vertebræ introsum feruntur, ita ut in dorso cavitas appareat, in pectore tumor. Latinis *Rependitas*. videatur Galenus locis citatis, ubi *λόρδωσιν*, εἰς τὸ πρῶτον τῆς στήθους διαστροφῇ, vocat, spinæ anteriorem in partem perversionem, eamque fieri εἰς τὰ πρῶτον ἰόντων τῶν σπονδυλῶν, vertebris in anteriora inclinantibus.

Σκολίωσις, Latinis *Divaricatio*, luxationis spinæ species, quum vertebræ loco motæ ad latera inclinant. ita Hipp. *σκολιαίνας* significat. lib. *de Artic.* dicente Galeno, esse, τὴν στήθους διαστροφὴν εἰς τὰ πλαγία.

Σεισις, *Quassatio* & *Loco-motio*, ubi vertebræ evidenter suo quidē non moventur loco, verum laxatis nimis quibus connectuntur ligamentis ubi vacillant, fluctuant, ac à se invicem in longitudinem abeunt.

SCELETI PARS TERTIA.

CAP. I.

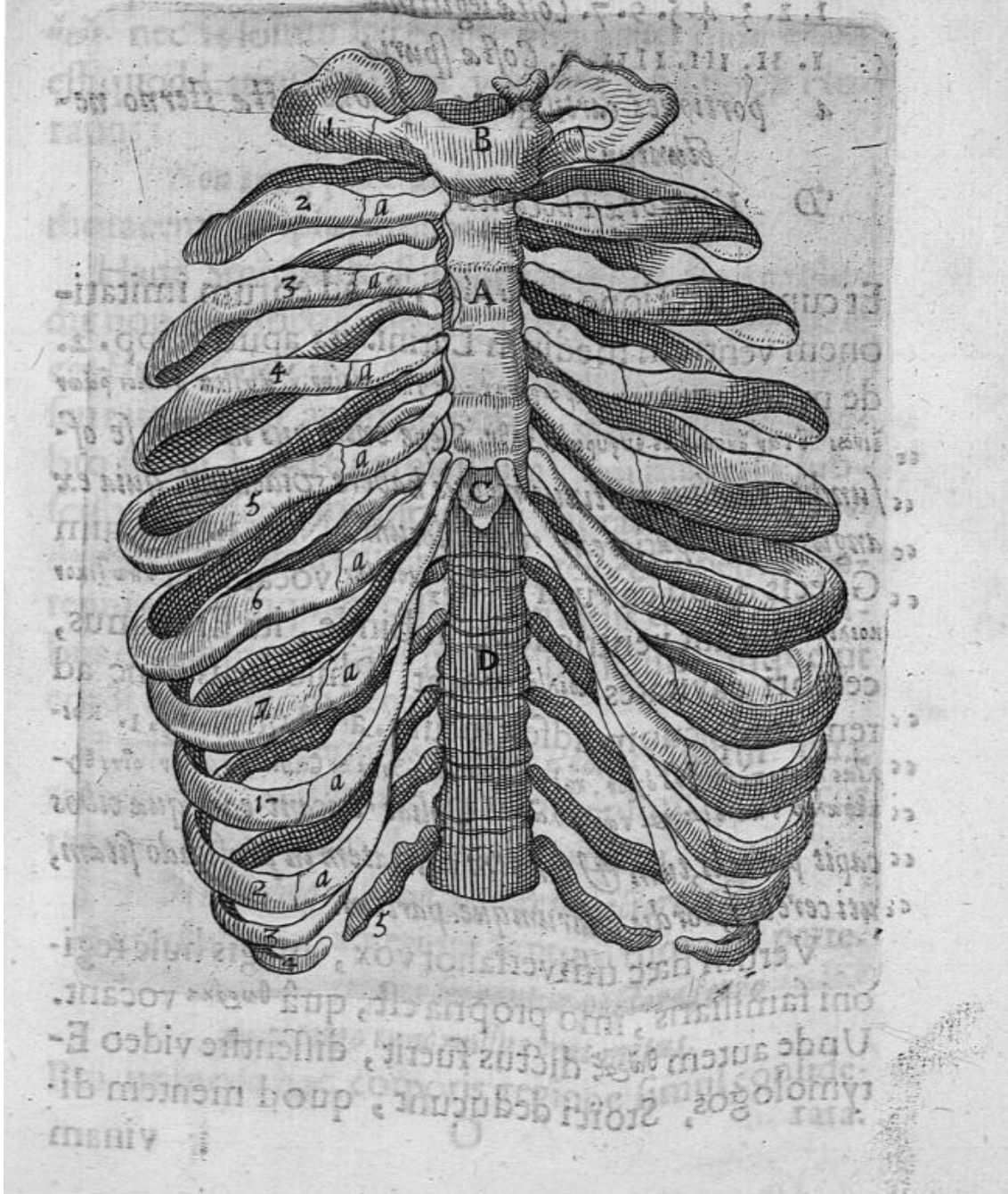
De Thorace.

Vitalium illa officina nunc sese offert, regio corporis perpetuo mobilis, in qua calori ac respirationi addictæ partes, in qua Cor viscerum illud nobilissimum, quo rege incolumi mens partibus omnibus una est, at eo in officio segnescente aut deficiente, rumpere fidem. Huic dico inservit regio corporis inter inguina ac caput media. ita namque solent Scriptores, truncum absque artubus consideratum, ejus imum inguina statuere, summum caput. Poeta hac mente:

————— *Quid enim Venus ebria curat,
Inguinis & capitis quæ sint discrimina nescit.*

Hanc

Hanc Scriptores Græci subinde *κοιλία*, à conspicua quam ostendit cavitare, imò capacitate vocant.

A Sternon.

B Jugulum.

C Ensiformis cartilago

I. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Costæ legitimæ

I. II. III. IIII. V. Costæ spuria,

a portiones cartilagineæ, quibus costæ sterno ne-
ctuntur.

D Vertebrae Thoracicae.

Et cum adiectione κοιλίαν μέσην, & ad eorum imitati-
onem ventrem medium Latini. ita apud Hipp. 2.
de morb: ποιλίας γὰρ ἐκρήνυται ἐς τὴν κοιλίαν, καὶ αὐτὴ δούκει ῥαῖαν
εἶναι ὅταν ἐκπευῖ ἐς ἐνδυσωπὴν ἔλθῃ. Sæpe enim pus in κοιλίαν se of-
fundit, tumque protinus melius habere videntur, quia ex
angusto in capaciorem venit locum. Non inusitatum
Græcis quod cavum intus, κοιλίαν vocare. ita στήθικοι
κοιλίαν vocant ventriculum subinde, ita Erotianus,
cerebri cavitates κοιλίας vocat. Philotheus hanc ad
rem conspicuum adfert locum. ad Aphor. 15. 1. Κοι-
λίας λέγει τὴν στήθος, καὶ πᾶσαν κοιλώδητα ἐν βᾶθει καὶ μέν. οἱσι ἐγ-
κέφαλου, καρδίας, καὶ τῶν ἄλλων. Colias vocant eam quæ cibos
capit partem, tum et omnem cavitatem in profundo sitam,
uti cerebri, cordis aliarumque partem.

Verum hæc universalior vox, magis huic regi-
oni familiaris, imo propria est, quâ θωράκα vocant.
Unde autem θώραξ dictus fuerit, dissentire video E-
tymologos, Stoïci deducunt, quod mentem di-
vinam

vinam animæ partem continere illis crederetur ejus namque domicilium cor putabant, thorace contentum. Hanc sententiam inter alios Chrysippus antiquitus acriter fovebat *ἐπεὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἔσθ' ἐν τῷ διαστολικῷ ὄργανῳ*. nec is solum sed & alij non pauci hinc enim est quod Latini cordatos vocarint. Eo respicit Horatius :

Non tu corpus eras sine pectore?

thoracem pro ipsa sumens sapientia.

Hanc Stoicorum sententiam rejicit imo explodit non uno loco Galenus, potissimum. 3 *de Platon: & Hipp: Placit: cap. 5.* docens mentem, sapientiam, seu rationalem animam non in corde sed in cerebro suum habere domicilium, cui universa subscribit medicorum schola. Is thoracis vocem à *σπῆν* deducit, quòd salio, exsilio, respectu nempe perennis & nunquam cessantis motus quem agentibus ejus motui dicatis peragit musculis, idque ut cordi ac pulmone bene sit.

Latinis hæc corporis regio *Pectus* dicitur. quæ tamen vox tria illis significat. interdum ipsum cor thorace contentum. Juvenalis satyr. 11.

Nocte dieque suum gestare in pectore testem.

Interdum pro anteriore tantum thoracis parte.

—— *triplici servantur pectora ferro*

nam tergo tunc nullus erat metus.

Pro universa hæc corporis regione simul confide-

O

rara.

rata. Pectus dicentes, quod ex compactis inter se costis constet. Quinam ejus termini? alij hoc ævo, quam antiquitus. Hipp. lib. de Art. sub ejus nomine etiam abdomen comprehendit, Thoracem vocans, quo hepar continetur. Manifestius Arist. 1. Hist. Anim. cap. 7. Thoracem vocans, quod à collo ad pudenda extenditur. Galeni ævo, quæ & hodie obtinet, regio dicebatur, quæ costis comprehenditur, cujus superior terminus Claviculæ seu jugulum, inferior diaphragma seu præcordia. Videatur. 9 Anatom. Administ. cap. 1. & 6. de usib. part. cap. 2. Vere Horatius :

*Multa renascentur quæ jam cecidere: cadent quæ
Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet usus
Quem penes arbitrium est & vis & norma lo-
quendi.*

Jugulum cavus is est locus ad Colli radicem quem claviculæ comprehendunt. Præcordia nota sunt.

Partes thoracem constituentes, continentes aliæ, aliæ contentæ. Continentes, aliæ reliquo corpori communes, thoraci propriæ aliæ, uti ossa, musculi, pleura. nobis hic de ossibus agendum. Thoraci ossa adscribo XLVII. (moneo autem, me duodecim vertebrae à spina mutuari, ne quis illas bis numerari debere putet) nimirum XXIV Costas. XII vertebrae,

bras, partes osseas sterni VII, claviculas duas, Cum totidem scapulis. Hæc ita sibi invicem articulantur, capacissimam uti figuram thoraci tribuant, rotundam nimirum. sicque fuit necesse, ut quam liberrimè se movere posset pulmo, utpote à quo refocillatio, imo conservatio pendet vitalitatis. *Gal. 13. de usib part. 6. cap* naturæ quatuor fuisse in thoracis conformatione scopos vult, vocem, respirationem, cordis motum, pulmonis expansionem. Sane posterior causa quantæ sit necessitatis, satis ex *Aph. 46. 6.* patet Cujus explicationem antea dedimus. *Cap. 2 partis 2.* Ita hac de causa claviculis donatus homo. Huc respicit Hipp. *Epid. 6. sect. 3.* in tabem pronos esse, quibus alatae sunt scapulae, afferens. hoc autem ijs accidit, vitiata quibus capax illa rotunda thoracis figura.

CAP. II.

De Costis.

PRæcipuam thoracis partem Costæ Constitunt, duobus semicirculis se jungentes, eaque ratione orbicularem pectori conferentes figuram. Hæ à custodiendo sic dictæ, Græcis *πλευράι*, aut quoniam latera constituunt (est *πλευρά* latus Græcis:) aut *πλευράι* quasi *πνέουσι* à *πνέω* quod spiro, *πνέουσα*

O 2

spiri-

spiritus. ita respirationem viscus πνεύμας Græcis. Sunt autem ad respirationem ita necessariae costæ, absque illis uti hæc peragi nequeat. Officina respirationis pulmo est: Is motu per se destituitur, sed ad motum thoracis motitatur, thoracis autem motus, à motu pendet costarum, quem perficiunt musculi, diaphragma partim, partim intercostales, alijque. Sunt costæ communiter xxiv. numero, utroque thoracis latere xii fit interdum xxii. uti sint, fit & ut xxvi. quod frequentius. Lusus naturæ est pro subjectæ in quam agit materiæ diversitate. Hæ porro quum variant, etiam vertebrarum thoracicarum variat numerus, quod ipsum in vertebrarum monui examine, Nec variat hic numerus pro sexus varietate, cum tot sint viris, quot feminis. docet id autopsia, fidissimus rerum decidendarum iudex. ut ad locum in sacris Genes 2. recurrere opus non sit. quamvis is rectè si inspiciatur eî sententiæ non opituletur, quum disertè dicat, Jo-
vã Deum ex illa quam Adamo detraxerat costa mulierem conformasse, non itaque figuram suam illa retinuit. Dividi autem solent in legitimas & illegittimas sive spurias, Legitimæ utrimque septem, superiores nimirum, incipiendo à claviculis & deorsum numerando, inferiores quinque spuria vocari solent. Ita primis distribuit Hipp. lib. *de Loc. in homine* & lib. *de Judicationib.* videatur hanc ad rem
Gale.

Galenus lib. 5. *Anatom. Administ.* Cap 4. *de Off.*
cap. 12. & 7 de usib. part. cap 21. legitimæ simplici-
 ter vocantur *καλ' ἐστὶ* tum & cum adjectione *ἀλλοτρίαι*,
 illegitimæ *ψευδ' ἐστὶ* id est spuria. unde hoc? responde-
 tur vulgo, quod superiores in sternon, inferiores
 non nisi mediante cartilaginea, ei infigantur apo-
 phyfi. cum tamen si quis rectè rem intueatur, vi-
 debit, tam has quam illas cartilagineis apophysi-
 bus sterno necti, aliam veteribus fuisse causam re-
 or, quod nimirum costas proprie vitalibus thora-
 ceque contentis partibus quum destinarit natura
 illarum enim custodiæ dicatæ) illæ dictæ sint verè,
 hoc officium vere corpori quæ præstant. tales sunt
 superiores septem: inferiores namque non solum
 vitalibus, sed & naturalibus nonnullis, lecori dico,
 Lien, Ventriculo inserviunt, eoque à vera costarum
 naturâ recedunt. id ipsum ostendit sensus, obli-
 quum namque quum habeat situm diaphragma,
 utrimque constituit præcordia, sedes ab unâ parte
 jecoris, ab aliâ ventriculi & lienis. Idem ostendit lo-
 cus Hipp. lib. *de Artic. sect 3.* ubi jubet ut in casta-
 rum fractura ægri liberalius cibo se repleant, ut ea
 ratione distentus ventriculus premat veluti agat-
 que extrorsum depressas costas. verba ejus hæc: *Si*
continua febris ipsos (loquitur de ijs intus quibus fra-
 ctæ, sive depressæ costæ) *non infestat, etiam vasa ob in-*
ediam his vacua fieri deterius est: etenim moderata ventris
repletio,

“ repletio, costarum est directio, contra ventriculus vacuus,
 “ costas reddit pendulas, unde dolor intenditur. Ita Paræ-
 us lib. 14. cap 11. se observasse scribit, quod qui-
 bus spuria costæ intus fractæ, ab assumpto cibo me-
 lius se habeant. quibus patet, ventriculo infimas
 costas propugnaculo existere, proprium autem cos-
 tarum quum sit vitalibus inservire, hinc esse existi-
 mo notharum costarum infimæ quod invenerint
 nomen. Idem probatur exemplo Milienfis apud
 Hipp. 5. Epidem *cui onustus currus costas intus depres-
 serat fregeratque : sequuta est ægro* (inquit Hipp.) *colle-
 ctio puris intra fractas costas. hic* (notandum) *ustus
 fuit regione lienis.* Vides lienem costis cingi sed imis,
 quæ hac ratione à verarum costarum deflectunt na-
 turâ, quod alijs quàm ad thoracem requisitis in-
 serviant partibus. Iunguntur costæ antè sterno
 per synchondrosin, per synarthrosin vertebris. Edu-
 xit natura è sterno portiones cartilagineas, quæ co-
 stis occurrentes seseque jungentes, ita sterno eas
 combinant. causam existimo, ut analogia esset in-
 ter molle sternum & duriores costas. Quia vero
 inferiores costæ descendendo minores fieri debu-
 erunt, ut thoraci sua adveniret rotunditas, hac de
 causâ partes cartilagineas illas, etiam productiores
 fieri necesse fuit. hinc est, spuria costæ quod *μαλδάνας
 πλῆρεις, & χονδρόδες ἀναεῖσαι* vocentur Anatomicis Græ-
 cis. Celsus has *parvas* vocat, forte quia breviores reddi-
 tæ,

tæ, circa finem deperdi videntur, sicque à *σῶ* quod fluo, perdo, amittò, vocatas dicamus. Costarum nonnullæ peculiare accepere voces. Priores duæ Polluci *ἀντρίσπεποι*, retortas seu recurvas quasi dicas, vocantur, brevissimæ enim quum sint, admodum in se incurvantur. Tertia & quarta *σέπαι* eodem Authore, firmas, robustas dixeris. Quinta cum sexta *σέπαι* *σέπαι* quasi verè ipsi sterno infixæ. Septima cum octava *πυγούρο*, distractas seu ad latera tractas dicas. Figura costis singulis semicircularis, sicque benæ, mediante sterno ac vertebrâ iunctæ integrum constituunt circulum, capacissimam efficientes pectoris figuram, ob causam jam dictam. Harum interior superficies, thoracis respiciens cavum, per omnia æqualis, glabra, ac nitida apparet, ne si aspera, suâ inæqualitate pleuræ membranæ nocua esset. Ostendunt autem singulæ hac superficie sinum secundum earum excurrentem longitudinem, à vertebris incipiendo, quem extima superficies non exhibet. Hic paulatim sternon versus se extendens evanescit, ac deletur. ea costarum is conspicitur parte quâ subjectas costæ respiciunt. Notandus autem, nam in hoc tuto requiescunt vasa omnis generis (venæ dico, arteriæ, nervuli) costis partim, partim intercostalibus musculis, nutrimentum, vitam, sensum adferentia. Quod si quando sive sectione sive uestione in intercostalibus spatijs opus fit (uti in
 empye-

empyemate, pure in thoracis fluctuante capacitate) hunc locum vitandum esse sciat chirurgus, ne vas hisce læsis, incommoda inde eveniant. Quod non ex solido integro osse constare thoracem voluerit natura, sed intercostalia fecerit spatia, causam existimo, partim mobilitatis gratiâ, (repleta namque hæc spatia masculis costas sibi invicem adducentibus abducentibusque) partim majoris levitatis causâ id à naturâ factum. quod in thorace summé necessaria

A Sinus excurrentis secundum costæ longitudinem superficie internâ.

Veteribus familiare ustione aut sectione thoracem perforare. Urebant autem intercostale aliquod spatium, aut appresso fungo incenso, aut ferramen-

to candente. Sectionem novaculâ peragebant, aut (quam rationem Hipp docet *lib. de intern. Affection.*) terebrâ unam aliquam è superioribus costis perforabant, quoad in ipsam pervenissent pectoris capacitatem, & per factum vulnus, inclinato in locum perforatum ægro, pus educebant. Illam perforationem, in hydrope thoracis. instituit dicto loco Hippocrates. Quoniam autem perforationis thoracis facta mentio, obiter id dicere visum, in quibus affectibus hoc remedij genere usi veteres, quorū modis eo uterentur, quæ instrumenta ad id peragendum ipsis usitata Ustione in varijs usi fuere affectibus. *Libyes* infantum bregmata oesypo inurebant ovillo incenso. *Scythæ* temporum vasa incidebant, ad intercipiendum pituitæ impetum Ad costigandam humidam partium intemperiem, cauterium ipsis in usu. *Galenus* notat 5. *Meth. cap. 4.* *hac vero ratione tum in* “
pueris tum in sede ad talem saepe devenire solemus neces “
sitatem, quia videlicet dictæ partes tum propter natura “
lem humiditatem, tum quod excrementorum sint receptacu- “
la, putredinem facile incurrant. Idem monet etiam in
lætionibus à venenatis bestijs illud remedium usitatum subinde fuisse, hæc inquit 13. *Meth. cap. 6.*
Sunt & qui ore suo virus extrahunt, affectâ partim appre- “
hentes, labijsque exsugentes. huc pertinet & cauteriū “
medicamēta quæ cauterijs simile faciunt escharâ. Cui affine “

P

est

est in malignis per se ulceribus, uti cancris: aut cum acris valde ac erodens imo exedens materia, partem infestaret. Idem videatur loco ante citato 5. Meth. cap. 4. Etiam in internatum partium pertinacibus affectibus ultio ipsis in usu, quum nempe ejus fortis, nulla uti exhibita prodesse remedia. Ita Hipp. lib. de intern. Affect. quinquies in diversis lienis affectibus unctionem praescribit. In jecoris abscessu pus continente urit Hipp. aph. 45. 7. *quicumque hepar habentes suppuratum uruntur, siquidem pus purum ac album fluat, evadunt, in membrana jecoris externa contineri significatur, sin vero amurca simile prodeat, moriuntur.* Idem lib. de inter. Affect. urendo octo plagas jecori imprimit. Iam vero quod in thoracis affectibus ubi educi aliter nequibat materia ad unctionem devenerint probatum ante Paret idem ex aph. 44. 7. *quicumque uruntur aut secantur, si pus prodeat purum ac albicans, evadunt, sin vero subcruentum, caenosum, ac graveolens, pereunt.* Ita hydropicos ultos, sectosque, ophthalmicos, ac in multis alijs affectibus, loquuntur passim veterum scripta. quae omnia loca hic coacervare animis mihi non est. Ad modum urendi, is diversus erat pro affectuum diversitate: ij si externi, ratio ut plurimum eadem: nisi quod diversam partium substantiam inspicerent. monet id Hipp. de intern. Affect. inquit: *urere autem oportet carnosam quidem ferro, ossa vero et nervosa fungis.*

fungis In affectionibus vero internis, pro viscerum malè affectorum diversa conditione, diversam etiam instituebant urendi rationem. eam ad rem hæc generalia tradit Hipp. præcepta *lib. intern. Affect.* 1. ut corpus ægri æquali semper serverur positu, ne ob cutis contractionem majus faciendum sit vulnus 2. ut inter urendum à tussi sibi temperet æger. 3. si ureretur thorax, (hoc præcipit de morb. lib. 3.) *Calidâ aquâ ægrum ieiunum lavato, in sellâ tum collocato, sit quæ ad manum minister qui urendum humeris præbensum concutiat. quod dum sit alius aurem pectoris gri admoveo, ut percipere possit ex puris strepitu cui lateri uestio admovenda, quod si etiam dubitet, linteum terrâ erythroide tinctum undique thoraci admovendum eaque parte quâ siccitatem omnium primum ostendebat linteum, ibi de uestione cogitandum.* Alius illis uestionis fuit modus liene (aut etiam jecore) malè affectio; tam enim partes visceri injectas, quam ipsum urebant viscus. Monnet *Ægineta lib. 6. cap. 48. Marcellus medicus solitus* « fuit cutem visceri injectam hamulo attollere, hinc oblongo tridente (*Trianam Craci vocant*) sex efficiebat crustas. » Ad urendum porro non una illis in usu materia. aut enim actu aut potentiâ vis eï inerat urendi. potentiâ ustulantia, erant calida gradu summo, quæ ob id *καυστικὰ* vocabant, quorum infinitis apud veteres locis mentio. Inter ea quæ actu urebant, ferrum candens maximè in usu. etiam alia. Theophrastus

phrastus viticem hoc nomine in usu fuisse scribit. Hipp. non semel fungorum meminit. Verum ne extra lineam nimis abeam, hic me sisto, ad thoracem versoriam faciens. qui volet inter neotericos de cauteriis (sunt plures) videat Fallopiū, peculiari & docto tractatu.

CAP. III.

De Sterno.

Circularis thoraci uti accedat figura Costæ antèrius junctæ ossi molli ac fungoso. Hoc umbonis in modum cordi ac vitalibus contentis objectum, sicuti à tergo scapulas eadem habent. Inde, *Scutum cordis*, etiam *Pectoris os* scriptoribus Latinis. Græcis, *στέρον*, σύνθεσις *στερόν* à firmitudine, seu soliditate, *στερόν* solido, firmo. *στέρον* solidus, firmus. At qui hoc, ingerat quis, quum molle, & tantum non leve sit os? Sunt qui *στέρον* hoc nomen invenisse putent, quasi minimè firmum nec solidum. Alijs ita dictum placet, quia Costas firmiter cohærere faciat. At hoc facere potest, ipsum licet consistentiam non habeat firmam. Rectius sentire illi mihi videntur, ita ijs olim Græcorum vocitatum, mentum qui in pectore sitam æstimabant, quod paulo antè attigimus, ijs dico

dico στήνον vocatum, *πρὸς τὸ στήνον τὸ τοῦ εἶναι* quod sub hoc osse mentis esse firmitudinem putarent. Non displicet conjectura, eo magis, quod sterni vocem græcis ea mente non semel sumi videam. hoc enim illis usitatum: *διὰ στήνον ἔχειν*, meminisse, memoriâ tenere, & *εὐστέρον* pro homine cui profunda est solidaque mens ac cogitatio, *εὐστέρος* qui placidus est, *ποικιλότερον* versi pellis. Huc illi respexisse videntur ex neotericis, qui de lapsu scutiformis acturi cartilaginis (quæ sterno nexa) tractatui suo titulum fecerunt, de Animæ casu. Eo autem magis hæc vocis hujus placet origo, quod altera quam huic tribuunt ossi vox, etiam inde derivetur veteribus. Hippocrati namque non uno loco *στήνος* dicitur, unde autem? quoniam in eo *τὸ ἡγεμονικὸν ἦσενον*, nimirum ex Chrysippi sententiâ, sicuti antea dictum. Hipp ad hanc vocem videatur Coac. lect. 1. Aph. 4. *ὅτι χαλῶδτος διαχωρῆστος οὐσῆς φεὶ στήνος διήξῃς καὶ πικρότης, κακόν*: *quibus cum beliosa dejectione, morsu premitur stethos, malum* Ita aph. 23. 3. *τὸ δὲ χειμῶντος, πλευρίτιδες, φειπνόμεναι, πόνοι στήνων καὶ πλεύριον*: *hieme fiunt pleuritides, perianeumonia, dolores laterum & pectoris ossis*. Etiam *ξιφοειδές* vocatur Anatomicis Græcis, Gal testante cap 13. de ossibus, respectu cartilaginis ita vocatæ, quæ ejus extremitati nexa cernitur, de qua jam agemus Nunquâ enim apud me locum eorū inveniet opinio, qui magno molimine probro te conantur (neq; gregarij sunt Anatomici) to

tum hoc os cum gladio seu pugione antiquorum similitudinem habere. Hi sudant multum dicendo, sed ne hilum quidem proficiunt. Huic ossi liceat mihi partes adscribere osseas septem, Galenum sequuto cap. 12. *lib. de ossib.* tum & 7. *de usib. part.* cap. 21 Autopsiam sequuto, quæ ostendit discretas intermedijs harmonijs septem osseas partes in infantibus primum natis rationem denique sequuto, tot enim partibus constare debet quot legitimæ existunt costæ. Verum quoniam harmoniarum intermediarum major pars, paulatim a caloris, omnia siccantis & consumentis, actione obliteratur, ideo consuetudo est vocandi hoc os τὸ σέπρον, non τὰ σέπρα. Ita caput aut cranium singulari dicimus voce, quum tamen è pluribus constet ossibus. Hoc os interius modicè excavatum, exterius paululum protuberans, ut firmitus esset partim, partim ut rotunditati thoracis quantum posset, conferret, superius latius, paulatim descendendo angustatur. Parte superiore quâ radicem sive initium tangit colli, ipso sui medio, semilunatum ostendit sinum quum utrimq; claviculæ claudunt. hic peculiari voce σφαγή Græcis, Latinis Jugulum, sic dictum, quod vulnera hic incidentia certo jugulent, indeque scriptoribus jugulum petere, jugulare, jugulum præbere.

Virgi

Virgilius : *Hæc loquitur , juguloque haud inscius accipit ensẽm.*

Ovid : *Obsidis unius jugulum mucrone resolvit.*

Qui jugula duo statuunt (inter quos Celsus lib. 8. Plin. lib. 12.) duo latera colli circà radicem intelligunt. Quur Vero lethale adeo sit hoc loco hominem lædi, is facile dicet qui in Anatomicis versatus, sciet namque plura vasa hoc concurrere loco, quæ dissecta certam perniciem secum trahant necesse est oriuntur hic muscoli mastoidei capitis, sternohyoidei ossis hyoïdis. Hic videre est sextæ conjugationis nervos animæ canalem, arteriam asperam dico, gulam, venas jugulares, carotides arterias, quibus relectis, ne ipsa quidem si advolet salus nisi miraculum editura, salutem attulerit. Parte jugulo perpendiculariter oppositâ, infimâ dico sterno nexâ, insignis se ostendit cartilago, hæc *ἐξοχὴ* Græcis, eademque mente mucronata, ensiformis, gladialis Latinis, figuræ nempe respectu, usus vero clypealis, & scutum stomachi. Cum tamen stomachum, hoc est superius ventriculi orificium neque ipsam ventriculum ullo modo attingat. Præposita fuit diaphragmati, isque genuinus ejus usus, sequacem nempe se præbere ad vitales illius musculi motum, ut qui interiori ejus annectitur superficiei, nullam alias habiturus propugnaculum, cum hoc loco divaricatæ costæ à se invicem in diversa abeant.

Hoc

Hoc ita se habere, in ijs qui contabescunt apparet (quod dico in pluribus observavi) utpote hoc loco conspicuam ostendentes lacunam seu cavitationem omnes. causa, quod ratione non naturalis quo consumuntur æstus, succulentia diaphragmatis absument, illud corrugari faciat ac in se contrahi, unaque secum trahat hanc cui nectitur, cartilagineum. Observavi ut plurimum, hypochondriacos, quique ex abdominis viscerum (lien, jecoris, mesenterij potissimum) laborant obstructione, contractum & excavatum mirum in modum hunc ostendere locum, foveam hi tales hic ostendunt, etiam pugni capacem. in causa est dictorum viscerum non naturale pondus, impediens quo minus liberè se pandere diaphragma queat. Hujus rei memini nos primum monitos à Viro Clarissimo Gerardo Boutio, Præceptore meo, non absque honore mihi nominando, quum Anatomem exhiberet (exercuit enim hanc artem, idque summa cum laude in hac Academia primus) Anno 1581. Fit interdum adeo uti siccet ut ac induretur hæc cartilago, rigeat uti, utpote osseam nacta duritiem. exempla mihi nota. hi tales de summa respirandi difficultate semper queruli. Idem à me observatum in epiglottide, quod monui cap. 3. partes 1. hujus Osteologiae. Affectu jam dictis omnino contrario subinde hæc corripitur cartilago, & ut dico seu *Fluctuatione*,

tione, præcipitante namque se in hunc locum humiditate nimia fit interdum adeo hæc uti cartilago mollescat, ejusque quibus sterni nexa hæret, membranæ lubricæ reddantur, laxata uti à suo osse recedat, neque officium suum diaphragmati amplius præstare queat, hi tales in inspirando laborare se asserunt. Prolapsum mucronatæ cartilaginis & Animæ casum affectum vocant, qui de eo scripserunt:

Substantiam sterni si respicias, mollis ea fungosa, ac levis, quod ipsum singulari instituto à provida natura factum arbitror, ne nimirum densam ponderosamque si nactum esset, suo pondere thoracis motui impedimentum creasset. Hæc res nonnullis interdum ægris usui est, illis dico quibus noxia materia substerno, spatio mediastini intermedio collecta, illis namque sectione in sternon instituta succurri solet. at vero ob fungosam consistentiam minore negotio perforari potest. Quod dico illud est: Tres habet sternon usus. 1. cordi ac vitalibus propugnaculo uti sit. 2. firmiter sibi invicem uti costas devinciat. 3. ut mediastini fulciant membranas, eâ ratione impediens, ne pericardium in cor se præcipitans, ejus motui impedimento existat. Ita vero sterni nectuntur mediastini membranæ, distantia ut inter se uti habeant, quanta sterni est latitudo. accidit interdum ut triangulares muscoli,

Q

musculi,

musculi, sub sterno latitantes, inflammantur, aut etiam illa pleura pars sterno quę juncta, pleuritidem faciat, rupta quę vomica pus in hoc se effundat spatium vacuum, hanc cum in pulmonem deponere natura, ob densitatem membranarum mediastini non possit, ne moriantur ægri, sectione illis subveniri solet. Exemplum est apud Gal. 7. *Anatom. Administ. cap. 13* quod ob rei raritatem abscribo: *Fetus puer Marilli Mimographi in pectore in palæstra, neglectus primum est, deinde parum probè curatus. post menses quatuor pus in parte percussâ apparuit. hoc auferre cogitans medicus, puerum incidit, & ut putabat, subito ad cicatricem vulnus perduxit. postea rursus inflammatio oborta est, mox quoque abscessus, iterum sectus puer est, nec amplius cicatrix obduci potuit. Quapropter herus ipsius pluribus medicis convocatis, inter quos ego quoque eram, deliberare super curatione pueri iussit. Cum autem sideratio, quam Graci *Φάκελον* appellant, pectoris affectum videretur omnibus, appareret autem & cordis à sinistra ipsius parte motus, nemo affectum os excidere audebat, quippe arbitrabantur thoracis perforationem necessarie futuram. Ego autem, citrà perforationem, ut medici quoque appellant, adhibitam, pollicitus sum me excisurum de absoluta verò curatione nihil promisi, cum incertum esset num aliquid ex ijs quę pectori subjacent, fuerit affectum & quatenus affectum. itaque regione detectâ, amplius nihil in pectore laesum apparuit, quàm quod ab initio statim vide-*

videbamus : quare etiam magis ad manus operationem
venire sum ausus. Cum jam fines quibus arteria & ve-
na subhærescunt, utrimque illæsi occurrissent, affectum-
que ab eo potissimum loco excidissem in quo talis pericardij
vertex consistit, cumque nudum cor appareret, (quippe
involucrum ipsius computruerat,) ob hoc quidem haud bo-
nam statim spem de puero habebam, attamen in totum bre-
vi temporis spatio persanatus est.

Interdum usu venit : frangi, aut etiam violenter
introrsum deprimi sternon, quæ res sanguinis spu-
tum, spirandi difficultatem, aliaque secum trahit
symptomata. Hoc casu exercitati chirurgi ægrum
supinum collocant, dorsoque substratis pulvinari-
bus, uti validus minister in ægri humeros, amba-
bus, innitatur manibus jubent, quasi eos depres-
surus, alter vero eodem tempore utrimque mani-
bus comprimat costas idque quoad in sedem su-
am os hoc resiliat. ejus exemplum qui volet apud
Paræum videat lib. 14 cap. 10.

C A P. IV.

Scapulas examinans.

STernon sicuti cordi antèrius velut clypeus, ita
lata scapularum ossa eidem fini ei pòsterius
apposita. hæc universam superiorem dorsi

Q²

tan-

tangunt partem, etenim à tergo incidentes ictus prævidere homo nequit, oculis in occipite destitutus, Hæc ὀμοπλάται Græcis à latitudine vocitantur *Scapulæ & Scapularum ossa* Latinis, à scandendo uti nonnulli existimant, à dorso namque incipiendo caput versus scandere videntur. est autem hoc ævo quam antiquitus alia vocis scapularum significatio. Quid si figura respectu ita vocata dicamus, quod se habeant velut scapulæ? quæ namque costas respiciunt excavatæ apparent. Etiam *Scoptula operata*, quod cor cum pulmone operiant. *Humeri ossa*, nam humerum non contemnenda sui parte constituunt: etenim conjunctio scapulæ, brachij & claviculæ humerus dicitur, quod ei velut humo onera imponi soleant, nec ulli loco nisi dicto articulantur, verum reliquis partibus liberè in dorso fluctuant, ne circumactionibus liberioribusque brachiorum motibus impedimento sint. libertas hæc causa, quæ fideiculas qui patiuntur, rejectis in tergum manibus fune suspensi, in præceps demittuntur, quæ inquam illud supplicij genus absque ossium dislocatione sustinere queant. Qua in re tamen notandum, majore cum periculo post tergum attolli, quàm contrà brachij Cervicem habet scapula non valde profundam, sed superficiariam potius, excipientem brachij ossis caput, ne autem hæc tam lubrica articulatio levi de causa loco mota motum

brac-

brachio eripiat, validis circumpositis ligamentis huic loco prospectum, insuperque quo abundantior esset cautela, duos insignes ei apposuit procefes, huic articulationi ita in ambitu circumpositos, ijs uti musculos licet adfigat natura, evidenter tamen intuenti pateat, ob securitatem hujus syntaxeos potissimum hos extructos. Horum prior, qui minor ac incurvus, à figura *στυμοειδής, κορυμμοειδής, ἀγκυροειδής*, Græcis vocatur Anatomicis, figura quod, corvinum referat rostrum, aut etiam anchoræ eam partem fundo quæ infigitur, Alter maximas, à gibberâ se effert scapulæ superficie, & ad hunc locum ubi ventum, libere à scapulæ dorso se attollens, & supra jam dictam se exserens articulationem, cum claviculâ se jungit. Hunc *ἰσπομίδα, ἀκρωμίων, & ἀκανθα* Græci *spinam, & spinosum* à figura processum vocant Anatomici Latini. cujus usus claviculam firmare, validiorem minusq; injurijs obnoxiam reddere scapulam, musculos nonnullos producere, potissimum vero articulationi scapulæ & brachij præesse, impedireque ne illa syntaxis solvatur facile. Et notandum sanè quum tam hic quàm anchoræ comparatus, sese supra hanc articulationē attollant, elevatique exstare conspiciantur, hinc petere causam est quur admodū raro brachiū aliter excidat quàm inferiora, versus tangentibus se offerente protuberante brachij capite

Q;

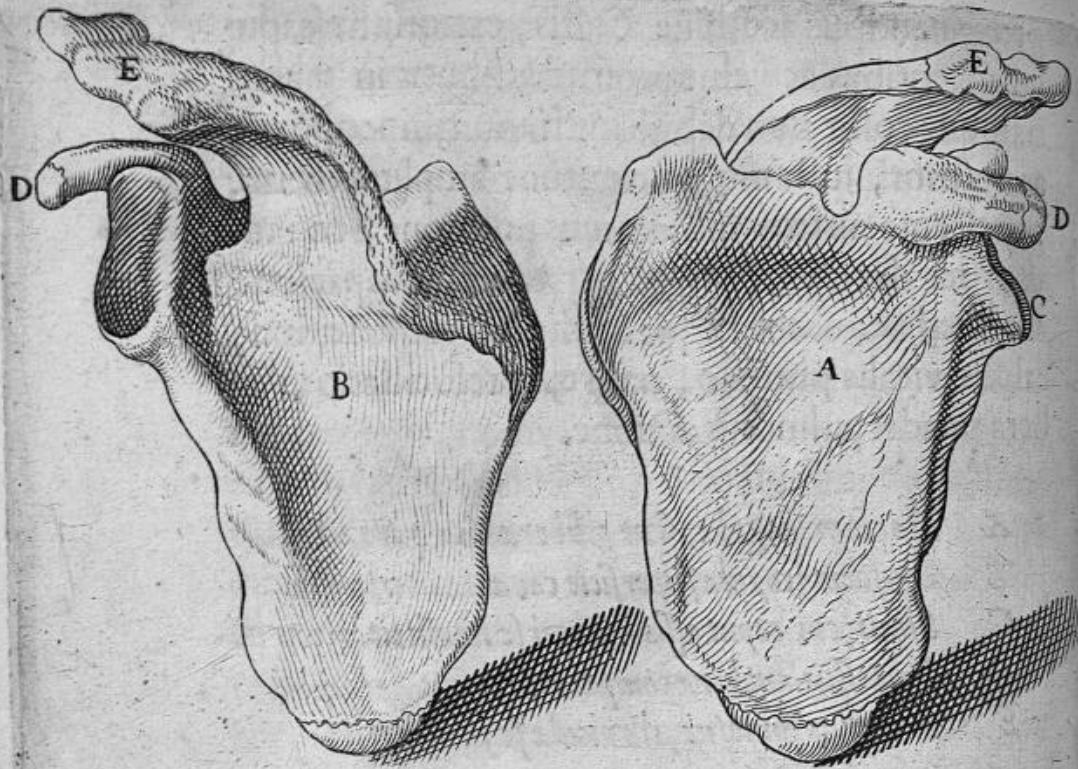
sub

sub axilla. nam positus jam dictorum processuum tales, sursum uti excidere nisi magna violentiâ inæqualique admodum contortione nequeat. Dictus jam processus maximus à dorso scapularum exsurgere dicitur Anatomicis, vocantes scapularum dorsum, superficiem earum extimam leviter gibberam ac protuberantem *χελώνιον* vocant Anatomici Græci, testudinem dixeris, testudinis utpote dorso (quæ *χελώνη* græcis) non absimilem. Hac superficie à latere spinosi processus oblongus profundusque conspicuus sinus quem Interscapilium Hyginus vocat. Illud in scapularum figurâ notandum, eâ parte quâ circa spinam latiores apparent, cæterum substantia tenuiores *τραπέζαι* Polluci dici solent, quâ vero parte crassiores factæ, arctantur, ac in acumen desinentes lumbos spectant *τερνυία* ab alarum vocari solent similitudine. Quæ vox Hipp. familiares, qui prominentes alarum in modum scapulas dispositionem ad phtisin prælagire vult. ita inqniens Epid. 6. *quibus scapula alarum in modum prominent, hi ad tabem proni sunt.* quod explicans Galenus tum & Palladius Sophista causam tradunt, quod signum sit ejusmodi corpus à prima conformatione frigida fuisse temperie donatum, inde cum costæ & vertebræ exiles manserint (caloris etenim est pandere ac dilatare) ac in se contractæ, tabulatus fit thorax, carinatum pectus, pro-

prominentibus acumine Costis, extrorsum scapulas cogentibus ac velut protrudentibus. in talibus namque costæ non debite nutriuntur, hincque nec accrescunt, justamque acquirunt amplitudinem, accrescente autem nihilominus pulmone, eo tandem res devenit, exiguâ uti thoracis capacitate contineri nequeant, neque debite sese pandere. inde caloris vitalis putredo, nam ejus refocillatio à libera pendet pulmonis actione.

- A* Dorsum scapulæ, sive gibbera ejus pars.
- B* Ejusdem scapulæ superficie cava.
- C* Sinus, cui caput ossis humeri se immittit.
- D* Processus anchoræ comparatus.
- E* Processus spinosus, claviculæ se jungens.

CAP.

CAP. V.

De claviculis.

Postremo loco ea se offerunt ossicula, primus quibus merito debebatur, quum non tantum homini sint peculiariora, verum insuper insignem conferant thoraci usum, & talem quidem hisce ossibus longævitatis humanæ causam uti tribu-

tribuant Veteres. Conspiciuntur anteriore superioreque, pectoris parte, utrimque à jugulo Curva ac sinuosa sunt Officula, velut obices aut cunei brachijs ac sterni interjecti. *κλειδες* Græcis vocantur, *Claviculae* latinis, sic dictæ quod thoraci sint velut clavi, aut si velis, velut claves, clavi namque sicuti asseribus impacti, eos sibi invicem firmiter conferruminant, ita hæc ossa scapulas cum brachijs thoraci jungunt, itaque hoc respectu *κλειδες, παρὰ τὸ κλείειν* à jungendo. At clavis sicuti est, seram seu claustrum aperire ac claudere, ita hæc ossa superiorem sterni partem claudunt, neve periculosus is locus admodum pateat, impediunt. *κλείω* autem est, claudo, obsero. hinc *κλεις* clavis, *κλειθρον* claustrum ut de *claviculâ*, quod de Carnâ Poetæ dici possit.

Numine clausa aperint, claudit aperte suo.

Allusit eo Philippus Macedo, cui quum in prælio collisa esset hæc pars, & medicus petax pecuniam inter curandum identidem postularet *λόμβανς*, inquit, *ὅσα βέλη, τὴν γὰρ κλεῖν ἔχεις*. *Cape quantum vis, claviculam enim habes.*

Etiam Jugularia ossa latinis (non Iugalia uti ineptè nonnulli) nam jugulum utrimque claudunt, una sui parte. summitati sterni arctè juncta. hunc. quæ primum arbitror, horum ossium usum, impedire ne facile jugulum lædatur, nam à jugulando no-

R

men

men habet, uti & *ὑπο τῇ σπλάχνῃ* Græcis *σπλήν*. Imo vel solæ contusiones in hunc incidentes locum, detrimentum inferre possunt loquutioni, voci, capitis motui, respirationi, nam dictis actionibus qui famulantur muscoli, ab hoc loco & quidem hisce ossibus initium sumunt. Locus periculosissimus, cui præterquam quod securitatis causâ jugularia hæc apposuerit ossa natura, etiam insignem eodem hoc loco collocavit glandulam, mollitie sua securitatem allaturam vasis hic concurrentibus (enumerata sunt capite de sterno) ne velidis corporis concussionibus rumpantur, impedientem, *θύμω* hæc Græcis, uti & ipse locus vicinus principi visceri, in quo *θυμοδιδῆς δύναμις*. Observavi in non uno, cum ira præter solitum excandescerent, glandulâ hac sanguine, præter solitum turgidâ intumuisse juguli locum. Quin & *Furculas* hæc eadem dicunt ossa vulgo Anatomici scriptores, puto quod velut fulcra pondus superiorum sustineant brachiorum. Is namque eorum primarius usus, impedire nimirum ne brachia (vasta & ponderosa satis membra) thoraci innitentia onere suo liberum ejus impedirent motum. ita namque est, cum erectus stat homo brachijs recta deorsum pendulis, ne quidem thoracem tangunt, impedientibus id furculis. quo autem liberior thoracis motus, eo ventilato debitè cordis calore, præparato-

que eī affuso aëre , vitali melius est facultrati , indeque firmior vita , imo longævitas. Notat id 4. Generat. Animal. cap. 10. Aristot. omnium animantium , elephanto excepto , longævum maxime hominem asserens. Certè , simiam si excipias , perpauca animalia , hisce ossibus donata conspicies. quibus ob id secus ac homini thorax angustus , acuminatus , & vere (ut cum Plinio loquamur) carinatus. Officula incurva sunt , bis sinuata , ac toties arcuata , attollunt autem se prope jugulum , majore uti robore externas quæ in hæc loca incidunt violentias sustinere possint. hic claviculatum locus *Ἀκρομίων* Græcis dicitur , oppositus , is dico acromion ubi tangit Clavicula , *ἐπ' αὐτῆς*. Non tamen me latet vocem illam plura significare , quod Gal. refert comm. 1. *Hipp. de Articul.*

C A P. V I.

De Osse Cordis.

ENumerata hæctenus thoracis ossa ordinaria existunt (de XII. namque thoracis vertebribus , quibus costæ articulantur , nihil hic dico , ne actum agam , examinavit namque eas caput 1.

R 2

partis

partis 2.) in cunctis subjectis eodem se habentia modo , certa intentione à natura producta ut nimirum ijs in commodum hominis uteretur. si quæ interdum reperiantur , quæ naturâ aliud agente, nullo instituto , neque , commodum sed incommodum potius allaturæ partes producantur , ossium nomen illa non merentur. tale est quod cordis os à nonnullis describitur. Qui hujus mentionem fecit, primus Arist. fuit 3. *de part. Animi* cap 8 hæc
 “ inquit : *in nullis animantibus os in corde reperire est,*
 “ *præterquam in equis & bubus nonnullis.* Carpitur à Galeno 6 *de usib. part. cap. 19.* non in ijs solis , verum in omnibus animantibus aut in cordeos , aut quid ossi simile reperiri, dicente. qui etiam idem repetit. 7. *Anatum. Administ.* ubi occasionem inventi
 “ hujus ossis refert. *Nuper Romæ elephas ,* inquit ,
 “ *maximus jugulatus fuit. ad cujus dissectionem , quum*
 “ *plerique omnes medici in Anatomicis parum versati con-*
 “ *venissent, inter eos ac me orta dissensio de corde , & qui-*
 “ *dem duplex : prior, num duobus an verò tribus cor ven-*
 “ *triculis præditum & num os in corde reperiatur. quod*
 “ *posterius ut evidentius ostenderem, simulac cor exemptum*
 “ *à Cæsarianis coquis fuisset, misi familiarem quendam roga-*
 “ *tum , os è corde exemptum mihi communicaret , quod ab*
 “ *ijs factum , & etiam hodie à me servatur , vastæ adeo*
 “ *magnitudinis . ut quis videns , vix credat , tanta molis*
 “ *os in corde hære posse.* Hæc ille , qui nimium libe-
 ralis

ralis in hoc osse, uti parvus nimirum Philosophus. Pace etenim Galeni dixerim, neque in homine (cujus causâ omnia reliqua creata) neque in simia os aliquod, aut etiam ossis vestigium reperire est. in nonnullis tamen conspici, dubitari non debet, nam de elephante Galeno credimus, quin & in cervo (animali sicciissimo) reperiri notissimum est, utpote quod adversus pestem ac malignitatem commendari, ac in quotidiano esse usu, notum est. Inter neotericos, alij hoc os agnoscunt, negant alij. cum posterioribus ego sum, sed hac cum caucione. Certâ intentione os in corde produci falsum est, producatum quamvis per accidens subinde, eodem dico modo, quo laryngis cartilaginis ossescere in nonnullis (non omnibus) videmus, uti & epiglottis, scutiformis sterni cartilago, cartilaginea spinæ vertebra interposita ligamenta, uti coccyx in annosis & calidis, os uteri in nonnullis foeminis. Nimirum multijugâ caloris actione fit, nonnulla uti animalia calidius sicciusque quibus contigit cor, fit inquam interdum uti initium caudicis magnæ sive aortæ arteriæ ubi è sinistro prodit ventriculo (loco valde æstuante utpote in quo lares ac focum caloris esse voluit natura) adeo induretur, osseam uti induat duritiem quod ipsum tamen os, certâ intentione productum, vocari nequit. Etenim neque in vitulino corde unquam reperiens, bubulum

licet majore parte ostendat, quod nondum satis caloris efficaciam expertum fuit illud cor. Quum tot reperiantur apud Neotericos exempla rara eorum, quæ præter ordinariam naturæ legem evenire solent, eorum tamen nullus os in humano corde repertum notat, quum tamen eorum alij calculos dicant in cordis ventriculis repertos, vermes, Carunculas, sævum similiaque. Ego in sinistro cordis ventriculo foeminæ, quæ inopinâ morte subitò extincta, inveni substantiam vitello ovi ita similem, ut jurasses aliud non esse. Sunt qui in pulmone inventa dicant ossa. Unicum habet exemplum Coiterus, notans Fallopium in subjecto humano Patavij dissecto, observasse, aortam arteriam totam osseam redditam. Columbus, septem ventriculos cordis distinguens, in cartilagineum conversum vidisse se notat. Natura nihil nisi certâ intentione ac destinato producit fine, unus autem ei semper finis, frui producto, inde commodum usumque percipere: at vero os in corde si imaginari velimus nullum non solum commodum, ut contra incommodum sit daturum. Ossium namque natura quum sit, ut aut fundamento sint partibus, aut propugnaculo, posterius esse nequit. non enim ambit cor, neque prius, quum potius suo pondere cordeorsum sit præcipitaturum, partiumve duritie
mo-

motus libertatem ei erepturum. Arterijs suum esse naturâ motum eumque à cordis motu sepe ratum, notum: at quo magis induratur osseaque redditur magna arteria, eo minus motui efficitur idonea. Nullum itaque commodum, usum, utilitatem nullam imaginariâ hocce os habere quum posset, insuperque fidelissimus controversiarum decidendarum iudex, sensus, fidem eî deneget, in numero ossium thoracis, locum eî minimè concedimus,

SCELE-

SCELETI PARS QUARTA

Artuum continens ossa.

CAP. I.

Quid Artus eorumque divisio.

Diverso respectu diversimodè distribuunt humanum corpus Veteres. Nonnulli in partes diduxerunt quatuor. Caput, Thoracem, Abdomen, Artus. In tres alij. Principes, Intervientes, Proprij juris. Sunt qui in duas, Similares, ac Dissimilares. Alijs aliæ placuere partitiones. Nos hoc loco ijs accedimus, bifariam universum qui secant corpus, in Truncum ac Artus. Truncus Græcis ὄλμοϛ, ijs est aut corpus, capite, brachijs cruribus mutilum aut à quo ablatum solummodo caput. Virgilius hac mente.

— *Iacet ingens littore truncus,
Avulsumque humeris caput, & sine nomine corpus.*
Idem alibi.

Tam

Tum caput ipsi aufert domino , truncumque relinquit.

Vox à Botanicis petita, illis namque arbores truncari dicuntur. Idem Poëta.

Vulnera siccabat lymphis , corpusque levabat

Arboris acclivis trunco,

Inde Scriptores quod parte aliquâ truncatum seu mutilum, truncum dicunt: Ovid.

Non habet infelix quæ matri brachia tendat

Trunca , sed ostendens dejectis vulnera membris

Aspice mater ait. —

Artus festo, partiû corporis inter juncturas connexio, quod inter se partes arctentur seu arctè jungantur, sic dictas putanti. Si pontinus à membris ita distinguit, ut artus ossa sint cum nervis & venis, membra caro artus tegens Hincque membra nam dictam vult extimam membri partem. Rectius alij, artus in homine vocantes majora longioraque membra à trunco dependentia. Quid si vocis originem à Græcis petamus, quibus τὰ ἄρθρα ea sunt, quæ in hisce membris conspectui maximè se præbent loca. Articulos Latini appellant. Quæ latinis Artus, κῶλα Græcis, quoniam membra hæc velut periodis dissecta apparent. Familiare id scriptoribus colis distinguere periodos, à κολύω impedio, sistitur enim ac impeditur ibi lector,

S

codem

tripartito dividimus, in ea quæ humerum, quæ cubitum, quæque summam constituunt manum. *Humeri os* ὀμὲν Græcis, ita dictum quod unâ humerum constituat. monitum hoc in scapulæ historiâ. Ossa hæc scapulas & cubiti flexuram intercedunt. Etiam *Armi*, quod ab hisce arma dependeant. Apud Poëtam passim obvia loca. hoc à nonnullis omnium corporis ossium longissimum post os femoris statuitur, quum tamen à tibiâ ac fibulâ superetur. Articulatur superius cum scapulæ cervice, qui locus ὀμὲν græcis, jungens caput suum superficiario ejus sinui. addita valida ligamenta, ne facile loco suo moveretur, impredientia: additi insuper insignes illi duo scapulæ processus, alter spinæ, rostro corvino comparatus alter. Figura ejus unicuique licet obvia, quia tamen eleganter à Celio depingitur, ejus audiantur verba cap. 1. lib. 8. *Hinc (à scapulis nimirum) humerus incipit, extremis utrimque capitibus tumidus, mollis, medio teres, durus medullosus. Superius humeri caput rotundius quam cetera ossa verticulatis scapularum ossibus inseritur, at inferius duos habet processus, inter quos quod medium est, magis etiam extremis partibus sinuatum. Dicit huic humerum incipere nimirum à scapulâ quam descripserat. quasi dicat ubi scapula desinit, seseq; jungit os brachij primum ibi humerus est. ut humerus nō sit certa corporis pars sed locus tantū, sic dictus Sipōtino, ab humo, qui ferendis*

rendis uti oneribus, ita & hic locus aptus est. Itaque quum hoc os humerum dixerit Celsus, humeri os intellexit. *Extremis utrimque capitibus tumidum* addit, non tamen ignoravit, superius eî unum solummodo, inferius vero duo esse capita. *Molle ac durum* hoc vocat os, quod ne quis in tanto Authore carpat, is sciat, molle eum hoc statuere os respectu copiosæ, quam in se habet, medullæ, idcirco namque addit, *medullosum*, durum vero substantiæ osseæ ejus fistulæ quæ circumposita, respectu. Scapularum ossa *verticulata* vocat, verticibus prædita ac si dicat credo eum per vertices cervices horum intelligere ossium, quas post femorum ossa admodum conspicuas ostendit. Notandum in hisce ossibus, circa verticulata eorum Capita (ut cum Celso loquamur) duos exiles apparere tumidos processus, mediam ostendentes rimam. hi illis respondent in femorum ossibus processibus, qui trochanteres Anatomicis dicuntur, circum actioni eorum dicati. Inferior hujus ossis pars in capita partim, partim in conspicuos desinit sinus, de quibus in eorum quæ succedunt ossium dicemus descriptione.

Hæc in singulis brachijs bina, secundam superiorum artuum constituentia partem, incipiunt, ubi jam explicatum desinit, manusque finiuntur. Cubiti ossa hæc Scriptoribus, idque priore significatione.

ficatione. tria namque indicat cubiti vox, eminentiam illam sive acumen in brachij medio, cui innitimur, ita Hipp. Gal. teste 12. de us. part. c. 2. etiam hac significatione græcis sumitur, cum *κῦβιτ* dicunt pro eo quod est cubito ferire, inde ossi nomen inditum sunt qui velint, cubitumque à cubando vocatum, quum origine Græca vox sit, Græci etymologi à *κύπρω*, quod est obstipo sum capite. Ita namque illi qui meditabundi cubito innituntur. Interdum horum ossium alterum, majus nimirum & humero articulatum, quod *Ulnam* Latini. Spatium illud quod inter carpum & flexuram cubiti medium, ossibus constans duobus, majore & minore. quod majus *κῦβιτ* Græcis, *Cubiti os* per excellentiam, tum & *Ulna* Scriptoribus. Fuit veteribus mensuræ certum genus ab hoc osse desumptum, cujus apud authores passim mentio. Evang. Matth. cap. 16. *Quis vestrum sollicitudine suâ cubitum unum (κῦβιτ) stature sue addi potest?* ita veteres significaturi aliquem multum profecisse, juxtâ cubitum profecisse dicebant, hoc est, non digitis, verum cubitis. Fuit autem Antiquis triplex cubitus, major, minor, geometricus. Major dicebatur cubitus regius, continebatque pedes duos minus uno digito (pes palmis constabat quatuor, totidem digitis palma). Minor is est quo Romani vulgo usi, constat palmis sex (Vitruvius testis

lib. iiii. Cap. i.) aut sesquiped. Geometricus, sex nostris, constat cubitis, uti Origenes super Genesin annotat, & Augustinus. i. Quæstion. super eundem locum. Ulna humeri ossi articulatur, idque omnium fidissimâ conjunctione quæ per gynglymon fieri dicitur Anatomicis. Habet namque articulationis loco duo capita quæ utrimque sinibus humeri ossis se jungunt, intermedioque conspicuo admodum sinu ejusdem ossis caput admittit, sicque cum movetur in modum trochleæ volutatur, verum non nisi rectis, flexionis dico & extensionis motibus, ne ulterius quàm in rectum extendi possint hic locus, imo universum brachium Eandem ob causam est acuminatum ac protuberans huius ossis caput, occurrens cum fundum sinus attingerit ipsi solido humeri ossi, ibi namque sistitur. Parte oppositâ unico solummodo loco manum tangit, & tangit tantû non articulatur proprie. Producit enim hic exiguum acuminatum processum impediens ne in latus se movens manus excidat aut nimium delabatur. Quid si dicamus etiam robur manui addi ab hoc officulo? γραφοῦδὴν & συλοειδὴν hunc vocant processum à figura Græci. Intermedio loco, intervallo conspicuo distat hoc os ab osse opposito, cum quo partem secundam artuum superiorum constituit haud aliter enim se res habet, ac si divaricata ad cubiti initium, coire hæc ossa iterum voluisset

isset natura ad manus initium, ceterum rimâ insigni à se invicem distare, causam existimo, ne ponderosa nimis existerent brachia, uti in coxendicum aut pubis ossibus, malarum, tibiatarum, costis factum à natura Cernimus. Non deesse scio, qui motus radij causa id factum existiment, quod non videtur, non enim fuisset difficile naturæ unico eoque solido ac integro osse hunc motum perficere, ut non dicam, in tibijs eandem conspici rationem. Alterum os cubitum constituens, jam dicto brevius, sed latius firmitusque Græcis κέρκισ, ἀπὸ τοῦ κρέκειν, litterarum transpositione, à pulsando nimirum. Sicuti citharâ canens dicitur κιθαρίζων κρέκειν, eodem modo manus ab hoc osse pulsata ita movetur. Latinis *Radius* quod in modum radij moveatur, & cum eo manus. hinc peculiares accepit hoc os musculos, radij musculos vocatos, quibus cum cubiti osse nihil commune. movent hiradium cum manu semicircularibus duobus motibus, quiescente interim quæ intercedit ulnæ cum humero articulatione. Nam illa ginglymo quum fiat, rectos non nisi motus peragere potest. contra ac radio, cui superius unicum, idque verè orbiculare datum capitellum, insignitum sinu conspicuo quo, tangens alrum ex humeri ossibus Caput, ea ratione circulariter à musculis tractum circumagitur. Parte opposita latefcit, & ubi cum ulna denuo coit, insignem ostendit

ostendit sinum, qui carpum admittens, universæ manui rutam præbet stationem. In illo namque rectis flexionis ac extensionis motibus quoties aut per se, aut una cum ulnâ movetur cieri solet, circularibus vero quum radij motum sequitur. Etiam hoc os loco jam dicto radio similem exilem exhibet processum, manum sistens ne in latus nimium prolabatur, tum & securitati tendinis musculi primi manum moventis, consulens. Itaque Radij is usus, summâ uti celeritate, cum res exigit manus in orbem agatur, sicuti ulnæ officium rectius eam motibus ciere. Cubiti ossibus ea manum quæ constituunt, jungunt. *Manus* à manando sic dicta, quod ex brachio promonare videatur, aut quod ex ea digiti emanent. Græcis χείρ, χεῖρ, capio illis est, τὸ πρῶτον χεῖρ. itaque a facile capiendo, nam manibus capere & arripere obvia solemus. Hunc usum commodè præstare uti manus posset, explicatos discretosque fecit digitos natura, quo etiam minutissima quæque capere, fingere, formareque possimus. Quod respiciens Anaxagoras organorum organum manum vocare solebat, dicereque vel solo manuum respectu hominem mereri prudentis solerti que animalis nomen, Nihil etenim pene ingenij solertia aut acumen excogitare potest, manibus quod non aptare perficeréque homo queat. Inde videntur Scriptores sacri Summi Dei admiranda

da expressuri opera, manuum uti voce. *Manus
tuae fecerunt & formaverunt me*, inquit Psalmista. I-
dem, *Dextera Domini excelsa est, dextera Domini se-
cit fortitudinem &c.* In tres eam secant partes Anti-
qui, *κάρπον, μετακάρπον, δακτύλος*. *Κάρπος* quasi *κάροθ*, diale-
cto, *κάροθ* deprimō & humilem facio. est namque
carpus manuum initium, partes autem brachio-
rum maximè demissæ ac infimæ manus. Hanc pri-
orem manus partem latini *Brachiale*. Celsus lib VIII
Cap. 1. primam vocat Palmæ partem, sumendo
palmam pro universâ interiore manus superficie,
quæ in volam ac digitos dividi solet. Itaque car-
pū, sive brachiale, sive primam palmę partem dicas,
idem dixeris, modo illud scias, eam primam esse
manus partem, quæ brachij sive cubiti extremum,
statim ac immediatè sequitur. Constat hæc ossi-
culis octo, sibi invicem per synarthrosin junctis,
muccilaginis cartilagineæ intermediæ ope. Obscu-
rè nam quo licet hæc prima manus moveatur pars,
motu tamen prorsus non destituitur, uti patet, quum
cauam volam effingimus, aut in pugnum cogimus
digitos. Referre mihi solebat vir. Clarissimus D. Jo-
hannes Huernius (præceptor quondam noster, de
nobis & Academiâ hac maximè meritis, & cuius
memoria apud nos semper futura sacra, dum su-
per est Lachesi, quod torqueat) Chirurgum se no-
visse non imperitum, qui facili ratione loco mota

T

hæc

hæc officula restitueret, nimirum digitis brachioque in divisa tractis ac diductis tensum carpum palmâ præhensum valide premebat, sicque in suum redire locum faciebat. Horum officulorum uni (quod mihi quintum fuerit) incurvus additus processus, conjunctioni tendinum in volâ concurrentium inserviens, eorum dico, qui digitos flectunt.

Secundam manus partem *μετακάρπιον* Arist. *Postbrachiale* Celsus vocat. Huic alij non nisi quatuor, quinque alij adscribunt Ossa. Hi Plinium Authorem habent, qui lib. xi. cap. 43. pollicis non nisi binos adscribit articulos. quod, si verum, quinque relinquenda erunt Postbrachiali ossa. Verum *Pollex* quum à pollendo habeat nomen, unusque hic tantum possit, quantum simul reliqui, inclinarim in eam potius sententiam etiam Pollici ternos deberi articulos, adscripserimque meta carpio ossa quatuor. Officula sunt oblonga à se invicem distantia, singula singulis objecta digitis. Intermediæ inter hos rimæ, musculos continent digitorum qui motibus inserviunt. internè hæc officula leviter velut excavata cernuntur, protuberant paululum extus, quod ob majus robur factum.

Tertiam manus partem *δάκτυλοι* *Digit*i constituunt, sic dicti quasi decenter juncti, sicuti *παρὰ τὸ δέχεσθαι* à Capiendo *δάκτυλοι*, Horum singulis terna adscribimus

mus

mus officula. Quorum ordines *φάλαγγες* Græcis, quod ordinati dispositique haud aliter, ac in acie (quæ *θάλαξ* Græcis) milites. quæ priora metacarpio vicina, *πρυκύνδυλοι* Græcis; media *κύνδυλοι*; postrema *μετακύνδυλοι*, etiam *ριζωνύχια*, quod ab hisce unguum oriantur radices, Galeno. Qui non illepide quærit *1. us. part. cap. 23.* quur plures ficti digiti, tum & quur separati non conjuncti à naturâ fuerint? Causam dat, ut apprehensioni redderentur hac ratione idonei, exiguum enim si capiendum sit corpusculum, digitos jungimus & in arctum contrahimus, si quod se offert, majoris fuerit molis, diductione dilatationeque digitorum amplam capacemque efficimus manum, hæc fieri nequirent. compacti seu conjuncti, neque plures numero si exstitissent. Ita lib. 1. cap. 12. ossa quur digitis tributa, & quur plura numero quærit, locus lectu non indignus, uti & is quem habet. *1. us. part. cap. 14.*

Digitorum qui loco ac ordine primus latinis, à pollendo *Pollex*, tantum namque hic unus pene manui confert, reliqui quantum simul iuncti. hac de causâ unus hic totidem pene donatus musculis, quot reliquis simul obtigere. Græcis à magnitudine seu crassitie *μεγας*. Etiam *ἀνίγδρ* Promanum ac si dicas (in pede Hallux & Halluchus), notant id veteres, quibus in more, militiâ abdicare eos pollice

T 2

qui

qui læsi tanquam ad capeſſenda arma iudoneos. De Auguſto ſcribitur, cum, nobilem quendam bonis omnibus privaffe, qui ut fraudem legi faceret, filiis ſuis ad expeditionem ituris pollicis ademerat uſum. Ita Athenienſes captos Æginetas, truncatis diſmiſere pollicibus, ne in poſterum ipsis moleſtiam crearent. De hoc digito veteres notant, illud ei peculiare in eſſe, ut ſi indicare velimus, nos alicui faventes eſſe, pollicem ei oſtendamus. Plinius notat lib. 28. cap. 2. *Aſſenſum, inquit, & favorem alienæ victoriæ exprimebat etiam pollex ſublatus.*

Quo reſpicit Horat. Epist. lib. 1.

Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.

Secundus *Λιχάνος* Græcis, à *λιχάνοις* lingendo ſive lambendo, uti volunt Etymologi. Etiam *Δικηνύτης*, latinis *Judex*, quod ad indicandum, aut etiam minandum nobis uſui ſit. Notum eſt Poetæ.

Pulchrum eſt digito monſtrari.

Hinc etiam *Demonſtrativus*. Etiam *Salutaris*, etenim hoc labijs appreſſo ſilentium veteres exprimebant, quo nihil homini ſalutarius.

Nam nulli tacuiſſe nocet, nocet eſſe locutum.

Ita pingebant ſilentiij Deum Harpocratem labium hoc prementem digito, ne Iſidis & Serapidis myſterium evulgaretur: Ovid. Meta. 9.

Quique premit vocem, digitoque ſilentia ſuadet.

Qua de re egregiè Auguſtinus, de Civit Dei Ter-
tius

tius seu à pollice secundus, μέσος, medius vocantur, rum & κατὰ πρῶτον, Infamis, Impudicus, Verpus. Famosus. Fuit enim veteribus despecti hic semper habitus. Contemptum innuenter hunc proferebant, adeo quidem in proverbium uti abierit, medium ostendere digitum, pro subsannare, contemnere. Mart.

Ridete & digitum, porrigito medium.

Idem — *Ostendit digitum sed impudicum.*

Iuvenalis — *cum fortuna ipse minaci*

Mandaret laqueum, mediumque ostenderet unguem.

Qui ordine quartus, à statione ἰσχυρὸς hunc Medicum Latinis vocatum volunt, quod prisci medici eo pharmaca miscere soliti fuerint. Idem hic Annularis. Postremus μέγας, Parvus, Minimus, Auricularis quod aurium sculpturæ hic inserviat.

C A P. III.

De Artibus Inferioribus & primum de Ossibus Coxendicum:

INferiores Artus ea voco membra, ad corporis diremptionem quæ initium sumunt. bifurcationem dico, hi namque Artus, Græcis μέγας à μέγας, quod partior, divido, secerno. Latinis à currendo

Crura: Sunt velut pali, bases, & fundamenta molem corporis totius sustinentia. Ossibus constant Lxi. quæ in quinque divido partes. Inter hæc primo loco quæ occurrunt, lata illa sunt, ossi sacro utrimque juncta, quæque simul eo pacto considerata vasculum aut lagenam referre videntur, conspicuam dico Cavitatem insigniter vacuam, cui natura inclusit non contemnendam fistulæ intestinalis partem, utriusque sexus urinariam vesicam, uterum denique cum testibus, vasisque spermaticis muliebribus. Ossa hæc antiquitus nullo certo donata nomine, *ἀνώματα* ob id dicebantur, discretè id notante lib. de Ossib. cap. 19. Galeno. Posteriores tribus diversis horum ossium locis sive partibus, diversas tres indiderunt voces, *Coxendicum*, *Ilium*, *Pubis* ossa vocitantes. *Coxendicum* & *Coxæ* vox universalior ac latam, strictam interdum particularemque habet significationem. Latè sumpta universa hæc denotat ossa. tali mente Græcis *ἰχία* & plurali voce *ἰχία*, idque uti Etymologi censent *παρὰ τὸ ἰσχεῖν τὰς καθήμενους* quod sedentes sustineat. immobilia namque hæc per se sunt ossa ut sedentibus nobis, hisce velut firmæ immotæque basi inniti corporis superiora possent. Nam quod movetur quiescente aliquo movetur, tam autem inferiora quàm superiora circà hæc moventur ossa, eo respiciens Arist. inquit. hist. Anim. lib. 4. cap. 10.

ἰσχία

ἰσχία δὲ ἴχει τὸ πλεονέκων οὐδέν, *quadrupedum nullum coxendices habet.* nimirum eo fine ac usu, ut ijs infideant. Ni sic interpreteris, falsitatis Aristotelem redarguent pleraque bruta coxis donata, quamvis non ita latis uti homo, quia opus non erat. Stricteriore significato coxendicis vox locum tantum in hisce exprimit ossibus, eum nempe, cui femoris os se articulat. Ea mente ἰχίαι νόσος, græcis, coxendicis morbus & dolor latinis, talique mente Hippocrati ac Galeno vox hæc non semel sumitur, cum nimirum noxia doloremque excitans materia κοτυλίω illam, quam hæc habent ossa invadit. Coxæ dolorem vertit Celsus cap. 1. lib. 2. vide Hipp. aph. 22. 3. & Prorrh. 2. Hinc ἰχιάδικοι dicuntur, qui hujus loci dolore infestantur, quos Ischiadicos vocant Latini. Acerbi, simulque pertinaces hujus loci sunt dolores, adeo quidem ut hinc atrophiam non raro originem trahat, præ dolorum immanitate excarnificationis ægris, tum potissimum eveniens, quum præ hoc affectu corpus aut coxa emaciatur ac contabescit. affectus quem ἰχιάδικοὶ καλεῖσιν vocat in Coac. Hippocrates. Acerbos facit dolores nervus, quo major in corpore non datur, huic articulationi adiacens. imo conspicuum inferiori coxendicis parti insculptum conspiciere est sinum, in quo nervus ne vacillet tuto quiescit. Tum & peculiare ligamentum sanguinolentum, quod ex centro capitis ossis femoris in

in ipsius acetabuli centrum infigitur, imo ei velut adnascitur. Hoc purum ligamentum minimè est, sed nerveæ naturæ, quodque sæpe inflammatum æstu sensili significant ægri. Iidem dolores pertinaces, ob insignem acetabuli profunditatem, ligamentorumque huic loco circumpositorum crassitiem, impredientium quominus aut discuti materia possit, aut topicorum efficacia ipsam attingere. Etiam *Ilium* vox hisce tribuitur ossibus. quum verè sint ilia, λαγῶν Græcis, partes horum ossium laterales & superiores ubi in acutum desinunt supercilium. Is in utroque osse locus λαγών dicitur Græcis (Dorsum & Spina coxendicis, ab acumine Anatomicis) παρὰ τὸ λάπαρον, Laterales namque abdominis partes locis hisce junctæ, ossibus destitutæ verè molles existunt ac ad tactum cedentes. hæc latinis Iliæ. sub quibus quum ferantur seminata, vasa, illis in transitu per peritonæum solutis Ruptura evenire quum soleat, hinc originem traxisse arbitror, ut cui malè volumus, ei rumpantur ut Iliæ prece-mur, hoc est, ut in rupturam incidat peritonæi, seu ut herniosus fiat. Illud observavi, Scorbuticos de dolore ilij admodum querulos esse, possitque quis, suspicari, inde nostratibus *Scheurbuyc* vocari illum affectum, quum præ torminibus latera abdominis rumpi ac discerpi illis videantur. causam puto, quod melancholica illius affectus materia præ

præpondere deorsum præcipitata, ilioque intestino
qua loca hæc tangit, collecta, ac in flatus versa (e-
tenim melancholicos flatulentos esse notum est)
distentiones, divulsiones, ac *πύματα* excitet. Vo-
cantur & *Pubis* ossa, *ἰλίαι* Græcis. ita tamen proprie
anterior horum ossium locus, ubi sibi invicem per
synchondrosin unita, conspicua illa occurrunt
hisce insculpta foramina. sic dicta, quod pubi sub-
jectus hic locus. Infima enim hypogastrii pars
ubi pili erumpunt, Latinis Pubes, *ἰλέα* Græcis, ab
ἰδέω etymologo teste, delecto nimirum, oblecto, in-
cunditate afficio. causa nota. Pili quum commu-
niter ante xviii. annum hoc loco erumpere sole-
ant, inde anni illi, pubertatis vocari solent quique
illam attigerunt ætatem, puberes. Evidens hinc
loco cum capite sympathia, eaque efficax, nam
eodem quo in pube, etiam in mento erumpere solet
lanugo tempore. Accedit, quod hystericae de guttu-
re, tum & vertice, querulae semper sint. Hæc ossa
quo magis partus tempore dehiscunt, (quod tamen
naturale aut usitatum ipsis non est) eo facilius pera-
gitur parturitio. In more obstetri cibus nonnullis,
puellulis primum natis pollice hunc locum preme-
re, sicque harmoniam hanc dissolvere, tales mobile
semper gerunt hoc os, quod autem non coalescant
ita soluta ossa, causam puto, motum, continuum-
que ossium ad se invicem attritum. Insignia porro
V
osten-

ostendunt hæc ossa foramina, de amplitudine cum occipitis osse certantia. illa levitatis causa facta puto. errant namque qui per hæc, vasa ferri existimant.

Sunt & coxendicum ossibus profundi, patuli, admodumque conspicui sinus, Acetabula vocant Anatomici, quibus profundiores in nullo ossium cernere est. quod ipsum ne facile hæc syntaxis solvatur, à naturâ factum. Id namque si accidat, claudicet corpus necesse fuerit, utpote cui universa ejus innititur moles. Hisce enim se infigunt protuberantia ossium femorum capita, quibus insignia addita ligamenta, profunditatem digitorum acetabulorum augentia, quæ res causa, semel soluta hæc compages difficulter reponi uti possit. eadem res causa, ægrè uti, nec nisi magno molimine educi queat noxia hoc loco collecta materia. cauterio non raro opus. Arcta porro horum ossium est cum sacro osse conjunctio, aut coalitus potius (per symphylin namque fit) naturâ tacité ostendente, immobilia hæc debere esse ossa. quin & hæc res satis docet, ossa hæc partus tempore nisi violenter, coactaque non dehiscere. Is namque horum ossium usus, fundamento uti sint corpori. Cui accedit, ut tutam securamque præbeant stationem utero, Vesicæ, Recto intestino. Hæ enim partes tuto quiescunt in illa quam hæc velut lagenula constituit cavitate.

Argu-

Argumentum efficax, non contemnendam esse dictarum partium dignitatem. Quorum examini finem ut faciamus, illud postremo notamus, licet tres sint distinctæ, quæ hisce tribui solent voces, nihilominus non nisi duo numero esse ossa, aut unicum, si duo sibi invicem articulata simul intuearis, quod monendum, ob eos, qui ex osse coxæ, pubis, ilium distincta numerare ossa solent.

C A P . I V .

Femorum, Genuum ossa proponens.

INferiorem artuum secundam partem Femorum constituunt ossa, à ferendo sic dicta, *μῆρσι*, quod hic corpus dividatur, qua de re jam ante. Hisce longiora ossa corpus non habet. Superne cum coxis, inferne cum tibijs articulantur. Quæ coxis junguntur, insigne prominensq; caput è conspicuâ producunt cervice. Efferunt se Cervices obliquo paulum ab ipsis ossibus ductu, sicque capta promunt. factum id fuit, ut spatio à se invicem femorū ossa distarent, eâ ratione incessum faciliorem redditura. E centro capitum, teres, sanguino lentonerveum, enascitur ligamentum, quod in acetabuli coxendicis centrum se infigit, de quo in dicti ossis examine, sicuti & de ligamento lato

validoque quod securitati hujus syntaxeos ipsi articulationi circumpositum. Ad cervicum initium duo insignes se offerunt processus, quorum alter altero major productiorque hisce adalligati qui femora circumagunt seu semicircularibus trahunt motibus, muscoli, rotundis capitibus in coxendicis acetabulis se volutantibus, nam ad horum motum totius sequitur cruris motus, quiescere namque nequeunt ceteræ inferiores artus constituentes partes hisce se moventibus. Processus hi ab officio *προχανθίρες ἀπὸ τοῦ προχάειν*, *Rotatores* eodem sensu Latini. Ab hisce deorsum si pergas, rotunda ac orbicularia hæc cernere est ossa, ostendentia posteriore sui parte paululum prominentem lineam affigendis musculis dicatam. Intus planè fistulosa ac medullâ referta. Figura ijs non omnino perpendiculariter recta, verum paululum sinuosa, ac velut excisa, & nutans, ac incurva. idque, à se invicem magis hæc uti distita ossa, incesum non impedirent. Etiam hæc res efficit, femur uti femori imponere commodè homo possit, quod nautas mali summitatem scandentes, quod factores facere quotidie cernimus. Observavi non semel leos, crura qui cruribus iniiciunt, in eorundem incidisse stuporem, compresso maximo nervo, qui cum per femorum posteriora feratur, pressus liberum animalibus spiritibus denegat transitum. Longa multi jugaque obser-

observatio id me docuit, in ijs lue qui infestantur
venerea, hoc os omnium maxumè illâ infestari ma-
lignitate. adeo quidem nonnullos ut conspexerim,
à foedâ dicti morbi materiâ carie exesis ac solutis
hisce ossibus, in spontaneam qui inciderint claudi-
cationem. frangebantur illis ossa hæc, nullâ præ-
gressâ externâ violentiâ. Inferius ad genu ubi ven-
tum, duo ostendunt capita velut insignia condylo-
mata, intermediumque cāpacem parte posteriore
conspicuum sinum. is ἰγνύς Græcis, Latinis Poples.
per hæc loca quæ se effert vena ἰγνύτις φλέξ, Poplitis
vena vocatur Scriptoribus, cujus frequens apud
medicos mentio. hanc in nephritide secari jubet
HippoCrat. insigni loco aph. 5. sect. 1. lib. 6. Epid.
*Ad renem doloris gravitas urget, cum cibo implentur, pitu-
tamque vomitione reijciunt, ubi vero dolores plurimum
exercuerunt, æruginosa, & levius quidem habent Libe-
rantur autem doloribus ubi cibi vacuati fuerint, arenu-
læque fulvæ subsident, & cruentam urinam reddunt: fe-
moris, quod è directo respondet stupor sentitur. Quietem
agere non conducit, sed exercitationes, non repleri. Juveni-
bus veratrum exhibere oportet, poplitem cadere.* ἐλεβορίζειν,
ἰγνύτις φλέξ dicit Græcus textus. Porro articulatio
hæc duobus cum peragatur locis, hinc est, tibiam
quod circumagere nequeamus. Tum & capita hæc
posterior valde quum protuberent, inde est ulte-
rius quam in rectam lineam crura extendere non

valeamus. Reperti tamen circà Novam Zemblam homunciones, utrimque genua qui flectebant, quosque currendo nemo assequi poterat. tripedalis hisce erat altitudo, uti coriacei vestimenti genus, quod mihi domi, ab illis allatum locis, ostendit.

Femora ubi inferius desinunt, duo orbicularia se offerunt ossicula. Hisce artuum inferiorum pars debebatur tertia. præposita hæc quam femoris os cum tibia facit articulationi. Is locus, dicta inquam horum inter se ossium conjunctio, γόνυ Græcis, ad eorumque imitationem Genu Latinis vocatur. Græcis quod flectendo γονίαν id est angulum efficiat, aut uti nonnulli, ἀπο γῆς γονεῖν, ab humiliando, (Κορέω est ministro, famulor, humilio me) Cui namque supplices, locum hunc ei flectere ac in genua procidere solemus. inde Becanus hunc Belgis knie dictum autumat, quasi ken-nie, id est nihil me posse fateor. demisso namque corpore, tali qui sunt positi, totos se arbitrio ac potestati ejus cui se demittunt, tradere fatentur. Hinc in Sacris usitatus hic loquendi modus: *In nomine Iesu flectetur omne genu.* Vivo ego, inquit Dominus, quia mihi flectetur omne genu. Anne hic mos ille natus tangendi genua, quibus reverentiam exhibere volumus, videtur sane. anne hoc ævo solum in usu? Veteribus usitatum notant passim Scriptores. Virgil:

Et

Et genua ample ctenens effatur talia suplex.

Claudian: de raptu Proserpinæ,

— *Gnubusque suos cum supplice fletu*

Admovere manus.

Evidentissimo insignique hanc notat consuetudinem loco Plin. lib. xi. cap. 45.

Hominis gñubus quædam & religio inest, observatione gentium. hæc supplices attingunt: ad hæc manus tendunt: hæc ut aras, adorant. fortassis quia inest ijs vitalitas. namque in ipsa genu utriusque commissurâ, dextra lævaque à priore parte, gemina quædam buccarum inanitas inest, quâ perfossâ, ceu jugulo, spiritus fugit. Locus notandus, anne hinc usitatum Judæis Crucifragium institueret iu ijs qui Cruci affini, quum extinctos eos vellent? & num illis diffracta genua? Scio in historia crucifixionis Saluatoris Christi tibiærum, crurum fieri mentionem, sed annon vocula σκέλη qua Evangelista ibi utitur, etiam genua significat? Jam, quid illa Plinij verba volunt gemina quædam buccarum inanitas inest? quid buccis cum gñubus? dicam. Is embryonis in utero situs, crura cōplicata uti habeat, calcibus natus, gñubus genas tangens. nec desunt, ipsos oculorum thalamos ab orbicularibus hisce ossibus in utero effingi qui putent. Certe insignis gñubus oculisque intercedit symparheja, adeo ut in genua provolutis facillimè lachrymæ erumpant. nec desunt à genis qui (de quorum

quorum ossibus a nobis dictum cap. 9. partis. i.)
genua nomen traxisse existiment. Ab hac itaq; articulatione ossa hæc Genuum ossa vocari Ceperunt.
propriè quamvis Osteologis, ipsa horum ossium
conjunctio Geuu, γόνυ dicatur, os vero huic loco
impositum, ἐπιγόνυς. idem à figurâ μύλη *Mola os* (mo-
lari lapidi quod non absimile) latinis. Etiam *Oculus*
genu, *Genu Rotula*, *Os scutiforme*. Vulgo. *Patella* Au-
thore Celso cap. 1. lib. 8 quam vocem origine Græcâ
arbitror, ἐπὶ τῇ πλατείᾳ à latitudine derivatam Officu-
lorum horum primarius usus, ut conjunctionem
ossis femoris ac tibiæ tegant. subest namque huic
gemina cavitas, antè una, una item postè, in
quibus vitalitatis non parum ab Antiquis poni jam
ex Plinio audivimus. Quæ antè se offert cavi-
tas, lentâ tenacique repleta cernitur mucilagine,
cujus ope lubricum hunc reddit locum natura, ne
ve præ frequenti ac pene continua in quâ hic versa-
tur locus agitatione siccatus motui impedi-
mentum adveniret, caver. Imitari id artifices cernimus,
organa sua motui destinata unguine oblinentes. Vi-
di (neque semel) tum ore hic oborto, apertâ ruptâ-
ve vomicâ, lentorum hunc se effudisse, arbitrantibus
imperitis chirurgis, purulentam esse, quam locus
eructabat, materiam, quam ob id omni ope expri-
mendo exhaurie porro adnitentes, genu reddebant
immobile. Etiam in hac articulatione arthritidis

ea fieri solet species quam gonagram à loco Græci vocant, cui scorbutici obnoxij admodum, ut ob id *σκαλοτύβη* is dicatur affectus Scriptoribus. Est namque lien (in scorbuto laborant) singularis. Cum genubus Consensus notat in Mercatore Plautus.

*Cenua hunc cursorem deserunt, perij
Seditionem facit lien.*

Hac de causa cursoribus adimere lienem in more fuit veteribus. Plinius notat l. 11. Ca. 37. Peculiare, inquit, *cursus impedimentum, quamobrem cursoribus inuritur, quin & per vulnus etiam exempto liene vivere animalia tradunt.* nec cui fabulosum videatur, quod de Turcicis cursoribus hodie narratur. Videanturque hanc ad rem exempla apud Rousettum sect. 5. cap. 5. de partu Cæsar.

De genuum hoc affectu loquitur Hipp. aph. 20. 4. *quibus non febricantibus, genuum accidit gravitas, eos medicamento per inferiora trahente indigere significatur.* Hæc illa lassitudinis spontaneæ species, quam tensivam Scriptores dicunt. Ita huc facit aph. 57. 7. *Si superiorum partium aliqua doluerit, superveniens genuum dolor solvit.* Ejus exemplum apud Hipp. videre est 7. Epid. in Cleocho, qui præ nimio exexcitio mellisque usu ingravitatem imbecillitatemque genuum inciderat. Videatur & hanc ad rem locus Coac: sect. 1 aph 31. *Convulsio in febre, manuum ac pedum*

X

terri-

terrifici laboris mali. Loquitur ibi de imperfectâ crisi, symptomaticâ nimirum. Quia namque in superioribus non fuit cocta materia, parum spei, eam in genubus coqui posse, locis exsanguibus, procul à caloris foco dissitis. Non tamen semper esse malos postcrisin apparentes in genubus tumores, ejus qui in Dealeis horto decum bebat historiâ patet, Epid. 3. ubi quum Hipp. dicat *genua & tibia indoluit*, hoc in comm. addit Galen. *genuum dolores quum humoris morbifici deorsum inclinantis signa sunt, in bonis censere oportet.* Patella porro nulli ossi propriè articulatur, tantum adhæret Cavitati quam femur cum tibia concurrens constituit, idque validi ligamenti ope, quod in modum latæ membranæ hunc locum cingit. Hoc violenter distorto, interdum loco movetur id os, quod quo pacto restitui debeat, ab Hippoc. explicatur circa finem lib. de Artic. in quem commentaria suo dabimus tempore. Frangitur subinde hoc ossiculum, id quibus accidit, claudicant toto vitæ tempore. Notat Paræus ca. 22. lib. 24. neminem se unquam vidisse non claudicantem cui fractum hoc os fuerat. causam puto, quod qui à fracto osse producitur callus articuli capacitatem replens, motum tam femoris quàm tibie ossium impediat.

C A P. V.

Tibiam cum Fibula prosequens.

INferiorum artuum quarta pars Tibiam sibi vendicat. Cujus vocis una generalior, particularior alia significatio. Generaliter universum illud denotat crurum spatium quod inter genu & pedem medium, duobus constans à se invicem intermediâ rimâ (levitatis puto causâ) diffitis ossibus. Horum alterum, majus nempe, latius, acuminatum anterius. hoc ^{κνήμη} Græcis à ^{κνέω} quod scabo, scalpo, ita namque solent bruta acuminata hujus ossis parte, quæ *Spina tibiæ* osteologis. Huic inducta si solvatur cutis, ægrè solidescit, nam & ex-carnis & à corde, caloris fonte, remotus est locus. Etiam illud experientia testatur, hujus loci solutiones continui pingua respuere, causa, sub cute immediatè quod subest os topica naturæ suæ exposcit analoga, sicca dico. Quæ indicatio (à partis nimirum idiosyncrasia) tantum apud Hipp. potest, ut capitis vulnera etiam vino ablui lib. de vulner. capit. veter. Inter alia quæ in Jove carpebat Momus etiam hoc erat, quod carnosas furas huic acuminatæ anteriori tibiæ parti non adposuisset. Latinis hoc os *Tibia*, à tubâ uti Etymologi : quum pastorales

tibiæ omnium primo ex brutorum hisce ossibus paratas velint. Gracilius alterum, Græcis *περονή*, à *πείρω* quod ipsis est transadigo, perforo, transfodio, nam eam ad rem, ratione acuminis, idoneum videtur. *Fibula* latinis, voce, puto à Græcorum *φίβλη* sumtâ, quod gracile sonat, nam tales ei figura. Tibiæ superius duo sinuosa capita, eadem sinubus excipit protuberantia ossis femoris, cui articulationi patella præposita. Fibula femur non tangit, solummodo extimo lateri tibiæ velut adjacet, sinum namq, ibi ostendit, cui fibula protuberante se immittit capite, sicque, circumpositis innititur vinculis. Inde à se invicem divortium facientia hæc ossa, non ante coeunt quàm pedem utrumque attigerit: ibi namque sinuosa insculpta tibiæ rima, in quâ fibula quiescens, ulterius adhuc se exserit, producens caput sive processum, qui cum opposito tibiæ processu Tali os, amplectitur. Tibia eodem loco amplam insignemque ostendit cavitatem, ossis tali causâ exsculptam, cui utrimque, quos dixi, adstant obices, protuberantes inquam tam tibiæ quam peronæ processus, fulcientes dictum os neve facile suam deserant stationem, impedientes. Exstantes hi nodi *σφύρα* Græcis, *Malleoli* & *Taleoli* Latinis. Admiranda profecto in ijs naturæ sagacitas, videns namque ita se formasse hunc articulum non nisi unico loci puncto pedem uti tangat corpus, isq, doslocatus

neces.

necessario secum claudicationes, incessusque trahe-
ret impedimentum, ne dicam omnimodam pri-
vationem, hæc velut repagula hic collocavit.
Quorum tamen alius adhuc usus, ut nimirum sub
protuberante horum parte tuto latitarent ac quies-
cerent pedem moturi tendines qui doloris causam
præbent, quem contusis læsisve excitari deprehen-
dimus malleolis, sunt enim sensus exquisiti. Ab his-
ce nodosis condylomatis quæ *σφύρα* Græcis, *σφυένδρις*
αἰσέτης accepere nomen, quas in uteri affectibus secu-
erunt veteres, hodieque idem cum successu etiam
fieri assolet, ea de re Hippocratem videre est 3. E-
pid. id Stymargæi ancilla. Gal. Cap. 18. de Curand.
ration. per sang. mission. ubi illud egregie monet,
quod cum mensibus provocandis secunda venit
vena, duo observet medicus, malleoli venas uti
tundat, & quidem tum quum ad illud opus se pa-
rat natura, hoc est, instante mensium profluvio,
ut eam adjutricem habeamus. Venæ illæ Saphenæ
vocari solent à *σφύρα* manifesto. conspicuæ namque
sunt, utpote non nisi solâ cute tectæ. Etiam illud
in hac articulatione dignum notatu, firmior ea uti
sit haud aliter se rem habere, perpendicularum ac
si lineam transversæ ita immittas ad angulos rectos
sectio uti fiat productus enim antè pes, poste-
rius vero calcis os. alias in tergum facile cadere-
mus.

CAP. VI.

Corporis finem pedes examinans.

Pedes quod terminum corpori ponant illud-
 que finiant, desumpto à partu argumento pro-
 bavit caput 6 part. 1. Eo respexisse videntur
 hisce partibus nomen qui imposuere. Nam pedis
 vox origine Græca est, ijs *πὺς* dicitur, à *πῦς* quod fi-
 nio finem impono. Si quis ita nascatur, pedes uti
 primum ostendat, eum Agrippam quasi ægrè seu
 difficulter partum dicebant veteres. Hinc loquendi
 modus ijs familiaris de re ab initio ad finem ten-
 dente, à *capite ad calcem*, inquam, dicere solent, non
 contra. xxvi ossibus singuli constant pedes, quæ
 trifariam, in Tarsum, Pedium, ac Digitos quæ con-
 stituunt, dividi solent. Tarsi septem sunt, qua-
 tuor Pedij, Digitis reliqua, tot nimirum quot
 manibus.

Primum Tarsi, imo totius pedis os, *Talus* lati-
 nis Græcis *ἀσράγᾱλος*. Hos osse è bubulis extracto pe-
 dibus ludere assolent pueri, est namque admodum
 mobile ac volubile. sic ludentes pueri *ἀσράγα λίζοντες*
 dicuntur, ita Poetæ Cupidinem & Ganimedem,
 pueros in coelo, astragalis ludentes fingunt. Figura
 tamen eī ad quadratam proxima, adeo ut inde *τέ-
 τρας*

Quaternionem osteologi interdum vocitent. Os hoc universi corporis molem solum & per se sustinet, ut hac de causâ non frustra de ejus incolumitate sollicita adeo fuerit natura, dum ei velut obices ac repagula, malleolos apposuit utrimque. nam hi ossis hujus causâ facti Qui tamen hoc efficiunt, os hoc semel loco motum difficulter uti reponi queat. notum id veteribus, quibus, *Talum reponere*, erat in re versari difficili. Potissimum vero majoreque parte latitat in sinu inferiore ossis tibiæ, utpote qui hujus ossis causâ factus. Talis eî figura, ut parte superiore duplex quodammodo ostendat tuber, intermedio obscuro sinu distinctum, cui articulatur tibiæ pars anterior, neve pede ad latera se flectente facile luxetur, utrimque eî additus malleolus. Pars ejus inferior sima existit, ac Calcis ossi universa inhæret, eique vinculis firmis nequitur. Parte anteriore in oblongam definit cervicem, quâ scaphoïdi vocato se jungit ossi.

Figura exprimens pedem cui tibia innititur, in qua prominens calx, tum & taleoli conspici possunt.

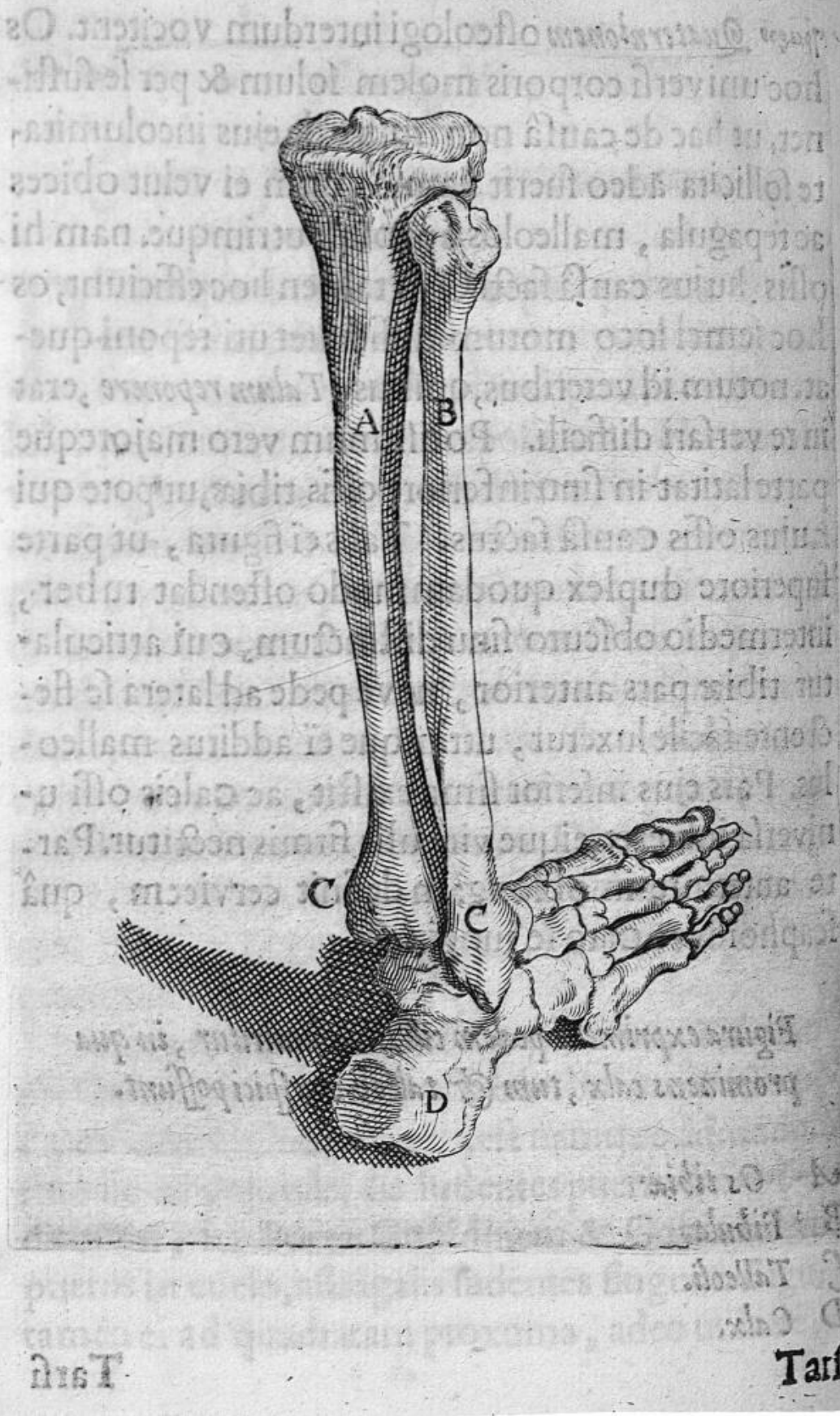
A Os tibiæ.

B Fibula.

C Talleoli.

D Calx.

Tarsi

Tarsi os secundum, reliquis cunctis pedis ossibus majus, Græcis *ἡλίκον*, *ἡλίκον* τὸ πᾶσι τοῖς ὀστέων, à conculcanda sive calcanda terrâ, *Calx* latinis *Calcaneum*, etiam *Calcer pedis*, nam calcaris instar prominet. Quod ipsum singulari à summo Deo causâ factum arbitror, ne nimirum in dorsum aut occiput facile cadet homo. Figuræ hujus respectu videri posset hoc os ad defensionem homini concessum. Veteres sanè eo respexisse videntur, qui expressuri rem ad quam summis viribus conatuque opus esset, *Pugnis & Calcibus* dicere solebant, & *Calcibus porterit*, pro eo quod manifesto & omni injuriarum genere afficit. Ita, *Tollere calcaneum* pro contumeliose in aliquam insurgere. Jungitur hoc os superne cum osse tali. Hoc enim loco protuberantem habet partem capitis in modum rotundam, quam in sinuosam astragali partem immittit, sicque eï articulatur. Posteriore parte ab omnibus pedis ossibus liberè se exserit, ac in longum exporrigitur, imo longius quam ipsa tiliarum ossa prominet. Extima hac parte nonnullas ostendit asperitates quibus firmiter se affigit insignis tendo omnium qui in corpore reperiuntur maximus, quem suræ producunt muscoli. Hic is quo Hector per moenia Trojæ raptus. In hunc is cadere solet affectus, quem Pernionem latini, quasi Pternionem, quod *πτερίον* sive calcem potissimum infestet. Tumoris genus est,

Y

ut

ut plurimum in ulcus desinens, ortum à frigore externo calorem innatum temperiemque magni huius tendinis vitiant. Is à frigore quoniam ut plurimum originem sumit, ob id *χρυσθαλ* vocatur Græcis, affectum hiemalem ac si dicas. pueris familiare malum qui quum frigoris efficaciam non ita attendant, hinc fit de hoc loco non satis uti solliciti sint. sunt autem pedes maximè à caloris foco diffiti, Refert Xenophon. 4. Expeditionis Cyri. militibus per nives incedentibus pedes computruisse, hoc est gangrænâ tactos. Hipp. 5. Epid. author est, ut perniones magna calfactione ac igne tractentur. Notatu dignum quod Olaus Magnus refert, Septentrionales populos, pernionibus valde obnoxios, pulvere pellis leporinæ sibi ipsis medellam afferre solere. Illud historiæ ossis calcis addo, insignem ei ratione huius qui ei adnascitur tendinis intercedere cum universo corpore principibusque partibus sympathetian, notante id Hipp. 2. de fractur. *Calcaneum societatem habet cum tibia & nervis insignioribus, nam posterior tendo ei nequitur, ad ejus fracturam finit febres peracutæ, continuæ, tremulæ, singultuosæ, paucorum dierum, mortiferæ denique.*

Idem 5. Epid. hist. 48. exemplum adfert adolescentis, qui quod maturato cursu per viam asperam calcem offendisset intra xx dies obiit.

Tartium tarsi os à figurâ *σκαφοειδές*, Os navicula & Cymbam.

Cymbam referens Osteologis. Est namque in modum scaphæ excavatum, sicque ossis tali leviter protuberantem partem sinu suo excipite ique per enarthrosin copulatur: priore parte cum quinto, sexto, ac septimo tarfi ossibus, idque ita ut dubites num ab illis excipiat, num vero excipiat.

Kύβοειδης, Cubiforme & Tesseriforme quarto se offert loco, pedis exteriori parte conspicuum, uti scaphoides interiori. Jungitur parte posteriore cum osse calcis, antè cum duobus postremis tarfi ossibus innominatis, eâ de causâ hoc loco duos exiles sinus sibi insculptos ostendens. Hoc os unâ cum reliquis tarfi ossibus, figuram obtinet exterius paululum protuberantem, intus modicè excavatam. hac ratione roboris plus confertur pedi ut corporis molem feliciter sustentare queat. tum & ut in excavato illo loco tuto quiescerent tendines ac muscoli hic, in pedis plantâ, concurrentes, quique levi de causâ pressi læderentur, planâ si hæc facta.

Quæ super sunt tria ossicula ad tarsum requisita, anonyma existunt quorum, prius è regione pollicis locatum cernitur, & cum primo pedij osse articulatur. alteram huic latus claudens, secundo respondens ossi pedij. Ordinetur tertium loco medium inter sextum & quartum situm, habens ab

Y 2

unâ

unâ parte nempe internâ, sextum, ab externâ scap-
hoides.

Altera pedis pars ea continet oblonga ossicu-
la jam dictis septem tarfi ossibus quæ succedunt.
Hæc postbrachiali in manu respondent, vocatur-
que Græcis pars hæc *ὑποδίορυ*, latinis *Planta & Vesti-
gium pedis*. Quinque statuo hæc ossicula, digitis
pedis singula respondentia. Quorum (digitorum
dico) eadem quæ in manibus quum sit ratio (nisi
quod breviora paulum) horum examini non im-
morabor.

F I N I S.